

Znaky rodů Českých

Nákladem Vil. Kumpfera v Poděbradech

s. a.

Obsah

List

1. Trmalové z Toušic
2. Jan Táborský z Klokotské Hory
3. Jan Žižka z Kalicha (zálečný znak)
4. Jan Žižka z Kalicha (rodový znak)
5. Švihovští z Rýzberka, na Skále, Rábí a na Švihově
6. Smiřičtí ze Smiřic
7. Svobodní pánové z Villani
8. Páni z Bibrštejna v Čechách
9. Kocové z Dobrše
10. Leskovec z Leskovce
11. Hrabata z Martinic
12. Dačický z Heslova
13. Voračictí z Paběnic
14. Kostomlatští z Vřesovic
15. Vlkové z Kvítkova
16. Netoličtí z Eisenberka
17. Malovcové z Chýnova a z Vinterberka
18. Jiřík Melantrich z Aventina
19. Hložek ze Žampachu
20. Páni z Říčan
21. Páni z Pernštejna
22. Čabeličtí ze Soutic
23. Lidl z Myslova
24. Jirkovští vladykové z Krušce
25. Horský z Horskýfeldu
26. Hanikýřové rytíři ze Semína
27. Páni z Preittenbergů a Rosenauů
28. Rytíři z Hennetu
29. Hrabata Chotkové z Chotkova a Vojnína
30. Páni z Hustířan
31. Přibík z Otaslavic
32. Pinka z Věrnova
33. Páni z Duban
34. Páni z Růže - Vítkovici (erb prvotný)
35. Závětové ze Závětic
36. Michnové z Vacínova
37. Hrabata Černinové z Chudenic
38. Něnkovský z Medonos
39. Krušinové ze Švamberka
40. Páni z Berbistorfu

41. Bošínský z Božejova
42. Landhrabě z Fürstenberka
43. Kůdelové ze Žitěnic a na Řečici
44. Ledčarové ze Siona
45. František rytíř Pláček
46. Antonín rytíř Radda
47. Přichovští z Přichovic
48. Kaplíři ze Sulevic
49. Hrazáňové (Hráňové) svob. páni z Harasova
50. Čejkové z Olbramovic
51. Kapounové ze Svojkova
52. Chlumčanští z Přestavlk
53. Matyáš Zidek Srnovec z Varvažova
54. Lokšanové svob. páni z Lokšanů
55. Hrušovští rytířové z Hrušova
56. Páni ze Stráže
57. Páni z Hradce
58. Páni z Landštejna
59. Páni Hořčicové z Prostého
60. Dubenský z Chlumu
61. Páni z Kolovrat
62. Páni z Roupova
63. Pěšíkové z Komárova
64. Klusákové z Kostelce
65. Knížata z Lobkovic
66. Dobříkovští z Malejova a na Dobříkově
67. Počepičtí z Počepic
68. Talackové z Ještětic
69. Strnadové z Freitok
70. Stráníkové z Kopidlna
71. Sixtové ze Zvířetína
72. Sobkové z Kornice
73. Kheckové ze Schwarzbachu
74. Strakové z Nedabylic
75. Humpolečtí z Rybenska
76. Vančurové z Řehnic
77. Páni z Lomnice
78. Stařímský z Libštejna
79. Sádlo rytíř z Vražné
80. Rudhart z Malešova
81. Žampachové z Potštejna
82. Šlechta svob. pán z Heraltic

83. Varlichové z Bubna
84. Slavkovští rytířové ze Skalice
85. Jan [sic!] Škréta Šotnovský ze Závořic
86. Vrabští z Vrábí
87. Šlechtové z Hrochova
88. Sakové z Bohuňovic
89. Zylvarové ze Silberštejna a Pilinkova
90. Sedlečtí z Oujezdce
91. Bubnové z Litic
92. Kníže Thurn Taxis
93. Steffkové z Koloděj
94. Zych ze Zvířetína
95. Trčkové z Lípy
96. Radečtí z Radče
97. Václav Hlava z Kyrsfeldu
98. Zahrádecký ze Zahrádek
99. Dobřenský z Dobřenic
100. Páni ze Šternberka
101. Králik z Brocné
102. Páni z Častolovic
103. Páni z Kunštátu
104. Páni z Lažan
105. Páni z Náchoda
106. Páni ze Žerotína
107. Páni z Doudleb
108. Páni ze Sendražic
109. Vratislavové z Mitrovic
110. Kinští (Vchynští) z Vchynic a Tetova
111. [chybí]
112. [chybí]
113. Otmar z Holohlav
114. Svob. páni z Bieschinů
115. Páni z Cimburka
116. Veselický z Veseliče
117. Kamenec z Kamena
118. Okrouhlický z Kněnic
119. Mladotové ze Solopysk
120. Hrabata z Vrtby
121. Hronové z Leuchtenberga
122. Vodička z Wasserfeldů
123. Tunklové z Brníčka a ze Zábřeha
124. Vejvodové ze Stromberka

125. Vraždové z Kunvalda
126. Sokolové z Mor
127. Lodgmanové z Auen
128. Sladovský ze Sladova
129. Třeštíkové z Hyršova
130. Voríkovští rytíři z Kundratic
131. Maškové z Maasburgu
132. Hrabata Šlikové z Pasounu
133. Hrabata Haugvicové z Biskupic
134. Králové z Dobré Vody
135. Přepyský z Rychemburka
136. Slavata z Chlumu a Košumberka

1.

ERB
rytířské rodiny
TRMALŮ z TOUŠIC.

Rytíři Trmalové z Toušic

naleží mezi pravěkou šlechtu království Českého, a měli původní své sídlo v Toušci blíže Kouřimi. V archívnu města Kouřima nalezeny byly v nejnovější době dvě listiny, které původ ten mimo vše pochybnost staví.

Jedna z listin téchto, datovaná f. III. octava omnium Sanctorum anno IVC LXXX (tudíž dne 8. listopadu 1480) zní ve svém hlavním obsahu takto: „Mi Mikuláš Rziezkow purkmistr, Jakub Pellisek, František Duchek, Vít Kraj, Petr Mátá, Jakub Diblík, Pavel z Nového města i jimi konšelové přísežní města Kouřima zápisem tiemto známo činíme, kterat předstupiwi před nás do plné rady Vaclaw Vrbik řečený i seznal jest se powinowat býti slowutnemu panovi Janu Trmalovi z Toušic jeho dědičom i buducim dluhu prawého a spravedliwého sto kop gr. dobrých střiebrných čísla mišenského, kterých jest mu pojčil k jeho pilné potřebě. A w té sumě, to jest we stu kopáči nadepsaných zastavil a postupil jest, a moei tohoto listu zaставuje a postupuje čtyr rybníkův, kteří mezi nimi dobře swědomi jsú w týchz mezech, jakož jest on sám ku požívání svému držal“ etc.

Druhá listina ze dne 6. března 1517 (v pátek po přenešení sv. Václava leta božího 1517) obsahuje smlouvu mezi obcí Kouřimskou a urozenými vladykami, panem Bohuslavem a panem Mathejem Trmalem z Toušic o plat k záduši kostela sv. Štěpana v Kouřimi, k níž připojili také svou pečeť páni Hynek Beztahovský ze Zříčan, Beneš Mirek ze Solopisk a na Hosticích, Václav Ameha z Borovnice na Hradeníně a Jiřík Lipanský z Lipan.

V roce 1524 dne 21. května ukoupil Bohuslav Trmal z Toušic od bratrů Jana a Arnošta Karliku z Nežetic tvrz Drachkov s celým příslušenstvím, dvůr poplužní s poplužím a vesnicemi a dědinami, lukami, lesy, rybníky, potoky s kurni, vojci, robotami i s lidmi i s podacím kostelním v Tožici za 1475 kop praž. grošů.“

Následkem toho odstěhoval se Bohuslav Trmal do Drachkova, opustiv rodné sídlo Toušice na vždy a zanechal syny Jana Staršího a Havla, zemřel r. 1532 byv pochován v kostele Tožickém, kde dosud jeho náhrobní kámen se nachází. Tamtéž jest pochována jeho manželka Kateřina rozená Vlčková z Nehvizdék. Rytíř Václav Vlček z Nehvizdék a na Tmaní, bratr jmenované Kateřiny Trmalky z Nehvizdék, nemaje tělesných potomků a jsa posledním svého rodu, vyhotovil r. 1554 v Praze v domě pana Zdenka Mezefického z Lomnice a na Ledči zvaným „u Husy“ na příkopech poslední věli, již celý svůj statek svému sestřenci rytíři Havlu Trmalovi z Toušic odkázal, totiž „tvrz Trmař a dvůr v Lovnici, kterýž poslednější r. 1551 od Jiřího mladšího Vesecckého z Vesce byl ukoupil.“ Takto vešel Havel Trmal v držení statků Tmané a Lovnici, starší bratr Jan převzal pak po otci tvrz Drachkov s podacím v Tožici a tím rozštěpil se rod na dvě hlavní větve, totiž na větev Drachkovskou a větev Tmaňskou.

Do větve Drachkovské připadá pak ještě následovní pokolení:

1. Jan starší Trmal z Toušic † 1579 s manželkou Annou Kovanicou z Kováně † 1573.

2. Jejich syn Bohuslav † 1587 a Jan † 1590 pak dcery Kateřina provdaná na Bohuslava Mitrovského z Nemysle, Regina provданá na Bořka stars. Nepoliského ze Záchrastan, Ludmila provданa na Jana Bisického z Bisic, Markéta provd. na Vojkovského z Milhostic.

3. Jan, syn Bohuslava, a téhož deera Anna provdáná na Jiřího Udrckého z Udrče. Tento syn Jan byl však roku 1611 v Praze v domě Václava Stycha z Radonova v Novém městě Pražském na příkopech „u tří pávů“ „tulichem“ zavražděn od Jana Jiřího z Leskovce, a nezanechav tělesních potomků, zakončil větev Drachkovskou.

Tmaňská větev zmohutněla ale velice, an zakladatel její Havel měl synův pět, totiž Bohuslava mladšího na Příbrami, Václava na Chrástanech, Vilíma na Chvatěrubech, Vratislava na Wildstejně a Mikuláše na Miškovicích; jakož i deera Annu provd. na Jindřicha Jiřího Žejdlince ze Schönfeldu.

Ze synů těch vynikal Vilím zvláště věhlasností a náležel též v řadu 30 Defensorů od Českého sněmu dne 8. března 1611 zvolených. — V brzku na to upadla ale celá rodina v chudobu an roku 1622 až 1624 veškeré tenkráte žijici větve cestou konfiskace veškerého jmění zbaveny byly. Byly to zejména Zdeněk Trmal z Toušic a na Tmani, Vratislav Trmal z Toušic a na Wildsteině, Václav Trmal z Toušic a na Ouholičkách a Mikuláš Trmal z Toušic a na Miskovicích. — Václav Trmal z Toušic vnuček Zdenkuy, ačkoliv zbaven všech statků zýskal sobě pro chrabré a vydatné služby vojenské, jež císař Leopold I. ve válkách tureckých konal, diplom daný ve Vídni 16. února 1694, kterýmž císař tento výslovně praví:

,Kterak gest na Nás urozený Rytíř Vaczlaw Trmal z Taussicz z mesta Slawkowa rozený ponizene vznese, kterak gest on po Neb. Otczi Janu Vaczlawu a po Przedczých Starožitného Stavu Rytierského, Erbu y Tytule zdiediel, a že gsou předkowé geho takowéhoto Erbu užywali a on sám užívá a sieze: Ssyst modrý v niemzto Nadoba zlatá s Sedmi vzhuru stojiczymi Karafiaty Barvy čzierwené se nachazy. Nad Ssystem Helm otevřený, kolem niehož Fafrnochy modré a zlaté Barwy po obogi stranie dolů visý. Nad tijm vssjim Koruna zlatá Kralowska, z nýzto Nadoba zlatá se sedmi karafiaty Barwy Čierwené vyniká tim Spůsobem, gako we Ssietu se vidy; — a Nás poniženije prosil, abyhom gemu takový Starožitný Staw Rytierzský, Erbu i Titule pro budouci Pamět, kdežby toho dokázati nemohl, potvrđiti Raczili. — Za geho mnoho platně a užitečné Služby, kterž gest Nám v polnjeh Taženiech proti pohanským Turkum prokázel, Potwruzugem gemu tento Staw Rytierzský, jakož y Erbu a Tytule a Porauejime Neyvyssým Úrzednjkom Nassym y wssem obywatelem w Království Čieském, abysste urozeného Rytierze Vaczlawa Trmala z Taussicz, manželku geho Magdalénu a budaučý diedicze geho za prawé osoby Starožitného Stawu Rytierzského gmieli, — a to pod skutečným trestaním a Pokutou padesati Hržiwen zlata ryzýho.“ atd.

Tento Václav Trmal rytíř z Toušic zemřel roku 1734 nezanechav svému synu Janu žádného jmění, než statek selsky a podaný ve vsi Slavkově u Votic, a protož opominulo potomstvo, svého Erbu a Tytule dále používat, a listiny k spolutosti rodokmenu svědčeli sobě zachovati. A však v roce 1837 počal Jan Trmal (naroden v Slavkově 1880) tehdejší pražský měšťan rodiné listiny opět vyhledávat a seřadil na základě sebraných listin rodokmen úplně přesně až na Jana Václava Trmala syna Zdenka Trmala z Toušic a na Tmani. Teprv v roce 1874 nalezen byl v deskách zemských výše uvedený diplom císaře Leopolda I. načež pak na základě jeho a ostatních po ruce jsoucích dokladů posloupnost Jana Trmala a jeho potomků z tohotož staročeského rodu rytířského diplomem ze dne 1. května 1875 úředně znova uznaná byla.

Starošlechtický tento rod těšil se před konfiskací výše zmiňovanou značného bohatství, a držel mnoho panských statků jakož jsou: Toušice, Tmaň, Lounin, Hlavovice, Skalice, Kratonohy, Vrbičany, Chvatěruby, Miškovice, Zahořany, Humburky, Wildstein, Lstín, Velká Bukovina, Chrásťany, Vitanovice, Drachkov, Podolí atd.

Byl také s mnohými jinými rytířskými i panskými rody Českými v blízkém přibuzenství a z rodu těch dosud známí jsou: pánové Žajimaci z Kunstatu, pánové z Říčan, z Loosu, Přetipesky, z Chyš a Egerberku, Bechyně z Lažan, Mitrovský z Nemysle, Vratislavové z Mitrovic, Udrcky (nyni Audricky) z Udrče, Žejdlcové ze Schönfeldu atd.

Rodokmen dosud žijící větve Tmanské obsahuje, jak obzvlášť původní rukopis v c. k. Pražské knihovně 17. S. 16 fol. I. a mnohé jiné authentické listiny dokazují, následující posloupnost:

Vacek neb **Václav Trmal** z Toušic 1390.

Prokop, v roku 1390 již plnoletý.

Jan Trmal, 1445 a 1472.

Bohuslav Trmal z Toušic, na Drachkově 1517—1532, zas. s Kateřinou roz. Vlček z Nehvizdských.

Havel (Gallus) na Tmaňi 1547—1581 zasnouben s Kateřinou Vamberský z Rohatce.

Václav, na Toušicích a Tmaňi † 1591 zasnouben s Annou, roz. Otto z Loosů. **Zdenko Trmal** z Toušic a na Tmaňi (konfiskován) zasnouben s Annou rozenou Bechyně z Lažan.

Jan Václav † 1688 zasn. z Majdalenu Annou roz. Vesecký z Vesec.

Václav † 1734 zasn. s Majdalenu roz. Doubek ze Sedlečka.

Jan † 1766 zasn. s Kateřinou roz. Jeřábek.

Josef zasn. s Annou roz. Vršecký † 1804.

Jan rozený 1800. † 10. února 1877 zasnouben z Barborou roz. Johnovou, ovdovělá Sladkovský.

Žijící:

Emanuel Frant. Xav. Trmal, rytíř z Toušic (syn zem. 10. února 1877 Jana) roz. 22. Listopad 1830 Doktor veškerých práv, zemský advokát v Poděbradech zasnouben 16. Listop. 1869 s Emilie roz. Hofmann - ovou (Dcerou purkmistra Poděbradského) a majitele hospodářství Eduarda Hofmana.

Dítky : 1. **Emanuel Karel Jau** roz. 12. září 1870.

2. **Helena Anna Malvina** roz. 23. června 1873.

3. **Julie Anna** roz. 27. květn. 1878.

4. **Zdenko Jan Václav** roz. 25. dubna 1880.

JAN TÁBORSKÝ z KLOKOTSKÉ HORY

knihpisař, básník a strojník.

nar. v Klokotech u Táboru r. 1500, zem. 1572 v Praze

Erb Jana Táborského z Klokočské Hory.

Táborský veršuje o svém erbu.

Pokoru černost a bělost čistota,
Lásku červenost, stálost rovná zlatu,
Kříž trpělivost, holubice prostosť, had opatrnost.

V ničemž nemáme se chlubiti,
Než v kříži páně opatrni býti,
Jakžto hadové a jak holubice sprostnosť majíce,
Toť jsou ty ctnosti, v nichž žádám rytířství
Věčné radosti po časném vítězství.

3.

Válečný znak

JANA ŽIŽKY z KALICHA.

Znak rodiny

JANA ŽIŽKY z TROCNOVA

bojovníka za pravdu zákona božího, ale zvláště také jazyka českého
a slovanského nepřemožitelný vůdce.

Zem. u Přibyslavě dne 11. října 1424 a pochován odpočíval do roku 1623 v Čáslavi

Jan Žižka z Trocnova a Kalicha

pocházel z chudého rodu zemanského, kterému dle známých pramenů náleželo nepatrně jen zboží v Trocnově a Čeřejově v Budějovicku. Doba jeho narození není určitě známá, klade se však dle některých na rok 1360.

Již co chlapec ztratil své pravé oko, stal se pážetem u dvora krále Václava IV. a později vynikl svým dobrodružstvím v rozličných vojenských výpravách proti Turkům, Francouzům, takže roku 1419 objevuje se již Žižka, jakožto muž ve věcech válečnických zkušený a na slovo vzatý.

Tou dobou náležel k družině krále Václava IV. a platil za jednoho z nej-přednějších jeho milců.

Žižka byl horlivým přívřencem tehdejšího reformačního hnutí vůbec a upáleného mistra Jana Husi zvlášť a zastával se kde jen mohl nového učení a jeho vyznáváčů a když pak nastali nepokoje, tak zvané bouře husitské, tu se postavil v čele lidu českého, kterého ve zbrani a novém spůsobu válečnictví cvičil a v nesčetných pátkách a bitvách k slávě jména českého vždy šfastně vedl proti nepřátelům kalicha.

V ústech lidu zachoval si jména reka nepřemoženého.

Zemřel 11. října 1424 při obléhání hradu Přibyslavi nemoci smrtevnou od hlíz a lid jeho vzal odtud jméno „Sirotec“ jakoby jim byl otec zemřel.

Manželka Žižkova byla Kateřina, bratr jeho Jaroslav a sestra Anežka ho přečkali, teta pak se jmenovala Anna. Sestra Anežka držela nejspíše dědičně po své tetě Anně dům č. 892 (u Piaristů) v pánské ulici, ten ji byl ale roku 1434 odňat.

Dům ten byl darován roku 1429 tetě Žižkové Anně.

Rodinný znak jeho byl trojhraný štít šikmo položený, v něm rak červený v poli bílém; nad štítem pak hełm kolčí, taktéž s rakem. Ve vojště míval Žižka černý prápor s červeným halichem, ve znaku pak kalich a po obou stranách 3 hvězdy neb lilie.

ERB
ŠVIHOVSKÝCH z RYŽMBERKA
na Skále, Rábí a na Švihově.

Švihovský z Risenberka a ze Skály,

starožitný, někdy mocný rod v Čechách, pocházející ze staroslovanského, v celém bývalém Klatovském kraji rozvětveného kmene Drslaviců, znaků polou trojíří; takto pojmenován byl od hradu jemu náležitých.

První, jenž z rodu svého toto přijmí stále přijal, jest *Jan starší Š. z R.*, držitel hradu Švihova, Rabí a Skály, k čemuž od císaře Sigismunda i zboží Přeštické v zástavu obdržel, maje za manželku *Annu z Hradce*, na níž po vymření větve Velhartické, pánu z Hradce, hrad Velhartický spadl.

Jeho držitelem byl pak *Děpold z Risenberka*, řeč. z Velhartic 1445 – 1448, purkrabí Pražský † 1474. *Jan starší* † 14. dubna 1450 a zanechal statky synům *Janovi* a *Vilémovi*, kteří v rozbrojích husitských jako otec věrně na straně katolické stáli. *Jan Š.* † 1453., zplodiv s manželkou Boženou, roz. z Kolovrat, syna *Viléma ml.* na Rabí, který jsa horlivý přítel krále Jiřího od r. 1468. úřad nejv. komoří zastával, a † 1479. zanechav dceru Kateřinu, provdanou za Zděnka Lva z Rožmitála.

Vilém, přizvaný Silný Š., bratr Janův, od r. 1421.—1452. mocnou rukou v osudy vlasti své sáhal; synové jeho byli *Vilém starší*, zemřel bez potomků a *Půta Š. z R.*, který slávu svého rodu velkým bohatstvím a důstojností povznesl, držel Švihov, Skálu, Risenberk, Rabí, Herštein, Kašperk a Přestice, získal 1480. Horažďovice a obdržel 1486. v zástavu panství Roudnické. Od r. 1479. byl nejvyšším sudím v král. Českém.

Synové jeho *Břetislav*, *Jindřich* a *Vilém* přepychem a sváry po otci zděděné jmění potratili.

Břetislav Š. byl 1516.—19. hofmistrem dvoru krále, † 1549.

Jindřich, 1522. nejvyšší kancléř, † 1549.

Vilém od r. 1523—1547 hofmistr dvoru krále, účastnil se volby 1526. krále Ferdinanda I., od 1530.—1545. byl spolu purkrabím Karlštýnským, získal panství Dobříšské, † 1551.

Po něm připomíná se *Ferdinand Š. z R.* na Dobříši, který r. 1560. zboží kláštera Sázavského nejprv v zástavu, r. 1573. jako zpupné dědictví od krále obdržel.

Od r. 1566. drželi bratři *Václav* a *Michal* Horažďovice, mladší zemřel brzo potom bez potomků; starší *Václav Š. z R.* horlivý vyznavač

náboženství podobojí r. 1575. ve valném shromáždění práva svých souvěrců hájil; jest předkem větve podobojí svého kmene, z níž r. 1589. *Karel* a po něm *Děpold* Š. z R. na Horažďovicích vládl, † 1615.

Ferdinand, syn Děpoldův, dědičný pán na Horažďovicích, přidržel se horlivě zimního krále Bedřicha, s nímž po Bělohorské bitvě do ciziny se vystěhoval a na cestě se rozstonav † 1622. stár jsa 22 let. Statkové jeho propadli císaři.

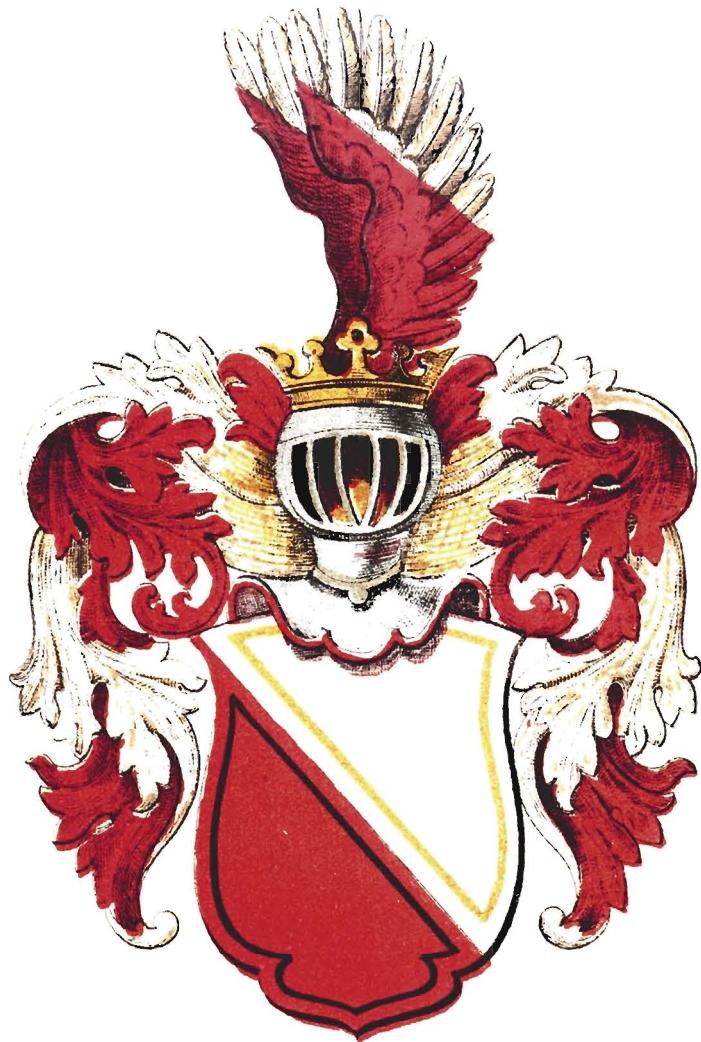
Fridrich Š. z R., náčelník větve katolické, pán na Nalžovech, Neprachově, získal 1604. Příchovice, co JMC. rada a přísedcí soudu dvorského, zůstal při povstání 1618. i se synem císaři věren, zakoupil 1621. Čejkov a † 1630.; syn jeho *Petr Vok* † 1642. Ze synů tohoto byl *Bedřich Kašpar Euseb* Š. z R., pánum na Příhovicích, Přesticích, Nových Dvořích a Ovčářích, králov. mundšenkem a † 1654., pochován v kostele sv. Jakuba v Praze. Zůstavil jedinou dědičku dceru *Marii Alžbětu*, později provdanou za Adama Maxe hr. z Bubna.

Druhý syn Petrův *Jaroslav Florián* na Nalžovech a Tedražicích, držel také Dobrou, Kyšice a Chrustenice, byl cífs. komoří a místodržící, 1688. hejtman kraje Prachenského.

Poslední mužský potomek svého rodu byl *Ferdinand Václav* sv. p. Š. z R. † 1720. stár jsa 22 let, pochován u sv. Jiljí v Praze; jeho sestra *Barbora*, provdaná hraběnka z Věžníku na Bukovanech † 1752.

6.

ERB
SMIŘICKÝCH ze SMIŘIC.

Smiřičtí ze Smiřic

jméno někdy slavné, nyní již dávno zaniklé panské rodiny v Čechách, která jméno své od svého sídla tvrze Smiřic vzala. Základ k slávě rodu toho, původně k stavu rytířskému náležejícího a před začátkem 15. století málo známého položil **Jan ze Smiřic**, jeden z nejznámějších mezi muži, kteří v bouřlivých dobách husitských co do působnosti veřejné v popředu stáli. Z počátku přiznával se k učení husitskému a náležel k straně Pražanů, později přišel k však k straně Sigmundově a stal se i před svou smrtí, kterou si zrádou proti králi Jiřímu z Poděbrad rukou katovou v plné mře zasloužil, opět horlivým katolíkem. Štaf byl na Starém městě 7. září 1453 a tělo jeho pochováno ve špitále u mostu.

Hned s počátku rozbrojů husitských byl mu arcibiskup Kunrad, oddav se v jeho ochranu, zastavil panství Roudnické; 1432 koupil **Jan ze S.** od Jindřicha Berky z Dubé hrad Housku a 1446 od Čeněka Berky hrad Jestřebí.

Zůstavil syny **Václava** a **Jindřicha** nezletilé, kteří stáli nejprvé pod poručnictvím mateře **Markety z Michalovic**, kteráž Roudnici panu Jindř. z Rosenberka postoupila, když ji summu zástavní položil.

Václav ze S. zanechal jedinou deeru **Mandalenu**, kteráž provdala se za Mikuláše Kaplíře Duchcovského.

Bratr jeho **Jindřich** byl nejprv ve službě císaře Fridricha III., pak účinkoval eo poslanec krále Jiřího na snémě v Petrkově, r. 1477 byl králem Vladislavem II. jmenován vladařem šestiměstí, aby pokoj zjednal, zemřel však 1478 a pochován v Lysé, kteréž panství spůsobem zápisním držel.

S manželkou **Katerinou z Kolovrat** splodil 4 syny a 7 dcer. Z dcer vdala se **Eliška** 1487 za Přecha z Čestic a † 1499.

Anežka byla vdaná nejprv za Jiříka hr. z Guttensteina a podruhé za Samuele z Hrádku, podkomořího zemského.

Lidmila vdaná nejprv za Bernarta z Valdsteina na Krupce, podruhé za Jindř. hr. z Guttensteina a po třetí za Jiřího Křineckého z Ronova.

Marketu pojhal za manželku Čeněk Škvorecký z Klinšteina a na Škvorce.

Johanka, Mandalena a Anna daly se do kláštera.

Synové Jindřichovi byli: **Jan, Albrecht, Sigmund a Jaroslav**, jinak též Jindřich, který zemřel bezdětek.

Albrecht živ byl drahně let při dvoře krále Matyáše Uherského, bojuje statečně proti Turkům, později vrátil se do Čech a zemřel v Lysé r. 1505.

Jan nejstarší bratr jeho držel zámek Housku s příslušenstvím, zvolen byv na purkrabství Pražské † 1506. S manželkou **Voršilou Bochovcovnou** splodil 3 dcery **Mandalenu, Johanku a Annu** a 3 syny **Jindřicha, Ladislava a Václava**.

Sigmund pán na Skalách, sloužil záhy u dvora biskupa Varadinského, později u krále Matyáše a teprv po jeho smrti vrátil se do Čech. Koupil panství Hořice, Poličany, Miletín a Náchod s Viesenburkem. † 1548 eo stařec 80letý.

S první manželkou z rodu z Boskovic splodil jediného syna, který záhy zemřel i s matkou. S druhou Kunkou z Fictímní a z Nového Šumburku splodil 8 synů a 8 dcer.

Z dcer se provdaly **Markéta, Kateřina, Anežka, Salomena**, ostatní 4 **Marianna, Sidonie, Johanka a Ludmila** zemřely v panenství.

Ze synů Sigmundových došli let dospělých 3. **Jaroslav, Albrecht a Jindřich**.

Jaroslav narozen 1513 náležel mezi vynikající muže svého věku. Roku 1540 byl s králem Ferdinandem u něhož zastával úřad čišníka, u císaře Karla V. v Gentě, kdež tamní odbojný měšťané na hrdle trestání jsou.

V bouřlivých letech 1546—7 stál věrně při králi Ferd., byl s ním v tažení proti kurfürstovi Saskému, načež od císaře Karla V. na rytířství pasován jest.

Roku 1554 přijat jest s celým rodem do stavu panského v Čechách; 1571 stal se maršálkem, 1587 hofmistrem dvora královského.

Nejen úřady, ale i bohatstvím vynikal nad spoluštavy své, maje již dříve statky Koloděje a Klúčov, končil 1549 Kostelec nad Černými lesy. † 1597 stár jsa 84 let.

S manželkou svou Kateřinou z Hasenburka splodil 2 syny a 2 dcery, kteréž děti však všechny záhy zemřely.

Z panství Kosteleckého učinil **Jaroslav S.** seniorát rodinný.

Albrecht S. ze S. mladší jeho bratr dědil po otcu Náchod, Miletín a Škvorec. † 1567. Měl s manželkou Hedvikou z Hasenburka 3 dcery **Markétu** (provdanou za Viléma z Valdsteina na Heřmanicích a matku Albrechta z Valdsteina, pozdějšího vévody Friedlanského.)

• **Annu** (manželku Albrechta Slavaty nu Košumberce) a **Kateřinu** (provd. nejprv za Jana Lukáše z Žerotína a podruhé za Jana z Ríčan) a jediného syna **Václava**, pána na Náchodě a Škvoreci, který † 1593. Jeho jediný nezletilý syn **Albrecht Václav** měl za poručníka strýce svého Sigmunda na Skalách, který 1601 panství Náchodské

příkoupením panství Riesenburského rozmnožil. Roku 1611 stav se smrtí strýce Jaroslava nejstarším rodu svého, zdědil panství Kostelecké. Byl horlivým vyznávačem a zastancem viry pod oboji. † 24. dubna 1614 svoboden v stáří 23½ leta.

Jindřich S. ze S. nejmladší bratr Jaroslava Kosteleckého měl po otci Skály a Hořice, později nabyl Trosky a Milovice. † 1568 zanechav vdovu **Elišku z Valdsteina**, která se opět provdala za Alše Berku z Dubé a Lipého na Bělé a Kuřichvodách a † 1596 zanechav syny **Sigmunda, Jaroslava Jana a Albrechta Vladislava** a dceru **Annu Kateřinu** provdanou za Jaroslava z Wartemberka.

Jaroslav mnoho cizých zemí projediv, nešťastným pádem přijda k ourazu, zemřel 1588 svoboden.

Albrecht bratr jeho procestoval též mnoho zemí † 1602.

Sigmund pán na Skalách, nejstarší bratr předešlých, sloužil u císaře Maxmiliána co čišník až do jeho smrti. Rozmnožil koupi statky své a zdědil po strýci Jaroslavovi panství Kostelecké, po bratřích pak Hořice a Oulibice; † 1608 v 50. roce věku svého a pochován v Kostelci.

S manželkou Hedvikou z Hasenburku splodil syny **Jaroslava, Albrechta Jana a Jindřicha Jiřího** a dcery **Alžbětu a Markétu**.

Jaroslav oženil se 1610 s Annou Alžbětou roz. Zapskou ze Zap † 1611.

Panství Kostelecké spadlo po něm na strýce **Albrechta Václava** Náchodského, ostatní statky bratřím nezletilým, které spravoval v jich jméně týž strýc Albrecht.

Když **Albrecht Jan** let svých došel, převzal správu statků otcovských a k témuž sdědil po smrti strýce 1614 i Kostelecké panství, Náchod a jiné a přikoupil Dymokury, Skály atd.

Přiznával se k víře pod oboji 1618 účastnil se sjezdu stavů na hradě Pražském a byl činným při vyhození z oker: mistodržících Slavaty a Jaroslava z Martinic. Na to zvolen jest za jednoho z direktorů zemských, † však 1618, 18. listopadu a pochován v Kostelci.

Ve správu statků uvázala se dle kšaftu co poručnice nezletilého bratra Jindřicha mladší sestra **Markéta** provданá za Jindřicha Slavatu z Chlumu a Košumberka, kdežto starší sestra **Alžběta** od mnoha let pro jakési podezření, do něhož byla u své rodiny upadla, na zámku Kumturském u vězni chována byla, kamž ji byli ještě před smrtí otecovou byli zavezli.

Té však se ujal Oto z Vartemberka, jemuž se bohaté dědictví Smiřických zachtělo, i sebrav lidu zbrojného Alžbětu osvobodil, za manželku pojál, a jménem jejím Jičina a jiných statků se zmocnil a ujal.

Z toho od paní Slavatové obžalován jest u direktori zemských, načež když se před zimního krále 1620 dostavil v Bilé věži uvězněn jest. Na to nařízeno, aby veškeré statky paní Slavatové navráceny byly a zvláštní komise měla rozkaz ten ve

skutek uvésti. Když komise ta do Jičína 1. února 1620 přísla dala paní Vartemberšká v ten čas co komise na zámku inventář sepisovala dole ve sklepě chlapy svými, které vínem opojila několik sudů prachu zapáliti, který brozným výbuchem celou přední část zámku do povětrí vyhodil a ve svých ssutinách veškeré přítomné obyvatelstvo pochoval.

Oto z Vartemberka když tu zprávu uslyšel leknutím zemřel.

Markéta Slavatová spravovala potom všechny statky rodinné sama a po bitvě Bělohrské opustila se synem svým vlasti i statky. Bratr její **Jindřich Jiří S.** vyjel jak se zdá s ní ze země neb od té doby nebylo o něm nikdy více slyšet.

Tak zahynul slavný jindy rod Smiřických. Ve statky rodinné uvázal se Albrecht z Valdsteina.

Erb Smiřických bylo půl bílého a půl červeného pole a nad ním helm otevřený, na němž se skvěla koruna královská a z ní se vyzdvihovala 2 křídla orlova, jedno za druhým stojice, tak že na vrchu bylo bílé a ze spod černé.

Podle slov. nauč.

ERB
SVOBODNÝCH PÁNŮ
z VILLANI.

Villani

starodávní šlechtický rod ital. původu z Perugie, kde již r. 1181 co patricijský se připomíná, kteréhož roku byl Ugolino Villani de Pillonico starostou města Perugie. Bratr jeho Gilio V. de Pill. konal v záležitostech města Perugie r. 1186 poselství k císaři Jindřichovi VI.

Potomstvo Ugolinovo rozšířilo se záhy po jiných krajích a městech italských, z nichž někteří členové vynikli co italští dějepisové.

Z jedné větve Villani Pignatelli stal se Antonio r. 1691 papežem co Innocenc XII. a braťovec tohoto Francesco kardinálem a r. 1704 legátem v Benonii.

Jedna větev dostala se v XV. století do Nizozemska, kdež až dosud květe v stavu knížecím užívajíc titule d'Insingain.

Pratoec české větve rodu toho byl Karel Hyacint Villani de Pillonico, syn Aurelia Adorna V—ho de Pill. a Marie Eufroziny roz. Cantuzzi nar. 1610, který r. 1634 vstoupil do císařského vojska pod Don Cam. Gonzagem Řezno obléhajícího, kdež brzo stal se praporečníkem. Nápotom při četných příležitostech se vyznamenávaje a vícekrát raněn jsa, postupoval výše až r. 1642 stal se nejvyšším strážmistrem. Téhož roku diplomem ze dne 27. února obdržel inkolát v koruně České a přijat do stavu rytířského. R. 1644 stal se podplukovníkem a JMC. radou, též zastával rozličné zemské úřady. R. 1649 diplomem ze dne 10. ledna povýšen do stavu panského svobod. pánu spolu s udělením nového zlepšeného erbu. Tento jest rozdělen na 4 pole červená, z nichž v každém spatřuje se zlatý lev dvouocasý, kterí vždy postaveni jsou naproti sobě; páté prostřední pole modré ukazuje černou orlici. Klenot nad znakem představuje 2 korunované přílbice, z nichž jedné vystupuje černá orlice a z druhé pták noh po slunci lapající.

Karel Hyacint měl dvě manželky; první Marii Kateřinu de Noille, Nizozemčanku † 1644, druhou Dorotu Frant. ovdovělou svobodnou paní Malovcovou roz. Belvicovou z Nostic, a držel v Čechách statky Libichov Sukorady a Týnec nad Labem. —

Potomci jeho drželi v rozl. dobách rozličné zemské statky a věnovali se větším dílem státní službě ponejvice vojenské. Posloupnost jejich jest následující:

Karel Ludvík syn Karla Hyacinta nar. 1640 zasnoubený s Eufanií z Tamfeldu;

Frant. Karel Lukáš Ignac nar. 1686 syn předešlého, zasn. s Marií Annou de Bomal, pán na Kundraticích v Šumavě;

Jan Nep. Krištof syn předešl. nar. 1734 zasnouben 1759 s Cecilií z Jungwirthu podruhé 1773 s Marianou Dlouhoveskou † 1801;

Maria Jan Krištof syn před. nar. 1760, pán na Kuadraticích, zasn. 1786 se Žofii ze Štorchinfeldu;

Maria Ignác Ferdinand, syn před. nar. 1787, pán na Kundraticích † 1855; kouečně **Karel Drahotín**, syn před. nar. 1818 v Sušici, vynikajici spisovatel a básník český, a bývalý poslanec do sněmu českého za okresy venkovské, Benešovský, Vlašimský a Neveklovský. V Čechách kvetou ještě dvě mladší linie rodu toho v Klatovech a v Liberci. V Itálii trvá rod Villani jmenovitě v Miláně a v Janově.

ERB
PÁNŮ z BIBRŠTEJNA v ČECHÁCH.

Pánové z Biberšteina,

rodina to původně pocházející ze Švýcar, avšak v Čechách od konce XIII. stol. zdomácnělá. **Rudolf (Rulko) z B.** koupil si panství Fridlandské r. 1278 a potomci jeho zavládli z počátku XV. stol. velikou majetností v obou Lužicích, kdež jim zejména Žárov (Sorau), Příbuz, Biskov, Mužakov, Sommerfeld, Zhořelice a jiné náležely. Dělil se na dvě linie, Žárovskou čili Fridlandskou a Forstskou; prvnější vymřela v Čechách **Krištofem z B.** na Fridlandě, Troskách a Kosti r. 1551., načež Fridland koruně České připadl jakožto uprzedněné léno. Předchůdce jeho byl Jan z B. a na Fridlandě, který hrad Trosky od Jindřicha ze Šellenberka koupil.

Pánové z B. užívali jeleních parohů barvy červené ve zlatém poli za svůj znak a rázili též mince.

KOCOVÉ Z DOBRŠE.

Koc z Dobrše

jméno starožitného a někdy velmi rozšířeného, nyní z části panského, z části rytířského rodu českého. Z původního sídla svého Dobrše v bývalém Prachensku rozšířila se rodina tato záhy do sousedních krajů Klatovského a Plzeňského.

Jan K. z D. byl okolo roku 1420. purkrabím Strakonickým ve službě pana Václava z Michalovic, mistra převorství Strakonického. *Přibík a Jan* bratří *K. z D.* koupili r. 1437. vsi Oušovice, Vuoravy a Výškovice (v Prach.) od Jana Kosoře z Malovic. Ku konci XV. st. a na začátku XVI. stol. drželi bratří *Přibík a Jindřich K. z D.* společně statek rodinný Dobrš a panství Bystřici. Okolo roku 1543. drželi *Krištof Dobrš, Jan syn Václavův* Bystřici, *Adam Ohrazenici a Bernard Miletice*. Od nich pošli 4 zvláštní linie rodu tohoto:

I. **Linie Dobršská.** *Krištof K. z D.* † 1562. zůstaviv po synu *Jindřichovi* předemrelém nezletilému vnuka *Václava*, jemuž veškeré zboží připadlo; tento zemřel 1608. bezdětek a statek Dobrš připadl Ohrazenickým.

II. **Linie Bystřická.** Po *Janovi K. z D.*, kterýž ještě 1582. co císařský rada s živobytí pozůstával, vladaril na Bystřici syn *Jan Václav* † 1608. Zůstalo po něm 8 synů: *Jan Fridrich, Diviš, Jindřich, Přibík, Humprecht, Vilém, Adam Havel a Heřman*. Tito všichni zemřeli bez stálých potomků až na *Diviše*, který se v dědictví otcovo uvázel. Pro platné služby, kteréž konal co hejtman a válečný komisař kraje Plzeňského povýšen jest 1629. do stavu panského a 1637. do stavu hraběcího. Jeho synové byli:

1. *Karel Heřman* † 1655. bezdětek.
2. *Jan Václav*, podplukovník † 1652.
3. *Jaroslav Joachim*, hejtman kraje Plzeňského † 1655., zanechal 2 nezletilé syny *Karla Viléma a Diviše Otu*, kteří co nedospěli zemřeli.
4. *Rudolf František*, rytíř rádu sv. Jana Jerusal. † 1650.
5. *Maxm. Jiří* † 1656. bezdětek.
6. *Diviš Albrecht* † 1665. svobodný a poslední potomek linie této, odkázal část jméně sestrině dceři *Polexině z Helversenu*.
7. *Marie Magdalena* provdaná *Helversenová*.

III. **Linie Ohrazenická.** *Adam K. z D.* na Ohrazenici † okolo r. 1573., zůstaviv syny *Jana Markvarta* na Ohrazenici a *Dětleba* na Volšově, pak po nejstarším synu *Bohusoudovi* († asi r. 1570.) vnuky *Adama, Václava a Jana*, jejichžto potomstvo brzo vyhynulo.

Skrze potomstvo *Jana Markvarta a Dětleba* rozdělila se linie Ohrazenická stále na dvě větve až podnes květoucí:

A) Po *Janu Markvartovi* na Ohrazenici († 1607.) zůstali synové

Adam, Vilém Přídruh a Jan Krištof. Poslední zůstavil jediného syna Mikuláše, který byl živ r. 1631.

Vilém Přídruh koupil si r. 1612. statek Korostky a syn jeho *Krištof* spolu s manželkou svou Annou Kateřinou roz. Varlejškou z Bubna, nabyl tímže spůsobem statku Čeština. Z *Krištofových* synů zemřel *Fridrich Ferdinand* r. 1677. co hetman ve vojstě císařském bezdětek, Adam dostal se skrze manželku Barboru Kateřinu, roz. Vojislavku z Branišova v držení statku Krejnic a † ok. r. 1670. zůstaviv syny: *Jana Krištofa, Františka Markvaria a Diviše Maximiliana*. Z těchto uchvácení jsou dva mladší bratří morem r. 1680. v Praze panujícím spolu s materí a 2 sestrami; *Jan Krištof* sloužil ve vojstě císařském co rytmistr a † 1708. bezdětek. —

Adam, nejstarší bratr jmenovaných Vil. Přídrucha a Jana Krištofa byl pánem na Tažovicích a † před r. 1617. po něm je dědila jeho manželka Kateřina až do † 1637., načež připadly synu *Janovi Markwartovi*, kterýž měl také Ohrazenici.

Jeho synové byli *Adam Humprecht Fortunát* († okolo r. 1708.), kterýž měl po matce Lidmile Kateřině, rozené Račince z Račína statek Měcholupy, a *Jan Krištof*.

Adamovi potomci po jediném jeho synu *Janovi Vilémovi* trvají až podnes v stavu rytířském; *Jana Krištofa* vnuček *Jan Markwart* na Ohrazenici a Tažovicích JMC. rada a soudce zemský povyšen jest 31/7 1767. do stavu svobodných pánů království a zemí dědičných; i od něho dochovali se potomci až podnes.

B) Dětleb K. z D. na Volšově † ok. r. 1607. Jeho první manželka Anna z Hrádku († 1586.) koupila statek Hlavňovice, kterýž se od té doby při potomcích jejich udržel.

Ze 7 synů Dětlobových zůstavili toliko dva, totiž nejstarší *Jan Adam* a čtvrtý *Václav* stálé potomstvo.

Václav, kterýž měl statek Hlavňovice, † 1645., zůstaviv syna *Jana Getleba* na Hlavňovicích a dolním Těšově. Tohoto synové byli:

Václav Bartoloměj, František Diviš, Norbert Václav, Vilém Ferdinand a Rudolf Ferdinand; nejstarší *Václav Bartoloměj* † 1715., dostal statek dolní Těšov; v Hlavňovice uvázel se *František Diviš* † 1817.

Václava Bartoloměje syn *František Bohuslav* zůstavil toliko 2 dcery, *Annu Barboru* a *Annu Marii*, z nichž poslednější statek Dolní Těšov ujala a za *Jana Václava*, hraběte *Bořka Dohalského z Dohalic* prodána jest.

Potomci *Františka Diviše* po jeho synu *Janovi Ignácovi* a vnuku *Jouchimovi Štěpánovi* drží statek Hlavňovský až posud. —

Jan Adam, starší syn Dětloba Volšovského, zanechal syna *Adama Bartoloměje* a tento zase syna *Václava Albrechta*, kterýž od *Diviše Albrechta* hraběte z Dobře za dědice statků Bystřice a Petrovic ustavenov a dne 26/7 1860. do stavu panského rodů starožitných přijat jest. Přikoupiv k zděděným statkům Miletice a Sehostov, již dříve rodu Kinskému náležité, pak Běhařov a Loučím † 1698. Měl 3 syny: *Diviše*

Tiburciho (jinak Diviše Frant.) † 1717., *Jana Jindřicha a Jana Karla Josefa.*

Jan Karel na Běhařově a Loučmi, rytíř rádu sv. Jana Jerusalém.
† 1706. svoboden.

Jan Jindřich na Mileticích a Sehostově † 1703., zůstavil jediného nezletilého syna *Frant. Václava*, později (r. 1751.) c. k. nejvyšší strážmistra, za něhož statky otcovské r. 1711. prodány jsou. —

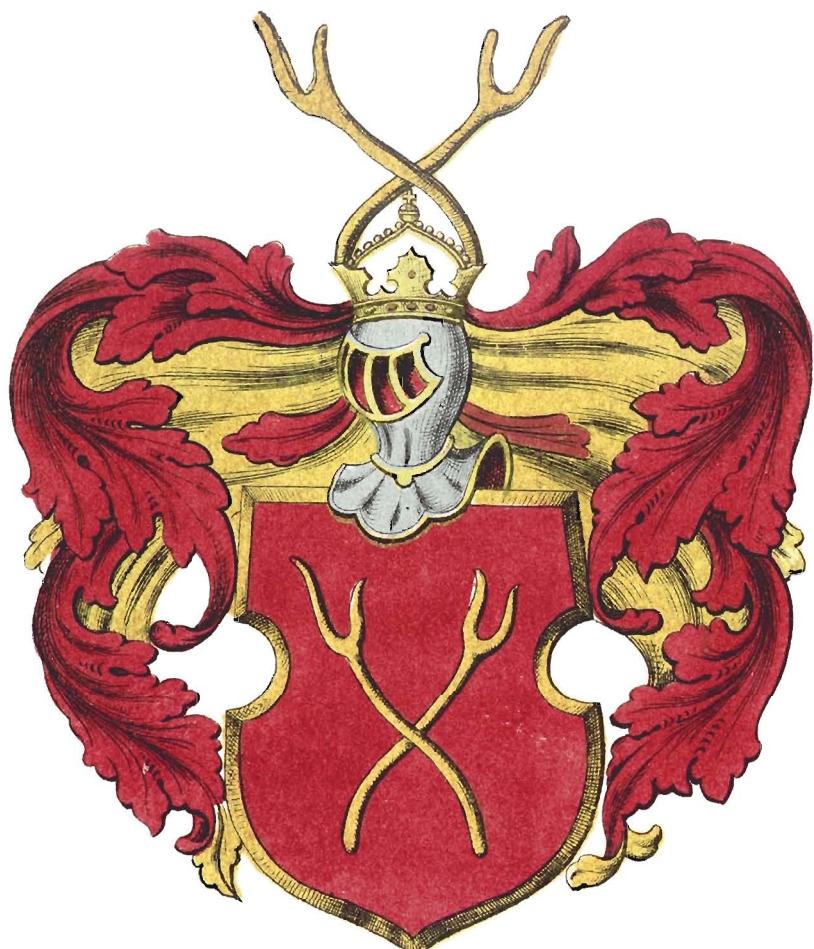
Divišův starší syn *Jan František* † co c. k. generalmajor okolo r. 1776. svoboden; mladší syn *Jan Josef* zdědil 1727. po otcově sestře *Kajetaně Valentíně* provd. Dejmové ze Stříteže, statek Zálužany a † 1751. Jeho syn *Jan Josef* byl r. 1779. c. k. adjunktem při krajském úřadě Kouřimském.

Jeho druhá manželka *Františka*, roz. hraběnka Cukrovna z Tamfeldu † 1793. zdědila po strýci panství fideikomissní Oujezd Chodový, v jehož držení po ní nastoupil syn *Václav*, který, maje věku 85 let, co c. k. kom. a major ve vojsté † 30/7 1857. v Oujezdě Chodovém.

Jeho syn *Kristián* věnoval se službě státní v oboru správním. Byl první c. kr. krajským v Mladé Boleslaví, jmenován jest při novém zřizování úřadu r. 1850. krajským presidentem v České Lípě a r. 1853. místodržit. vicepresidentem při místodržit. oddělení v Košici. Jeho sestry *Ernestina* † 1860. a *Louisa* † 1862. žily svobodny mnohá léta v Praze pospolu, vynikajíce nevšední vzdělaností literární.

IV. Linie Miletická. *Bernard K. z D.* na Mileticích † 1564. Jeho syn a dědic *Adam* zůstavil syny *Bohuslava*, *Bohusouda* a *Krištofa*; v statek Miletický uvázel se nejstarší syn *Bohuslav*, jemuž pro účastenství v povstání stavovském po bitvě Bělohorské zboží to odiato. Co *Bohuslavovi* synové jmenují se *Jan Adam*, *Jindřich*, *Oldřich Nachval* a *Václav Šebestián*; též *Bohusoud* měl syna *Adama*. O těchto všech není více nic známo.

Svě.

LESKOVEC z LESKOVCE.

Leskovec z Leskovce

starožitná a vzácná rodina rytířská a posléze panská v jižních Čechách již v století XIV. usedlá; užívala v erbu dvou vidlic dřevěných křížem přeložených v poli červeném, později pak červeného štítu rozčteřeného, v jehož horní pravé a dolní levé části tytéž vidlice, v horní pak levé a dolní pravé čtvrti dva klíče zlaté přes sebe přeložené a nad helmou co klenot tytéž vidlice se vidí.

Ku konci XIV. a na začátku XV. století připomíná se zhusta **Jan z Leskovce**, jenž stojí v tehdejších bouričích náboženských k straně katolické padl v boji s Husity u Želiva 1424. — Tehdáž žil také **Mikuláš Sokol z Leskovce**, jenž byl naopak vůdcem Táborským a r. 1431 s jinými pluky táhl „na vino“ do Rakous; když však Husité tam byli poraženi, vrátil se do Čech a usadil se na Červené Řečici.

Jiný **Leskovec** totiž **Arnošt z Leskovce** koupil času toho hrad Humpolec od Jana z Jenšteina, přistoupil r. 1440 k lantfridu Čáslavskému, r. 1442 byl hejtmanem Znojemským a v rozbrojích jednoty Poděbradské s pány z Rožmberka, stál k jich jednotě Strakonické r. 1449.

Syn jeho **Arnošt II.** na Humpolci a Vorliku byl pán času svého věhlasný, stojí k straně pp. z Rožmberka a Hradce, r. 1454 byl nejvyšším písárem zemským a poručníkem syrotků a statků Hradeckých; r. 1454 přichází **Mikuláš z Leskovce**, který r. 1463 držel Chlumín v Boleslavsku a r. 1460 **Václav z Leskovce** na Cerekvici, r. 1473 syn jeho **Albrecht z Leskovce** tolikéž na Cerekvici, purkrabí kraje Hradeckého, a r. 1493 hejtman království českého.

Výše jmenovaný Arnošt II. splodil s manželkou svou Annou syny: Bohuše, Vlachyní a Jetřicha, tento † r. 1490 zůstavil syna Jana, kterýž se strýci svými Bohušem a Vlachyní r. 1496 prodal zboží Humpolecké Burianovi Trčkovi na Lipnici.

R. 1508 žili **Arnošt, Luval, Mikuláš a Krištof** bratří a synové Bohuše z Leskovce na Červené Řečici.

R. 1517 **Jan z Leskovce** soudce zemský a muž vzdělaný, jemuž mnozí učení tehdejší díla svá oddávali.

R. 1532 **Mikuláš z Leskovce** na Loutkově a **Zitka z Leskovce** na Sedleci; r. 1534 **Jiří z Leskovce, Bohochval z Leskovce a Václav Sokol z Leskovce** r. 1538 **Jan, Vlachyně a Václav z Leskovce** na Cerekvici, kteří obdrželi od kr. Ferdinanda I. nadání na dělání hor a r. 1542 koupili

Chřelovice, Jiřice a j.; r. 1546—56 **Václav z Leskovce**, jenž obdržel s manželkou svou Marianou z Kraselova statek Střelu, Kraselov a Stradal; roku 1547—56 **Šebestián z Leskovce** na Červené Řečici, r. 1551—56 **Vlachyně z Leskovce** na Novém Rychnově, r. 1551—56 **Jan z Leskovce** na Cerekvici; tento byl přísedicím soudn zemského, J. M. C. radou, r. 1554 defensorem konsistoře pod obojí a vůbec pán vzdělaný.

Všickni tito jmenovaní Leskovcové zdržovali se často při dvoře pánů z Rožemberka a připomínají se v rozepřích, jednáních a vyslanectvích, kteráž se v záležitostech p. Viléma Rožemberka tehdáž konala 1554—72; r. 1571 přichází **Šebestián z Leskovce** na Červené Řečici, který r. 1575 koupil od **Jana z Leskovce** statek Cerekvici; r. 1574 **Krištof a Vlachyně z Leskovce** bratří na Novém Rychnově; r. 1580 **Jan z Leskovce** na Nové Cerekvici a Leštné, který koupil tehdáž statek Božejov a r. 1583 na sněmu obecném přijat byl se syny svými do stavu panského krále Českého. Těhož roku žili **Bohuše z Leskovce** J. M. C. kraječ, a **Albrecht z Leskovce** truksas, pak **Krištof st. z Leskovce** na Novém Rychnově, hejtman kraje Bechynského. R. 1587 koupil **Krištof z Leskovce** na Řečici od císaře Rudolfa II. statek Nový Rychnov a r. 1592 vydal artikule cechům v Řečici; v tit. r. 1589 připomínají se: **Mikuláš z Leskovce** na Leštné, **Jan na Cerekvici**, Božejově a Leštné, **Arnošt** na Dolní Cerekvici a **Krištof ml.** na Řečici. **Jan z Leskovce** zůstavil syny: **Arnošta**, **Albrechta**, **Šebestiána** a **Krištofa** z nichž tento ujal statek Božejov, druzí pak drželi Cerekvici a Leštnou společně ještě r. 1606; r. 1590 koupili bratři **Bohuše**, **Arnošt**, **Krištof** a **Mikuláš z Leskovce** od císaře komory statek Novou Cerekvici, r. 1609 koupil **Albrecht Šebestián z Leskovce** od Arnošta z Leskovce statek Bezdečice, musel však r. 1615 statek svůj Cerekvici postoupiti Janovi Kolinovi; byv horlivým katolíkem a odpůrcem strany evangelické vypovězen jest r. 1619 od stavů odpořílých s jinými osobami jim protivnými ze země české, kam se teprv po bitvě Bělohorské opět navrátil, a seděl pak ještě na sněmu r. 1627.

Krištof ml. jeho bratr zůstavil syna **Jana Krištofa** na Božejově a Myslově nar. 1601; týž měl toliko dcery Dorotu a Alžbětu a byl nemalý dobrodinec kláštera Želivského, kdež měl rod ten od 200 let pohřeb svůj; jsa poslední mužský potomek rodu svého vymohl toho r. 1669 při císaři Leopoldu I., že pro věčnou paměť erb Leskovický spojen byl s erbem kláštera toho, a zemřel r. 1680, čímž vzácný a starožitný rod ten po meči vyhynul.

Ra.

HRABATA z MARTINIC.

Hrabata z Martinic.

Z Martinic (Bořitové) rod někdy panský, pak hrabčci v Čechách přijal jméno své od tvrze Martinic blíže Votic, na níž seděl r. 1400 **Jan z Martinic**. Z rodu toho byl bezpochyby již **Markvart** 1416—1448, zajisté však **Bořita z Martinic** v držení Smečna; od r. 1453—1461 byl nejvyšším maršálkem dvorským od 1463—1465 nejvyšším hofmistrem královny Johanny, r. 1460 vystavěl zámek Smečno v nynější rozsáhlosti a † 1479.

Potomci po něm nazývali se **Bořitové z Martinic**. S manželkou svou **Annou Dražickou z Kunvaldu** měl syny **Markvarta, Viléma** a **Jana** a dcery **Annou, Ludmilu** a **Marketu**, obě již r. 1483 mrtvé.

Jan Bořita z Martinic † 1483 bezdětek. **Vilém Bořita z Martinic** † 1497 zanechav s manželkou **Eliškou Košateckou z Kolovrat** syny **Jana, Jiřího, Wolfa, Jindřicha** a dceru **Eufrosinu zasnoubenou s Janem Sestříkem ze Šlavič**.

Markvart B. z M. zanechal syna **Hynka**.

Hynek B. z M., držel se svými strýci Smečno nedilně, přikoupil r. 1518 zámek Okoř, 1511—13 stal se hejtmanem kraje Slánského, 1516—22 nejv. maršálkem dvoru a 1522—23 nejvyšším sudím krále Českého, zemřel bez dětí tak že statky jeho, z kterých první fideikomis založil v držení synů někdy **Viléma** vesly.

Jiří B. z M. byl s Dorotou z Wartemberka zasnouben a zplodil s ní deeru **Ludmilu**, manželku Jiřího Ždárského ze Ždáru a na Kladně a **Jana Bořitu** zakladatele hlavní větve rodu Martinického, Smečenské totiž, která vždy katolická bývala.

Jindřich B. z M. komorník krále Vladislava † 1525 bezdětek.

Wolf B. z M. na Okoři, zakladatel odvětví Okořského pod oboji byl s Ludmilou z Kunštátu, neteří krále Jiřího a potom s Eliškou z Wartemberka zasnouben. Měl 2 dcery **Helenu** a **Magdalenu** a syna **Jana ml. B. z M.**, který zanechal jediného syna **Viléma** v dětinství však již zemřelého, tak že statek Okoř 1590 zase hlavnímu kmennu Smečenskému připadl.

Jan B. z M. na Smečné, syn Viléma zanechal z manželky Heleny z Rychnova deeru **Elišku**, manželku Viléma z Wartemberka, † 1527 a statek jeho přešel na syna bratra jeho Jiřího, **Jana ml. B. z M.**. Tento byl od r. 1555—1577 purkrabím na Karlsteině † 1577 zůstaviv 2 dcery a syny **Jaroslava** zemřelého v dětském věku, **Zdislava, Jiřího, Jaroslava, Hynka a Sigmunda**.

Zdislav B. z M. byl nejvyšším ministrum krále Českého a † 1575 zanechav s manželkou svou Kateřinou z Fulštejna jediného syna, který v dětství zemřel.

Jiří B. z M. syn Janův narozen r. 1532 pokračoval rychle v rozličných důstojných až se konečně největším kancléřem 1597—8 stal a † 1598 bez potonků.

Jaroslav B. z M. na Běrunicech a Veltrubech narozen. 1552, rada kr. Uherského a arciknž. Arnošta byl s Johankou Dašickou z Barchova zasnouben a † 1582. Z pěti synů jeho záhy zemřelých zůstal jediný **Jaroslav**, který vynikl eo slavný státník.

Jaroslav B. z M. na Smečné a Okoři narozen. 1582 po smrti otce svého prozrazenoval záhy velké vlohy, které jej později k nejvyšším důstojněstvím vedly. Císař Rudolf II. poznal je, vchni ho zamíloval, a již v 14. roce věku jeho, léta mu dal.

R. 1603 byl již císařem radou, 1616—18 purkrabím Karlsteinským a konečně místodržícím královským. Co takový měl velký vliv na události tehdejšího času; jsa horlivým zastancem krále a víry své proti snahám evangelikův, zbudil tím nenávist, kteráž dosáhla vrcholu shozením místodržících z okna hradu Pražského 23. května 1618, smutným to počátkem zhoubné války 30 leté. Jaroslav divotorně při životě zachován, utekl se do Bavor, statky pak jeho od direktorů zemských jsou konfiskovány. Po navrácení pořádku stal se Jaroslav opět purkrabím hradu Karlsteina pak nejvyšším komořím a hofmistrem krále. Českého a posléze nejvyšším purkrabím Pražským 1638—1649. Majestátem ve Vídni 10. dubna 1621 vydaným stal se i s potomstvem hrabětem sv. Římské říše a znak jeho rozmnožen. Dále obdržel právo jmenovati se vlastadem domu Smečenského a na sněmu zemském zasedati hned po nejvyšších důstojnicích zemských; konečně 1633 přenešen naň i palatinát, mocí něhož v stav šlechtický povyšovati a znaky uděloватi mohl.

Hrabě Jaroslav B. z M. učinil z panství Smečenského 1633 fideikomis a † 21. listopadu 1649. S první manželkou Marií Eusebií ze Šternberka měl 7 synů a 7 dcer; z prvních zemřeli 3 v mládí, Jiří Adam, Bernard Ignaz a Max Valentín převzali statky otcovské, konečně poslední syn Ferd. Benno Leop. hr. z M. císařské rady a 1634 probošt Vyšehradský † 1691. Druha manželka byla Alžběta z Vrtby † 1643; třetí Kateřina Ludmila Talacková z Ještětic † 1649, čtvrtá Helena Barb. Kostomlatská z Vřešovic, která jej přežila.

Jiří Adam I. B. hr. z M. vlastnil domu Smečenského pán na Smečně, Hořovicích, Komárově, Klenovém, Podluhu, Opálece, Bystrém, Bezděkově atd., rytíř zlatého rouna, 1627—1628 místopřesident nad apelacemi, 1628—1632 president komory české a 1644 nejvyšší kancléř kr. Českého † 1651 bezdětek.

Bernard Ignaz hr. z M. bratr předešlého, první pán na Hagensdorfu a Kralupech následoval po bratrovi 1652 ve fideikomisu Směčně a Slaném, prodělav mnoho důstojenství, stal se konečně nejvyšším purkrabím Pr., r. 1651—1685 místodržícím královským a rytířem zlat. rouna. Proslul svou učeností a založením kláštera františkánů a koleje piaristů ve Slaném, † 1685 v Praze nezanechav mužského dědice, tudíž došlo se vlastnictví Smečenského bratrovci Jaroslavovi Bernardovi.

Max Valentín hr. z M. třetí bratr na Prunéřově a Bystřici, císařská rada, později nejvyšší hofmistr byl 1640 s Annou Kateřinou z Bohuňovky na Janovicích a Třemešku zasnouben, † 1677. Z panství svých Hagensdorfu, Prunéřova, Viče, Boleboře, Planic a Němcí založil 1636 druhý Martinický fideikomis, o nějž se synové jeho pozůstalí podělili mezi.

Jaroslav Bernard obdržel panství Prunéřské, Jiří Adam Ignaz Plánice a Němcice a Max. Quidobald Hagensdorf, Viče a Boleboř.

Tento poslední naroz. 1664 císařský tajný rada a rytíř zlat. rouna stal se nejvyšším hofmistrem císaře Marie Terezie a † 1733.

Z jeho synů byl Karel Josef hr. z M. proboštem Vyšehradským a později kanovníkem Olomouckým † 1769. Jan Josef hr. z M. císařský tajný rada a komoří převzal Hagensdorf, koupil statky své rozmnožil a † 1738. Z jeho dětí byl Frant. Karel hr. z M. naroz. 1733 později pán na Smečně.

Jaroslav Bernard hr. z M. (syn nejst. Max. Valent.) pán na Smečně, Slaném atd. byl s Klárou Rosálou hr. z Kounic zasnouben † 1685 bezdětek a ustanovil bratra Max. Quidobalda za dědice aliojdálního statku Loutkova; majoráty Smečno, Slaný a Prunéřov připadly na jeho mladšího bratra Jiřího Adama.

Jiří Adam II. hr. z M. rytíř zlat. rouna, císařský tajný rada, nejvyšší maršálek dvoru, proslul svou diplomatickou činností. Vykonal poselství u dvora Anglického, Portugalského a v čas obléžení Vídne od Turků k italským knížatům a papežovi vždy platné, pak provedl tažení do Neapolska v boji o posloupnost pro císaře Leopolda I. 1707 se šťastným výsledkem načež pro churavost svou vrátil se zpět a † 1714 a v kapli Martiniické jest pochován. Za manželku měl Marii Felicitu hr. ze Spaneru a podruhé Marii Josefu hr. ze Sternberka † 1747.

V držení majorátu následoval nejstarší syn **Adolf Bernard; Václav** † nezletilý; **Josef Antonín** obdržel statky Budynice a Mšeno, které před smrtí 1739 matce své odkázal; **Frant. Michalovi** připadl dvůr v Bubnech a dědil matčiny statky.

Adolf Bernard hr. z M. pán na Smečné, Slaném, Plániči, Němcicích, Zelené Hoře, Nepomukách, Malých Bubnech atd. byl místodržitelem v Čechách 1712, císařským radou, nejvyšším maršálkem dvoru 1729, nejvyšším hofmistrem 1735 a rytířem zlaté rouny, † 1735 zanechal s manželkou svou Marii Alžbětou hrabětinou Fürgerovou z Tolletů a Joggingu jedinou dceru **Marii Dominiku**, jeptišku kláštera sv. Anny ve Vidni již závětem svým allodiální statky své odkázal. Tato zemřela 1784.

Panství majorátní připadlo mladšímu bratu.

František Michael hr. z M. první pán na Hlušicích a Humburků, dědic majorátu Smečenského byl 1727 apel. radou, pak příslušníkem soudní komorního, místodržícím v kr. Českém; za manželku měl 1726 Marii Zuzanu Julianu hr. z Nostic a z Rhineku † 1758 a podruhé Marii Annu hr. ze Sternberka † 1818 sám pak zemřel 1773. Z jeho dětí jediná **Marie Anna** provdaná za Michala Ottu hr. z Althanu jej přežila.

Fideikomis Smečenský přešel opět na odvěti Hagendorfské, a sice na jediného mužského potomka téhož, hr. **Františka Karla z M.** syna Jana Josefa, vnuka Maxe Quidobalda.

František Karel hr. z M. narozen 1733 v Teplici, nastoupil dědictví otcovské 1758 a Smečenský majorát 1773, zasnouben byl 1766 s Marií Jos. hr. ze Sternberka († 1823) zemřel v Kosmonosích 1789. Byl posledním potomkem rodu hrabat z M. po meči; an z celého rodu jen 3 ženské členy zůstaly:

Marie Anna hr. z M. dcera Frant. Karla,

Marie Anna hr. z Althanu, dcera Frant. Michala z M.,

Johanna Terezie hr. z Mirbachu, dcera Jana Josefa Karla a sestra Františka Karla z M.

Na ně tedy přešly statky rodu Martinického, které přestaly být fideikomisní; r. 1790 rozdělili se o ně v ten spůsob, že Marie Anna hr. z M. Smečno a Slaný, Marie Anna hr. z Althanu Prunéřov a Hagensdorf obdržely, Johanna pak hr. z Mirbachu, roz. z Martinic podíl na penězích vzaala.

Marie Anna hr. x M. na Smečné a Slaném zasnoubila se 6. července 1791 s Karlem Josefem hr. z Clamů s. p. z Höchenberku, jenž s povolením císaře Františka II. ve Vídni 2. listopadu 1792 jméno a znak hrabat z M. k svému rodinému připojil a zakladatelem odvěti hrabat z Clam Martinic se stal. Na zámku Smečenském chová se podobizny Martiniců, jakož i rozličné písemnosti rodu toho se tykající hl. ze XVII. století.

Karel Josef hr. Clam Martinic stal se roku 1820 nejvyšším komorníkem v kr. českém a † 1826 na Smečné. Vdova jeho, s níž rod Borítů z Martinic i po přesinci vyhynul † 1. dubna 1832 tamtéž. Nejstarší syn a dědic Karel hrabě C. z M. narozen 1792 † 1840.

Tento zanechal následující syny a dcery:

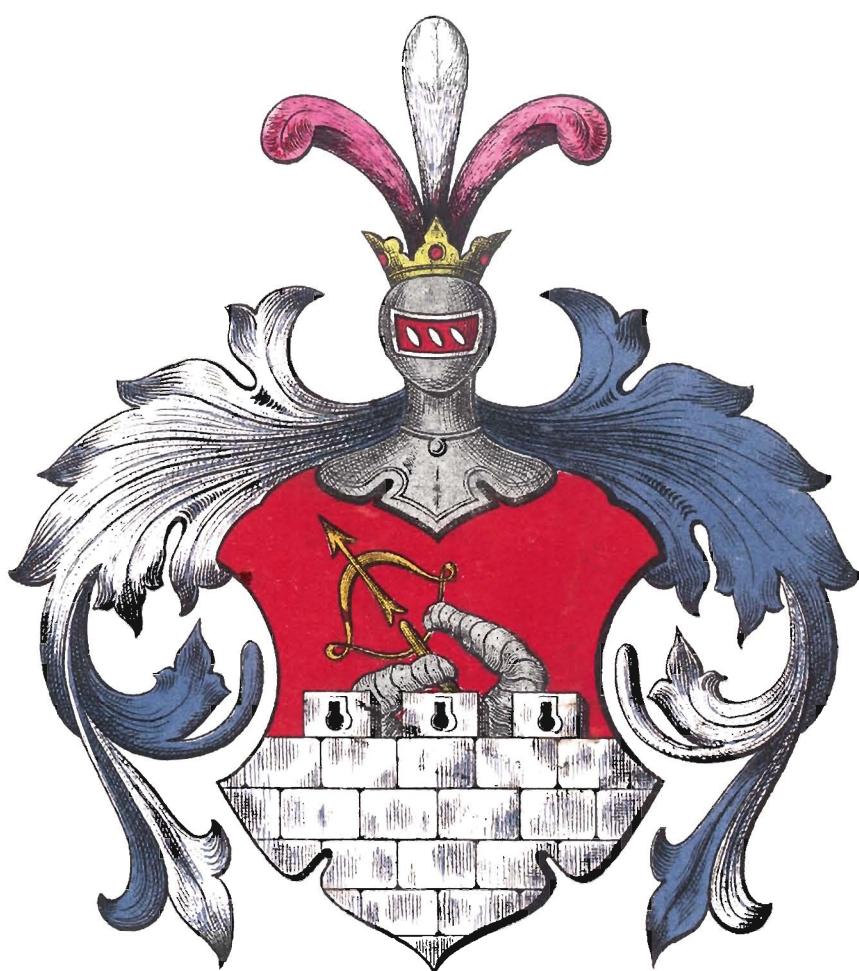
1. **Jindřich Jaroslav** pán na Smečné atd. narozen 1826.

2. **Richard hr. C. z M.** narozen 1832.

3. **Karolína** chof. J. E. hr. Lva Thuna z Hohensteina.

4. **Marie**, chof. hr. Hugona z Nostic.

dle slov. naučného.

DAČICKÝ z HESLOVA.

Dačičtí z Heslova

starožitný erbovní rod český, jenž prý prvoře pochází z Polsky. První z rodu toho připomíná se v Čechách: **Ondřej Dačický**, též **Křivoláček** nazvaný, jenž se narodil 1510 a zemřel 1571, byl zámožný měšťenín na Horách Kutných, držitel statku Kbelského a Lonežského, při tom muž vzdělaný a věcí politických i hornických velmi znalý, pročež byl 1551 JMC. rychtářem a potom i hofmistrem hor tamních, k jichž zvelebení a předkem k vydzdívání pověstného vortu „Osel“ všelikým spůsobem ačkoli bez účinku prohlížel. Pro své platné služby nadán byl 1571 erbem a predikátem „z Heslova“. Spisoval také velmi bedlivě a svědomitě paměti historické města Hor Kuten a sbíral i starší zprávy takové, k nimž užil též zápisek tchána svého „Mikuláše z Prachňan“.

Ještě pilnější v spisování pamětí těchto byl syn jeho **Mikuláš Dačický z Heslova** nar. 1555, † 1626 na Horách Kutných.

Paměti výše připomenutých zachovaly se 2 folianty i jsou zajímavou poněúckou k domácí historii vůbec, zvláště pak k rodopisu českému, i poznání mravův a společenských spůsobů času toho, z nichž však dosaváde toliko menší část vytištěna byla v Čas. Mus. Č. (r. 1827, 28 a 29).

Z potomků Ondřeje D. povýšen byl **Bernard D. z H.** 19. května 1773 do stavu rytířského a **Josef D.** 26. pros. 1814 do stavu panského král. Českého a zemí přivtělených.

VORAČÍČTÍ z PABĚNIC.

Voračičtí z Paběnic

rytiřská a napotom panská rodina v Čechách.

Původ svůj vzala od tvrze Paběnice v Čáslavsku, jižto držela záhy v XIII. stol.; připomíná se k r. 1212. **Vit z Paběnic**, 1320. **Oldřich z P.**, scholastik na hradě Pražském, a r. 1419. **Beneš z P.**, který tehdy ještě držel rodinné sídlo Paběnice, jež v krátké době pak do jiných rukou přešlo; dále se připomíná 1424. **Jan z P.** na Nalžově, ktežto Paběnice držel Aleš z Malinovic,

V druhé polovici XV. stol. nabyla rodina tato tvrz Voračic, odkudž se napotom členové její psávali **Voračičtí z Paběnic**. Dle paměti rodinných držel prý již 1440. tvrz tu **Jan z P.**, který měl syny **Jana, Petra a Přibka**, z nichž nejprvě Jan a po něm Petr ku konci XV. stol. byli v držení statku toho.

Petr zůstavil syna **Václava** na Voračicích a Radíři a tento opět syna **Jana**. Tento nabyl jednak koupí, jednak dědictvím po svých manželkách velkého jméni a † 1553. zanechav mnoho dětí, z nichž přečkali jej **Mikuláš, Václav, Petr, Adam, a Burian**.

1. **Mikuláš** na Polance † 1547., zůstaviv syny **Hendricha a Václava**.

2. **Václav** držel Polanku a Vožici † 1563. ve Vožici, kdež jest též pochován. Zboží Vožické drželi synové jeho **Krištof, Vilím, Mikuláš a Jachim** až do 1579. načež je císař Rudolf II. prodal Mikuláší Španovskému. **Vilím** připomíná se později na Blanici, jehož potomci, **Jan ml., Vilím a Krištof** na Blanici, přicházeli ještě na sněmu 1615.

3. **Petr** držel Voračice zanechav syny **Jana, Mikuláše, Václava, Albrechta, Buriana, Lipolda a Vojtěcha** kteří 1580. společně Voračice prodali.

4. **Adam** držel Prčice zanechav syny **Mikuláše, Jana, Vojtěcha** a **Zděnka** mimo 8 dcer. † 1591.

5. **Burian** zdědil po otci Kozi Hřbet, který však brzo prodal.

V bouřích stavovských 1618. stáli Voračičtí k straně katolické a sloužili ve vojstě platně proti nepřátelům domu Rakouského.

Vnuk Adama výše jmenovaného, syn Jana Vojtěcha, **Jan Leopold** V. sloužil proti povstalcům 1620. stal se ritmistrem, byl JMC. radou, vrchním komisařem polním v Čechách a na Moravě, tak že pro své služby povyšen jest 1641. do stavu panského v Čechách.

Jeho syn Vojtěch Jiří vstoupil do služby válečné, byl rytmistrem a potom nejv. lieutenantem ve ve vojstě císařském a bavorským komořím. Byl pánum na Proseči v Táborsku a † 1687.

Zanechal tře synů **Frant. Helfrida, Vojtěcha a Leopolda**.

Frant. Helfrid vynikal zvláštním vzděláním, byl přisedicím soudu komorního a dvorského, přichází často na sněmích zemských 1701.—1706. atd.

Ježto i bratři ve válkách francouzských platných služeb domu Rakouskému učinili, povyšeni jsou všichni 3 bratří 1704. do stavu

hraběcího v král. Českém, kteréžto nadání bylo 1710. znovu potvrzeno a erb při tom rozhogněn. **Frant. Helfrid** byl pánum na Vérašickách v Loketsku, a jsa děje-a rodopisu domáciho velmi milovný i znalý vydal více děl historického obsahu. Byl dvakrát ženat nežanechal také žádných mužských potomků ani bratrí jeho, tak že rodina Voračických udržela se jenom v potomech **Jana Illburka V.**, bratra otce jeho. **Jan Illburk V.** měl syny **Krištofa Karla, Augustina Norberta a Leopolda Vilíma.**

1. **Krištof Karel V.** na Chvatěrubě a Božejově byl JMC. komořím, hejtmanem kraje Bechynského, a pro své služby platné povyšen jest 1684. do stavu panského. Zůstavil syny **Karla Josefa a Krištofa, Norberta** a dcery **Antonii a Annu** z dvou manželství.

2. **Augustin Norbert V.** byl hejtmanem kraje Chrudim. 1694. povyšen jest do stavu panského † 1710. zůstaviv syna **Václava** který † bezdětek.

3. **Leopold Vilím** převzal statek Myslov a byl 1700. též povyšen po stavu panského † bezdětek, načež statek jeho připadl na strýce jeho **Karla Josefa V.**, syna Krištofa Karla.

Tento byl delší čas panošem u dvora císaře Josefa I., 1706. učiniv slib věrnosti vstoupil do služby státní, stal se přisedicím soudu nad appellacemi a 1716. hejtmanem kraje Bechynského a byl 1626. povyšen do stavu hraběcího v Čechách s polepšením svého prvního erbu.

Syn jeho **Joachim Karel** převzal 1736. statky otcovské, sloužil ve vojstě jako podplukovník a byl 1778. od Jana svob. pana z Bissingen, jenž byl poslední rodu svého, zřízen za dědice zboží jeho s tou vyminkou, aby k erbu a jménu svému přijal erb i jméno z „Bissingen“; † však 1784. bezdětek jmenovav **Jachima V.**, syna bratrovce svého **Antonína V.**, svým dědicem nařídil zároveň, aby ze statku toho zřídil peněžitý fideikomis rodinný. —

Krištof Norbert V., druhý syn **Krištofa Karla**, pán na Barchově v Králohradecku stal se 1745. hejtmanem Kr. Hrad zůstaviv jediného syna **Antonína Josefa**. Tento vynikl ve vojstě a povyšen jest 1783. do stavu hraběcího.

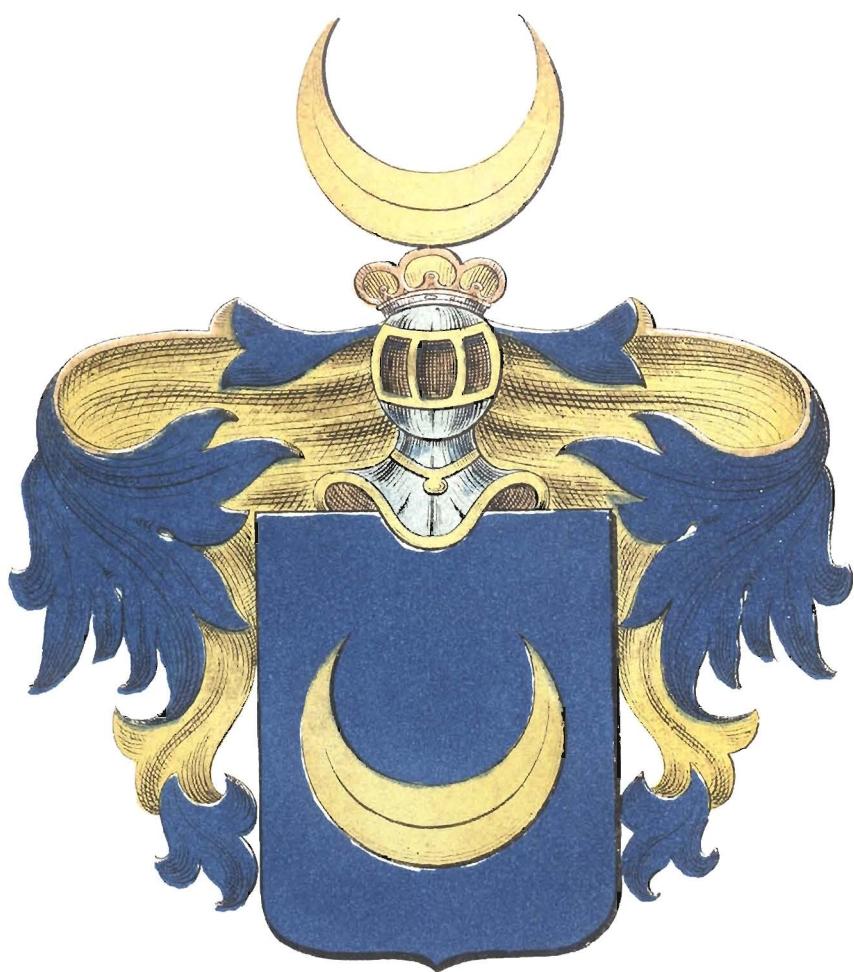
Syn jeho **Jachim V.** 1780. vymohl sobě nejvyšší povolení zřídití fideikomis od Jáchima V. nařízený v sumě 300 tisíc zl., jakož i přijal erb a jméno sv. pana z Bissingen k svému erbu a jménu a držel více statků v Čechách. S manželkou svou Vratislavovnou z Mitrovic splodil 5 dcer. **Eleonoru, Eližbětu, Annu, Terezii a Antonii**.

Jachim hrabě Voračický — Bissingen † 1838. co poslední mužský potomek větve této. Dle Gothajského kalendáře kvete však starožitný rod tento v jiné větvi posud v Německu.

Erb jest následující: Štit na 4 čtvrti rozdelený, jehož první a čtvrtá jsou modré, druhá a třetí bílé, a nad helmem dvě křídla orličích, bílou a modrou barvou střídavě rozdelených.

Podle slov. nauč.

KOSTOMLATŠTÍ z VŘESOVIC.

Kostomlatští z Vřesovic,

jméno jedné z nejstarších a nejvzácnějších rodin šlechtických v Čechách, která ve stavu rytířském a později v panském v XV. a potom až do XVIII. stol. kvetla; byvší druhdy v držení rozsáhlého zboží pozemského, dělila se na několik větví; bylif: *Žlutičtí z V.*, *Kostomlatští z V.*, *Kyšperští z V.*, *Doubravští z V.*, *Valečtí z V.*, *Dlužimští z V.*, *Podšedčíci z V.*, *Iltburkové z V.* a jiní, z nichž větev *Kyšperských* ve stavu panském všechny ostatní přečkala a teprve v minulém století výměla.

V erbu užívali prvně půl měsice zlatého, rohy vzhůru obráceného v poli modrém a nad helmem jako klenotu téhož půlměsíce.

První známý z rodu toho jest *Jakub z V.*, též obyčejně Jakoubek zvaný, který z Moravy do Čech přišel as r. 1416 a přidal se ke sboru Táborskému, nabyy během války mnohých statků v Litoměřicku a Žatecku, a od Albrechta z Dubé a z Kostomlat hradu Kostomlatského, který zanechal nejstaršímu synu *Janovi I.*, po němž jej zdědil syn jeho *Jan II.*, nazývaje se od něho s potomky svými *Kostomlatský z V.*

Na začátku XVI. stol. byla větev Kostomlatských již velmi četná, ježto čteme v tit. z r. 1534 *Jiříku*, *Jaroslava*, *Krištofa*, *Mikuláše*, *Václava ml.*, *Sigmunda* a *Zdislava*, všecky *Kostomlatské z V.*, z nichž r. 1538 *Krištof* a r. 1548 *Sigmund K. z V.* měli rozepře s Oldřichem Dubanským z Duban.

Roku 1547 přichází *Václav K. z V.* na Buškovicích, r. 1552 byl na sněmě *Krištof K.*, který r. 1554. od Vojtěcha Lednického koupil Vohnici, Německou a Dolany; r. 1557 koupil *Jan K.* od bratří z Donína několik dvorů v Trískolupech. Času toho seděl na hradě Kostomlatě *Krištof K. z V.*, jemuž král Ferd. I. r. 1562 toto dosavadní zboží prohlásil za zpupné, načež on manželce své Anně ze Vchynic na hradě tom pojistil 1000 kop gr. č. věna.

Po něm držel hrad ten syn jeho *Petr Pavel K. z V.*, jenž měl syny Petra, Pavla, Oldřicha, Sigmunda a Krištofa, kteří potom drželi zboží Kostomlatské. — R. 1582 přichází na sněmu *Petr K.* a r. 1583 *Karel K.*, který držel díl statku Buškovickeho, od *Václava Kost. z V.* koupený a r. 1588 *Jakub K. z V.*, který tehdaž prodal Černošice Jiřímu Kaplerovi.

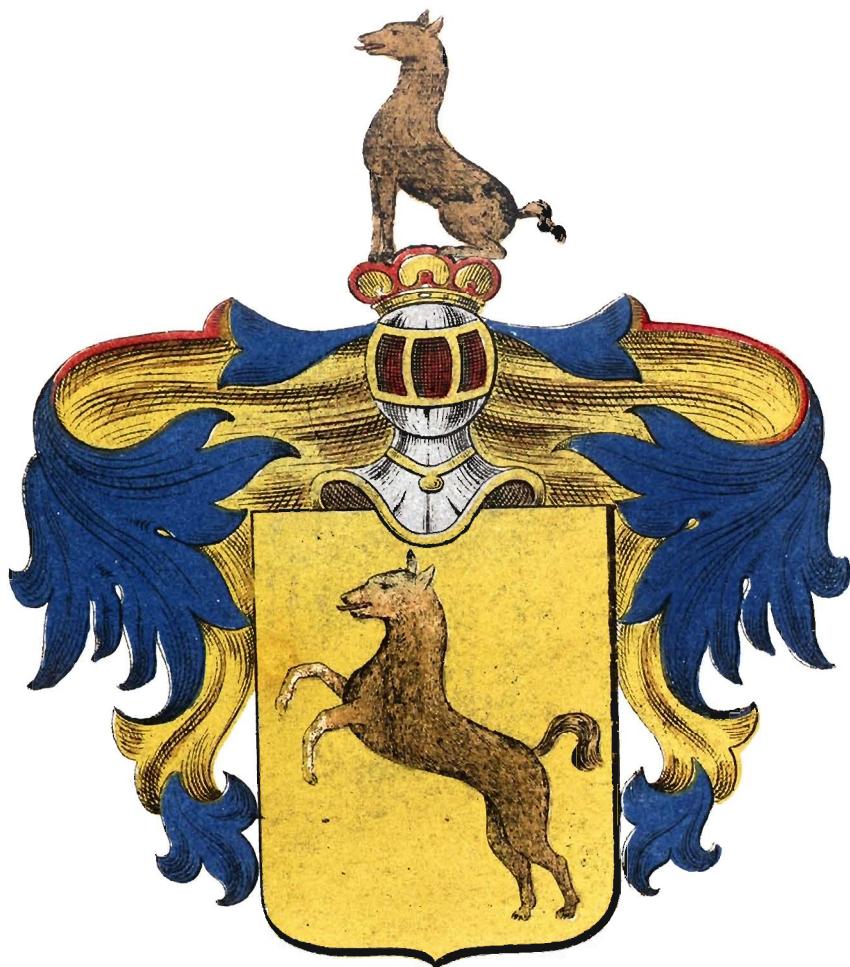
V tituláři z roku 1589 čteme výše jmenované tři bratří, *Petra Pavla, Sigmunda a Oldřicha K. z V.* na Kestomlatech, *Petra K.* na Ploskovicích a *Jiřího K.* na Vohnici.

Téhož času seděl *Jaroslav K. z V.* na Cimišti, jež r. 1599 prodal Jiř. Hochhauzrovi. Roku 1593 držel *Petr st. K. z V.* zůstalé zboží po *Václavu K.*: Ploskovice a dvůr v Moravsi a přichází r. 1598 na sněmu zemském, r. 1603 seděl na Ploskovicích a Byškovicích a zřídil ze statků těchto fideikomis k ruce *Kostomlatských z V.*, odkázav jej co prvnímu držiteli, strýci svému *Jmoci Habartovi Kostomlatskému z V.* Tento byl pánum na Dlažími, Obříství a Ploskovicích a měl za manželku Barboru ze Žlunic, s níž společně r. 1616 dal dělati zvon do kostela v Obříství a přichází r. 1615 také ve snémě zemském; na němž tehdaž seděli také Petr Pavel a Voldřich K. na Kostomlatech a *Jan Vilém K. na Libčevesi*.

Jan Habart K. z V. na Ploskovicích, o němž již nahoře mluveno, byl pro platné své služby císařem učiněn r. 1628 povýšen do stavu panského rodu starožitných v království českém. Týž byl evangelík a vystěhoval se r. 1628 pro náboženství do Mišně; že však držel po svém strýci Petrovi st. Kost. z V. statek fideikomisní Ploskovice, učiněna mu r. 1628 také ta milost, aby mohl statek ten dáti skrze své katolické příbuzné spravovati, každý rok na nějaký čas do Čech přijížděti a potřebná opatření tu činiti; o dalších příbězích nejsou dále zprávy. *Kostomlatští z V.* kvetli nieméně ještě po celé XVII. stol. v králi česk.; roku 1650 byl Radslav K. z V. na Podhořanech a Bečvárkách hejtmanem kraje Časl., koupil r. t. Dolní Chobotice od Jana Ryzce z Lichtenfeldu a r. 1659 částečně statku Citova od Humpr. Racína z Ryzenburku; manželka jeho byla Johana z Obsinku, která r. 1658 pro věno své dala se uvésti ve statek Bečvárky.

Roku 1674 připomíná se ještě Petr Kost. z V., který učinil předepsaný slib věrnosti a jest poslední nám známý člen stávající tehdaž ještě větve *Kostomlatských z Vresovic*.

Ra.

Erb rytířské rodiny

VLK-Ů z KVÍTKOVA

Vlk z Kvítkova

jméno starožitné rytířské rodiny v Čechách nazvavši se po původním sídle svém tvrzi Kvítkově v Litoměřicku, odkudž se rod ten nejprve dále po bývalém kraji Litoměřickém rozšířil a později i do jiných částí země přesel.

Jíž okolo r. 1470 připominá se **Jan Vlk z Kvítkova** seděním na Čakovicích. Tuto tvrz postoupily před shořením starých desk **Kateřina, panna Barbora, Johanka a Mandalena sestry z Kvítkova** jinému Janovi **Vlkovi z Kv.** po jehož smrti r. 1546 znova od nich do desk vložena synu jeho **Václavovi**. Okolo téhož času přicházejí bratři **Jiří a Jindřich Vlkové z Kv.** a sestry jejich **Alena a Mandalena**, kteřížto okolo r. 1548 městečko Rokytnici, nápad po nebožce máteri své **Johance z Rychnova**, Janovi Lickovi z Riesenburka prodali.

Dále žili z rodu toho v první polovici XVI. stol. **Bohuslav**, který se r. 1545 před úřadem desk vyznal, že nebožtík Jindřich prodal byl Janovičky dvůr pustý **Bohuslavovi z Zahrádky**, pak bratři **Bavor** (s manželkou **Mandalenou z Lukavice**) a **Adam**.

Po Bavorovi žili byli r. 1560 nezletili synové **Mikuláš a Adam** pod poručnickým strýce Adama. Svrchu jmenovaný **Václav V. z Kv.** na Čakovicích měl též Smědovice a koupil od Petra Veleckého z Velkanic a ve Chcebuzi tvrz Velezice. Zanechal syny **Jana, Jiřího, Jetřicha, Adama a Fridricha**, z nichž 3 nejmladší roku 1575 ještě nezletili byli. Nejstarší syn Jan jmenuje se roku 1587 co pán na Smědovicích; jeho první manželka byla Alena Močidlská z Močidlan na Hrádku, která od svagrů svých zboží jejich po otci zděděně s částí a to od Fridricha Skřešov, od Jetřicha Radujen, od Jiříka (na Čakovicích) Štědrov koupila.

Týž Jan (mladší) † ok. r. 1598 zanechav druhou manželku Dorotu roz. Odterskou Kaplířku ze Sulevic, co vdovu, několik dcer a syna **Jana Albrechta**.

Bratr jeho Fridrich † co pán na Čakovicích r. 1597 bez dětek, načež se vdova jeho Kateřina z Duban opět provdala do rodu Smolkův.

Adam 4. dle stáří syn **Václavův**, držel statek Vlčkovice a † ok. r. 1591 zanechav vdovu **Barboru** roz. Vratislavku z Mitrovic, a nezletilého syna **Jana**. Tomuto koupila matka co poručnice od Adama Bukovanského Pinty z Bukovan na Šuchomastech statek Zbenice; on pak došel let a nabýv statku Zvířetic, prodal Zbenice okolo r. 1618 Vilémovi Šteglovskému ze Širndorfu na Stěžově. Maje účastenství ve vzpouře stavovské proti Ferd. II. pozbyl zboží Zvířetického konfiskací.

Jan Albrecht V. z Kv. již svrchu připomenutý držel Smědovice i Čakovice; r. 1608 prodal Sukorady Hendrichovi Abrahamovi Salzhausovi z Salzhausu a manželce jeho Anně z Geyzinku. Měl za manželku **Alžbětu z Gerštorfu** (1618) s níž zplodil syna **Jana Mikuláše**.

Roku 1655 připomíná se **Lidmila Jeníkovská z Jeníkova** roz. **Vlkovna z Kv.** co držitelkyně zboží Smědovského a dílu Radujně.

V 2. pol. XVI. stol. žili byli tyž **Jan a Václav V-kové z Kv.**, kteří pospolu i na místě mladšího bratra let nemajícího Karla r. 1568 statek Letky Sigmundovi Kropáčovi z Krymlova, městění Starého města Pražského prodali.

Bratři **Jan a Václav** rozdělili se r. 1575; onen (Jan „starší“) držel Nemyslovice, byl ženat nejprv s **Marianou z Přívora** († ok. r. 1575) s níž měl mimo několik deer syny **Bohunka, Albrechta, Václava** a podruhé s **Kristinou z Bernštorfu** († 1582) s níž zplodil syna **Jetřicha**.

Bohuněk vzal díl od otce r. 1603; **Jetřich** držel po otcu Nemyslovice a † ok. r. 1619 zanechav vdovu **Elišku**, roz. Zálužanskou ze Zálužan a několik dítek. **Václav V. z Kv.** na Sedlově † ok. r. 1602; zůstaly po něm vdova **Eliška** z Nové Vsi, 2 dcery a synové **Jindřich** a **Jan Jiří**, kteří se r. 1613 rozdělili.

Jan Jiří pojhal za manželku Kunku z Labouně, která od Jana mladšího Odkolka z Újezda Hořejší Malobratřice koupila, kteříž však po její smrti († 1617) pro dobro sirotka jejího **Elišky Lidmily**, ok. r. 1628 opět Zděnku Adamovi Mladotovi ze Solopisk prodány jsou.

Tyž **Jan Jiří** oddělil se r. 1628 od strýců svých **Jana MI., Štastného Radslava** a **Adama** bratří vlastních **Vlků z Kv.**

Okolo r. 1615 † v Praze **Anna Vlková z Kv.** odkázavši dům svůj v Novém Městě Pražském v Široké ulici **Anně Marketě** roz. **Vlkovně z Kv.** později 1658 provdané Trmalové (na Zdenka Rudolfa Trmala z Toušic.)

Té Anny († 1651) bratr **Jan V. z Kv.** (snad pán na Zvířeticích) byl se — tuším pro náboženství — ze země vystěhoval, a jeho vdova **Johanna** roz. Dobřenská z Dobřenic a opět provdaná Bořitová, žila r. 1658 se synem **Janem Theodorem** za hranicemi.

Tento Jan Theodor zdržoval se později v nynějším rakouském Slezsku, kde pojhal za manželku **Zuzanu Sidonii** roz. Skrbenskou z Hřiště, deeru Jana Staršího Skrbka z Hr. na Haštálkovech a Šenově. Těchto manželů syn a jak se zdá poslední potomek byl **Maximil. Arnošt Vlk z Kytkova**, který v cis. vojstě v pluku hraběte Lautherho co rytmistr sloužil a 1721 na pensi v Opavě zemřel.

Svb.

ERB

NETOLICKÝCH z EISENBERKA.

Netoličtí z Eisenberka,

šlechtická a posléz hraběcí rodina v Čechách. Z ní připomíná se nejprvé 1669. *Ferdinand František N. z E.* co držitel statků Přehořova a Kvasejovic. Tyto měla po něm vdova *Dorota Alžběta* roz. Schneeberka, zase provdaná Felnarová z Feldeku († 1691.) a po ní nejstarší syn *Václav Anton N. z E.*, jehož mladší bratří *Karel a Leopold Josef* († 1730.) žádných potomků nezanechali.

Václav † 1726. splodiv s první manželkou Johannou Markétou Benignou, roz. z Funcken, syna *Václava Josefa Kazimíra* a druhou Marií Magdalenou, roz. Schultzovnou, prvé provdanou Kořenskou z Terešova († 1731.) *Jana Pavla*, který sloužil na vojně a svoboden zemřel.

Václav Kazimír věnovav se státní službě politické záhy vynikl v oboru svém tak, že se těšil nemalé přízni císařové Marie Terezie, kteráž jej do stavu svob. pánů, později do stavu hraběcího povýšila. † v Praze 1760.

Nabyv mezi jinými koupí i panství Kosti (se statkem Rakovem) učinil z něho fideikomis rodinný. Měl též panství Lochovice.

Jediný jeho syn a dědic tohoto fideikomisu *Jan Adam* † 1768. v Praze, nemaje s manželkou svou Valburkou, roz. hrab. Bredovnou, kteráž po něm ještě 1787. Lochovice držela, dětí, načež svěřenství dle ustanovení zakladatelova připadlo synu starší dcery jeho *Terezie*, Antonovi, hraběti Vratislavovi z Mitrovic, kterýž jméno a erb N. k svému připojil. Mladší dcera hraběte Václ. Kazimíra Alžběta, byla provdána na hraběte Alex. Quasco a držela 1772.—1813. statek Konářovice, kterýž se po ní dostal tetě Apolonii hrab. Cavrianové, roz. hrab. Vratislavce.

Svb.

**MALOVCOVÉ z CHÝNOVA
a z VINTERBERKA.**

MELANTRICH z AVENTINA JIŘÍK.

arcíknějvíškař v Praze, n.r. 1511 v Rožďálovicích, † v Praze 19. 11. 1580

Jiří Melantrich z Aventina.

Jiří Melantrich z Aventina, český knihtiskař narozen roku 1511. v Rožďalovicích v Boleslavsku, odkudž také Rožďalovský, dle svých černých vlasů a pleti pak Černovlásek, latinsky Nigera řecky Melantrichos nazvaný, studoval v mladosti své na učení Karlově v Praze, kdež se stal r. 1535 bakalařem svobodných umění, načež se odebral do Němec, Švýcar a Holandska, zdržoval se delší čas ve Vitemberku, Basileji a Norimberce, seznámil se tam s muži učenými a umělci předními (s Melanchtonem, Š. Jelenským, slavným kněhtiskařem Frobeniem a j.) a vzdělal se důkladně v jazyčích klasických a jiných vědomostech humanitních, předkem ale nabyl také nevšedních známostí typografických a t. p. Vrátil se do vlasti své, vešel ve spojení přátelské s muži vzdělanými jakož byli: Sixt z Otrstorfu, Matěj Bydžovský, Jan Stránský, S. Proxenius, J. Svěchyn, doktorové Handsch, Hájek a L. z Karby a j., obíral se pracemi literárními a pedagogickými a vědél sobě získati přízně osob vzácných a urozených, pánu z Pernšteina, Helta z Kementu, F. Hodějovského a j. Vyrozuměv, jak důležité a výnosné jest umění typografické a obchod knihařský, a přitom jak neúplný byl jeho dosavadní způsob v Čechách, tak že obširnejší a ozdobnější díla česká (bible, kancionály a t. p.) tehdy za hranicemi (v Norimberce, v Benátkách, Vitemberce a j.) se tiskla a za ně, jako i za jiná díla latinská, řecká, německá, v školách, chrámích, i doma užívaná, nemalé sumy do ciziny vycházely, předsevzal sobě **M—ich**, že bude všelijak přihlížeti k zdokonalení a vyzdvížení umění a obchodu knihtiskařského. K tomu konci spojil se s pražským malostranským kněhtiskařem Bart. Netolickým, s nímž pak po nějaký čas vydával díla česká, latinská a německá jmenovitě r. 1549. biblī českou ve foliu. Ještě obchod tento dobrě se dařil, oddělil se M—ich nedlouho na to od svého společníka a zarazil r. 1551. sám tiskárnu na Starém M. Pražském a vzav tu právo městské oženil se s Annou, tamní dcerou městskou.

Ziskav již před tím potřebných prostředků a obdržev i s manželkou svou nemalé pomoci peněžité, zřídil a zvelebil novou svou tiskárnu v krátkém čase, takže byl nápotom první mezi kněhtiskaři českými a to pražskými i venkovskými. Poněvadž byl M—ich muž vzdělaný, rozšafný a vůbec spůsobilý, požíval také důvěry svých spoluobčanů a pročež spravoval rozličné

úřady obecné, jmenovitě seděl od roku 1560—1575 co senátor v radě Starého Města Pražského, taktéž byli mu osoby vyšších řádů a stavů, jakož již řečeno, nakloněny, jichž působením dostalo se mu také toho že r. 1577 i s bratrem svým Tomášem nadán byl erbem a titulem z Aventinu, k u kterémuž tituli a erbu přijal později roku 1561 také přítele svého Matěje Bydžovského. S manželkou Annou splodil M—ich dcery: Annu, Alžbětu a Dorotu, pak syna ml. Jiřího M—cha. Nejstarší z dcer těchto dal roku 1576 M. Danielovi Adamovi (z Veleslavína) za manželku, jejž pak vzal také za společníka svého obchodu kněžitiskařského, čímž mu zjednal příležitosti a prostředků, že později tak platně k zvelebení literatury domáci spisováním a vydáváním kněž českých mohl přičinovati. Zemřel dne 9. listopadu 1580 a pochován jest v kapli Betlémské.

HLOŽEK ze ŽAMPACHU.

Hložek ze Žampachu

starý možný vladický rod, pochodící od hradu Žampachu v Kralové-hradecku, vyskytuje se v Čechách již ve XIV. stol., užíval za znak lovčí trubky.

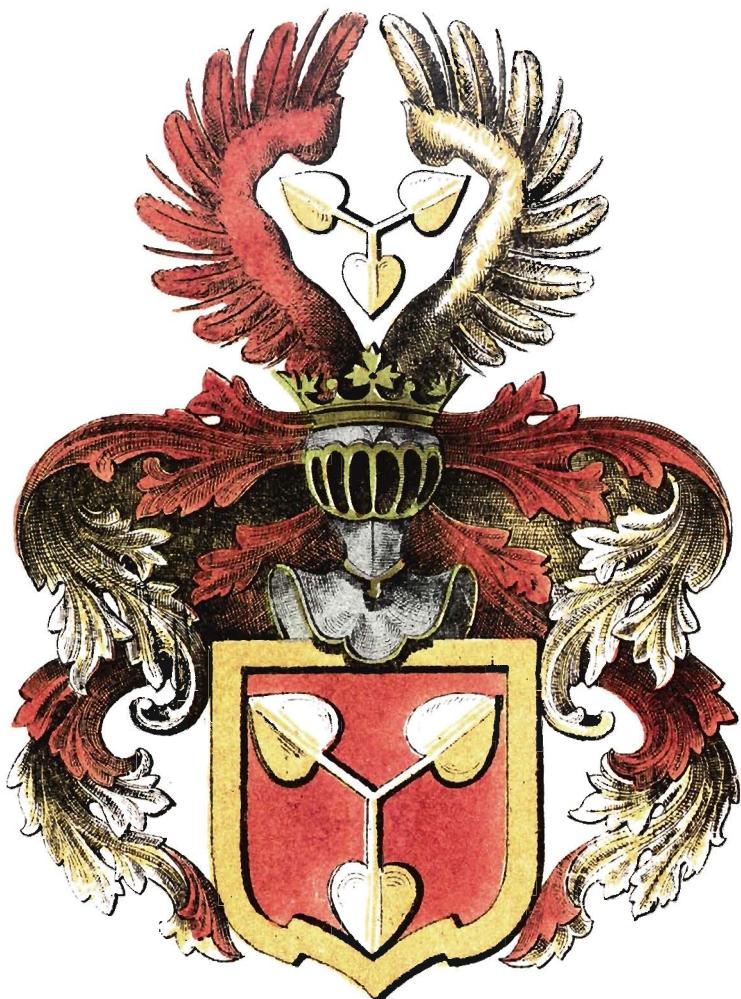
Václav Hložek ze Žampachu, byl 1471 purkhrabí kraje Hradec-kého.

Albrecht Krištof H. ze Žampachu, byl od r. 1650 místosudím od 1663 do 1670 místokomořím v král. českém.

Albrecht Václav H. ze Žampachu, byl od roku 1676 purkhrabím, od r. 1683 hejtmanem hradu Pražského. † 1693.

Václav Krištof H. ze Žampachu, nar. 1651, od r. 1705 místopísar, od r. 1708 místosudí, od r. 1711 místokomoří, od r. 1720 nejv. písar království českého. † 1737.

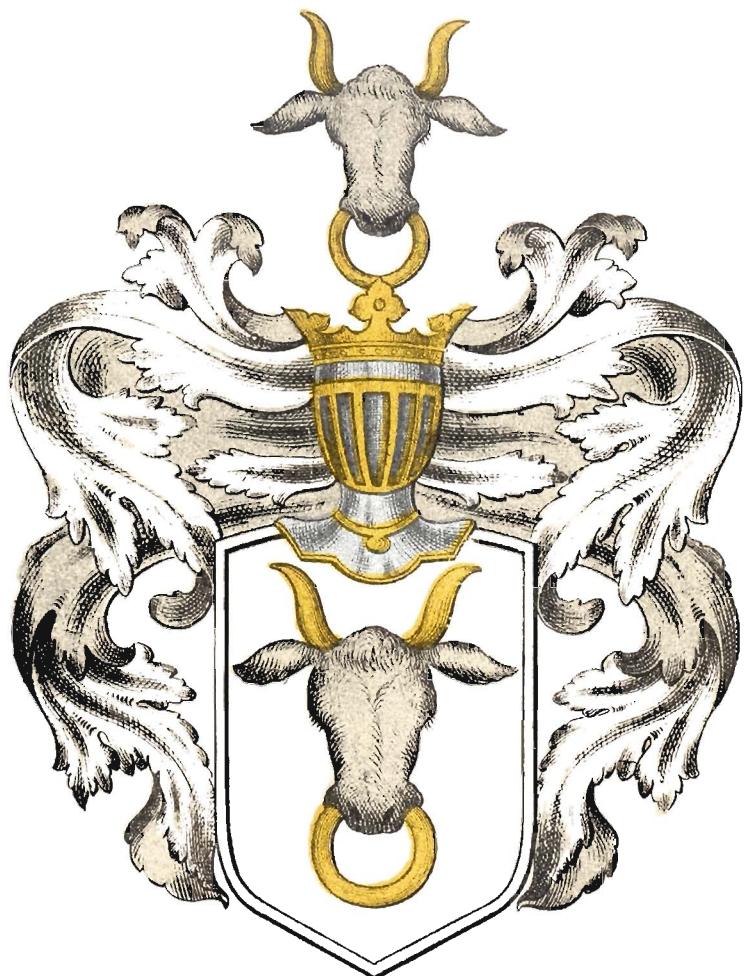

PÁNI z ŘÍČAN.

Pánové z Říčan,

starožitný a někdy velmi rozšířený a zámožný rod panský v Čechách, jenž měl na štítu bílý trojlist rovněž jako p. z Ledče. Jméno své vzala od hradu a města Říčan v bývalém Kouřímsku. První známý předek a spolu nejslavnější muž celého rodu byl **Ondřej z Ř.**, který se připomíná již r. 1237 jako Ondřej ze Všechrom a stál věrně při Přemyslu Ot. II., začež jmenován od něho nejvyšším číšníkem. Hrad Říčany držela rodina až do válek husitských, kdežto jej 4. pros. 1420 **Diviš z Ř.** otevřel Žižkovi jej oblehajícímu a s rodinou i čeledí Pražanům se vzdal. Po ztrátě rodného sídla drželi páni z Ř. hojně statky v Čechách a zastávali úřady zemské. Důležitosti politické došel teprve **Pavel z Ř.**, který účastnil se mezi předními odboje stavovského r. 1618. On prohlásil osudného dne 23. května 1618. v kanceláři české Viléma Slavatu a Jaroslava z Martinic za příčinou rušení majestátu za nepřátele národa českého i obecného dobrého, načež následovalo jich vyhození oknem. Napotom za jednoho z direktorů zvolen jest **Pavel z Ř.**, začež po bitvě na Bílé Hoře k doživotnímu vězení odsouzen, v němž na Zbirově dokonal. Rod pánů z Říčan vymřel na počátku tohoto století.

PÁNI z PERNŠTÝNA.

Pánové z Pernštýna.

Pánové z Pernšteina, starožitný a někdy velmi vzácný a bohatý rod českomoravský, kterýž v starém moravském zřízení zemském z roku 1480 mezi rody „starodávnými a od časů mnohých v panském řádu stojícimi“ markrabství Moravského položen jest v pořádku pátý. Předkové pozdějších páňů z P—a drželi již začátkem XIII. století mnohá zboží pozemská v západních částech Moravy po nichž se psali. Nejprvé z toho rodu připomíná se r. 1203—38 **Štěpán z Medlova** syn **Hotartův** (Gotthardův) roku 1218. byl purkrabím na Mikulově, od r. 1220. purkrabím na Děvicích.

Jeho syn **Vojtěch z Kamene** (de Lapide) vstoupil po smrti manželky své, dcery Stanislava z Morkovic, do stavu kněžského a byl od r. 1233. až asi do r. 1256. proboštem kláštera Doubravnického, jejž bratr jeho Štěpán, když od Tatarů do Moravy vpadlých stroškotán byl, 1243. znova vystavěl a bohatě nadal. Třetí Štěpánův syn byl **Jimram z Medlova**. R. 1238. připomínaný Štěpán zanechal několikero synů, z nichž se v listinách uvádějí: **Jimram, Štěpán, Filip, Bohuslav a Havel**. Tito bratři psali se nejprvé podle hradu P—na, neužívali však všechni příjmi toho stále, piše se, jakož i potomkové jejich s částí i nápotom podle jiných sidél svých (Medlova, Jakubova, Ungeršperka, Kamene). R. 1326. přichází **Jan Robyše** a **Filip** bratři z P—na. R. 1350. prodal **Filip** mládeneček (juvenis) z P—na několikero vesnic od hradu P—na a později i svou třetinu hradu toho strýci **Jimramovi** odtudž z Pernšteina, a 1364. vzal **Vojtěch z P—na** manželku svou Kunku na spolek na vše zboží své, kromě hradu P—na a vsi Výru. Roku 1385. přijali **Jimram kněz** a **Vaněk** bratři z P—na sirotky někdy **Vojtěcha z P—na**, bratra svého za společníky na vše zboží své; a 1390. spolčili se týmž spůsobem **Jimram kněz** a **Štěpán** syn Vojtěchův, s **Vilémem z P—na** a syny jeho. Tento **Vilém**, jehož potomci se potom již stále z P—na psali, byl 1397. a 1398. starostou zemským. R. 1421. stal se po panu Jindřichovi z Kravař hejtmanem zemským a podepsal co takový zápis páňů moravských proti Husitům. Zemřel roku 1423. Jeho synové **Bavor** a **Jan z P—na** přilnuli k novému učení husitskému a **Bavor** získal si nemalé slávy udatnosti, již osvědčil 1426. ve vítězné bitvě u Oustí. Později šel **Jan z P—na** s mírnými kališníky a ve věcech politických stranil po smrti králu Sigmunda a Albrechta panu Ptáčkovi a tudíž později p. Jiříkovi z Poděbrad. Rozličné statky přivedl, rodu **P—steinskému** již dříve náleževší, ale během času do jiných rukou přešlé, jmenovitě město a panství Bystřici, jakož i pusty hrad Skály s příslušenstvím, koupí opět na sebe. Timž spůsobem nabyl i hradu

Mitrova s okolím k němu náležejícím, † 1475. Z jeho synů známí jsou hlavně **Vilém** a **Vratislav**. Tento byl roku 1486.—90. komorníkem cídy Brněnské, r. 1490. nejvyšším komorníkem a od r. 1494. spolu hejtmanem zemským markrabství Moravského, † však 1496 bezdětek. **Vilém** (naroden okolo 1435) byl nejznamenitějším mužem rodu **P—ského** a zároveň i jedním z nejčelnějších mužů věku svého v zemích koruny České, kterýž pro svou moudrost, rozšafnost a spravedlivost, jakož i pro neustálou péči o obecné dobro zemské veliké a dobré zasloužené vážnosti u současníků svých požíval.

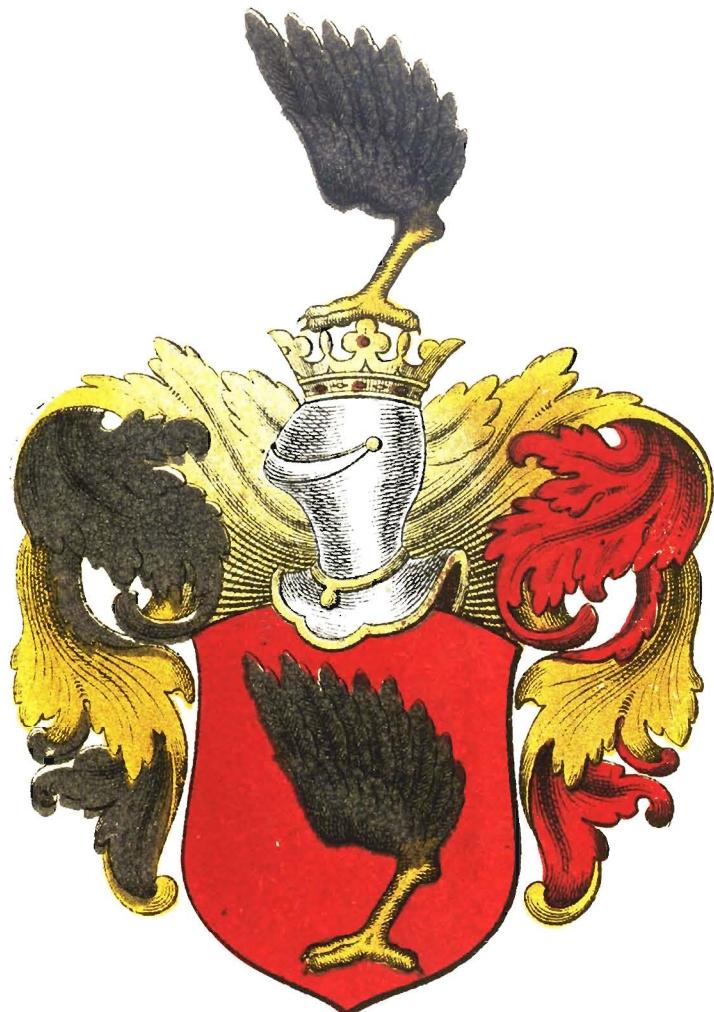
Při nesmírném svém bohatství byl **Vilém z P—na** vzorem ušlechtilého a horlivého vlasteneckví; od mladých let až do vysokého stáří věnoval se úřadům veřejným a působil v nich, seč byl, k obecnému dobru. Na Moravě byl od 1475.—86. komorníkem cídy Brněnské, v kterémž úřadě jej následoval bratr jeho **Vratislav**; mimo to byl již r. 1484. nejvyšším maršálkem a stal se roku 1487. nejvyšším hofmistrem království Českého, kteréhož úřadu se teprv 1514. pro stáří vzdal. Jemu měly Čechy děkovati za památnou smlouvou svatováclavskou, kterouž 1517. dlouho trvalým a krvavým rozbrojům mezi stavý českými konec učiněn jest. Když pak 1520. nové podobné půtky povstávaly snažil se opět utišiti je, ale nedosáhnut cíle svého † na Pardubických 8. dubna 1521. Jeho synové **Jan** a **Vojtěch** pasování jsou na rytištvi na Kunětické Hoře dne 22. čce. 1497 od krále Vladislava II. když jel do Uher. **Vojtěch** stal se v roce 34. věku svého nejvyšším hofmistrem království Českého, † však již 1534 na hradě Pražském bezdětek. Jeho dědicem byl bratr **Jan**.

Jan z P—na byl r. 1506—16. pak 1520—23 nejvyšším komorníkem, a 1515—19. pak zase 1526—28 a 1530 nejvyšším hejtmanem zemským markrabství Moravského. Po smrti bratrově zdržoval se také v Čechách, kdežto byl horlivým defensorem akademie a konststoře pod oboji. Zemřel 8. září 1548 a pohlben jest v kostele Nalezení sv. kříže, jenž vystavěn byl na místě zpustlého kláštera Doubravnického, vedle předků svých, jejichž pozůstatky tam ze starého kostela klášterního přenešeny byly. Zůstavil tři syny: **Jaroslava**, **Vratislava** a **Vojtěcha**, kteří prodavše některé menší statky, jako: Čechy, Osovou, Sádek a j. společně, ostatním zbožím otcovským se podělily, pří čemž, jak Paprocký připomíná, „každý v dílu svém více jak po deseti zámcích s několika sty vesnicemi“ vzal. **Vojtěch** byl 1554—57. nejvyšším komorníkem markrabství Moravského † 1561 bezdětek, odkázav statky své bratru **Vratislavovi**. Tento (naroz. 9. čce. 1530.) odbyl vyšší studie na vysokých školách Pražských a Videňských, načež sloužil nejprvé arciknížatům Maximilianovi a Ferdinandovi od nichž několikrát do cizích zemí vyslan jest. U Maximiliana byl radou, komořím a nejvyšším štolbovou a když tentýž co Maximilan II. na trůn nastoupil jmenován jest od něho 1567. nejvyšším kancléřem království Českého. Bratr **Jaroslav**, který jako bratr **Vojtěch** bez potomků sešel, utratil všechny statky své, takže, když **Vratislav** 27. října 1582. zemřel již jen Litomyšl, Landškroun a Landšperk v Čechách, pak Bystřici, Jimramov, Mitrov, Nové Město, **Pernštejn**, Plumlov,

Přerov, Kojetin, (nyní již v úplné dědictví **Pernšteinů** přešly) Tlumačov a Králice na Moravě při rodu **Pernšteinském** zůstávaly. Statky tyto připadly **Vratislavovým** synům s Marii Mariquezovou dle Lara spoleným, **Janovi** a **Maximilianovi**, mimo kteréž zůstalo po **Vratislavovi** patero dcer, z nichž Polyxena se poprvé provdala za pana Viléma z Rosenberka a po jeho smrti za pana Vojtěcha Zděnka z Lobkovic, později knížete.

Však ani těchto arcí vždy ještě znamenitých zbytků někdejšího ohromného jméni rodinného nemohli mladí **P—nové** pro veliké dluhy udržeti, tak že začátkem XVII. století rodu tomuto, někdy tak bohatému, již jen jediné zápisní zboží Litomyšlské náleželo. **Maximiliam z P—na** vstoupil do stavu duchovního. **Jan** zemřel 1603. zanechav děti nezletilé: **Vratislava, Eusebia, Annu a Trebonii, Helenu, Eusebii**, jejich poručnicí byla strýna **Polyxena**. **Vratislav** vstoupil do služby vojenské a byl již r. 1627. J. M. C. radou a komořím; císař Ferdinand II. pustil mu panství Litomyšlské k dědictví. Ale již 1631. zahynul **Vratislav** v boji se Švédů na bojišti co poslední po meči potomek slavného rodu **P—ského**. Jeho jediná, ještě tehdy na živu zůstavující sestra **Trebonie** zdědila panství Litomyšlské. Táž založila v Litomyšli kolej piaristskou, věnovala i jinak znamenité sumy k podporování účelů náboženských a milosrdných a † 5. února 1646. S ni zaniklo jméno **P—nů** docela. Panství Litomyšlské dostalo se po ní hrabatům z Trautmansdorfu.

ČABELIČTÍ ze SOUTIC.

Čabeličtí ze Soutic.

Č. ze Soutic, staročeský rod vládycký, později panský, tak nazvaný od prvního sídla svého v XIV. a XV. stol., tvrze (nyní dvorů) Čabelic nedaleko Kácova v Čáslavsku. Č—četí květli ještě v minulém století eo hrabata v Čechách a ve Virtemberku. První, jenž z rodu tohoto na tvrzi Čabelické seděl, byl r. 1395 panoš **Hroch ze Soutic a z Čabelic**. Nástupce jeho ryt. **Jan Č. ze Soutic**, jeden z nejznamenitějších mužů věku svého, snažil se po skončených válkách husitských upevniti opět žádoucí mír v Čechách. Od mladosti jsa věrným přítelem pana Hynka Ptáčka z Lipé a z Pirksteina byl 17. března 1440 na sněmu v Čáslavi spolu s tímto za hejtmana kraje Čáslavského vyvolen.

Ptáček ustanovil jej před smrtí svou († 1444) poručníkem svých nezletilých dětí a správcem rozsáhlých statků, načež Č. z většího dílu na Ratajích sídlel, obiraje se vychováváním světenců a úředními záležitostmi, jsa též r. 1444.—54. nejvyšším mincemištem. Přilnuv co nejhorlivěji k straně pana Jiřího z Poděbrad pomáhal jemu r. 1448. Prahy dobývati a r. 1452. téměř pánu za správce král. Českého vyvolenému k radě přidán byl.

Ještě r. 1463. čini se o něm zmnka při zasnoubení Žofie z Lipy a Pirksteina panu Viktorinovi z Kunštátu a Poděbrad. Jeho četné potomstvo dostalo se v držení Tejna nad Vltavou i jiných statků v okoli: Žimutice, Podboře, Koloděj a j.; původně jejich Čabelice byly připojeny k panství Kácovskému. Mnoho údů toho rodu účastnilo se stavovského povstání proti Ferdinandovi II. a pozbyvše statků svých odstěhovali se z vlasti. Dva z nich, **Václav a Vratislav Č. ze Soutic** zůstavše králi svému věrni, byli za to r. 1626. v stav panský povýšeni. Prvnější koncil r. 1263 otec **Karlovi** († 1624) konfiskovaný statek Žimutice, ale postřelen při obležení Prahy od Švédů zemřel 1. listopadu 1648. a byl v Týnském kostele v Praze pochován. Tamtéž odpočívá i jeho syn hrabě **Václav Karel Č. ze Soutic** na Tloskově a Kondraticích J. M. C. skutečný komoří a hejtman Nového Města Pražského, zemřel 30. máje 1687. Náhrobníky obou se zachovaly. Jeho bratr Jan František **Felix Č.** byl jako císařský hejtman zastřelen při obležení Vídň od Turků 1683. **Jan Václav Č.**, syn a dědic Václava Karla, prodal r. 1707. panství Tloskovské. Některí členové této rodiny žijí posud zvl. ve službě vojenské. Znak rodu toho bylo:

Orlí křídlo a žlutá noha v poli červeném.

LIDL z MYSLOVA.

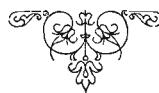
Lidl z Myslova.

Tato rytířská rodina není příbuzna s Lidly z Lídlova.

Nejznámější jest z téhož rodu Matěj Lidl z Myslova, o kterém Dačický ve svých »Pamětech« dvakrát se zmínuje. Jednou k r. 1561, kde Petr Hlavsa z Liboslavě svržen z místodržitelstva mincmistrovství, že propálil stříbra za paděsát pět tisíc, při čemž *Lidl*, jsa úřadníkem mince, vyšel z toho »jako čáp z konopí«. Po druhé však r. 1564 Petr Hlavsa dán jest do vězení v Praze pro škody na Horách Kutných J. M. C. sdělané, a *Matesovi Liddovi* statek zapečetěn.*)

Znak jeho spatřuje se na závěrné zdi v kostele sv. P. Barbory v Hoře K. pod chórem, a v něm se vidí: Štit modrý, dole se stínkovanou zdí s cimbuřím, nad nímž horní polovice lva se spátruje, který v tlapě dýku drží. Týž lev opakuje se nad korunou kolčího helmu, se kterého vlají dva fafrnoch, jeden žlutý a druhý modrý; podobné jsou okrasy rozvité při štitu.

Kl. Čermák.

---

*^y) Paměti I. 143 a 144.

**JIRKOVŠTÍ
VLADYKOVÉ z KRUŠCE.**

Rodina Jirkovských vladyků z Krušce.

Šlechtická rodina Jirkovských odvozuje své šlechtictví od rodiny **Střibrských z Krušce**.

Majestátem krále Vladislava ze dne 6. ledna 1514 povýšen byl Jiřík Střibrský rodem z Kolina za své věrné služby, králi prokázané, do stavu vladyckého a dán mu erb, ze dvou polí sestávající. V prvním poli žlutém jest půl modrého daňka a v druhém (modrém) půl žlutého daňka.

V roce 1591 byli pak vnuci Jiřika Střibrského z Krušce, **Adam a Alexandr Jirkové z Horažďovic**, synové nábožné Anny, rozené Střibrské z Krušce, přijati za erbovní strýce od bratří Šebestiana a Jana Střibrských z Krušce, kteréžto přijetí majestátem císaře Rudolfa II., jehož datum v Praze na hradě Pražském ve středu první v postě r. 1591, stvrzeno a oběma bratřím Adamu a Alexandru Jirkům povoleni dáno, aby se od oné doby „**Jirkovský z Krušce**“ psátí a jmenovati mohli.

Adam Jirkovský byl J. M. C. pisařem komorním v Hradci Králové. Když pak v roce 1595 vypukla válka s Turky, povolán byl do Uher k císařskému vojsku, kamž mu pánové Hradečtí několikráté psali, by jim o průběhu války zprávy podával.

Od bitvy na Bílé Hoře mizí v dějinách rodina Jirkovských; potomeci rodu tohoto však v Čechách posud žijí a v nejnovější době o uznání svého šlechtictví se ucházejí.

**RYTÍŘ HORSKÝ
z HORSKÝFELDU.**

Rytíř Horský z Horkýsfeldu.

Frant. Xav. Horský, hospodářský rada a rytíř narodil se dne 29. září 1801 v Bilíně v Čechách.

Již v útlém mládí jevil neobyčejnou náklonost k přírodním vědám a hospodářství zvláště a věnoval se skutečně studiím na hospodářské škole v Krumlově, které s neobyčejným prospěchem odbyv dostal se na statky knížete Švarcenberka, kdež brzo až za správce dvoru v Kornouze a pak za ředitele panství Libějického postoupil. Podnikl jako ředitel cesty za příčinou zvelebení hospodářství do Německa, Belgie a Hollandska a svých vědomostí, nabytých, s nemalým prospěchem doma užil, mnoho nových strojů hosp. vynalezl a zdokonalil, tak že jeho pověst i za hranice se roznesla a od císaře Ferdinanda I. se mu velké zlaté medaile za uznání dostalo.

V roce 1845 počíná jeho literární činnost, v r. 1850 založil hospodářskou školu v Libějicích, a aby malostatkáře se svými praktickými vědomostmi seznámil, odbýval Horský na mnoha místech polní kázání a systematizoval přes 200 statků rolníkům v rozličných krajinách.

Mimo dohled na panství Švarcenberská, byla mu svěřena i dohlídka ještě na 23 jiných cizích statech s titulem hospodářského rady.

Při takovém všeobecném působení dostalo se Horskému mnohých vyznamenání.

Nejhlavnější z nich jsou: Horský stal se rytířem řádu c. k. železné koruny a rádem tímto dostalo se mu zároveň povýšení do stavu šlechtického s titulem „rytíř Horský z Horkýsfeldu“, dále stal se majitelem královské Hanoverské velké zlaté medaile pro umění i vědu, řádu Františka Josefa, a saského krále Albrechta atd.

Heslo Horského bylo „Vše pro všeobecnost“ a podle toho se též v plné míře řídil, tak že veškeré spolky vlastenecké i jednotlivci našli v něm vždy upřímného rádce a podporovatele.

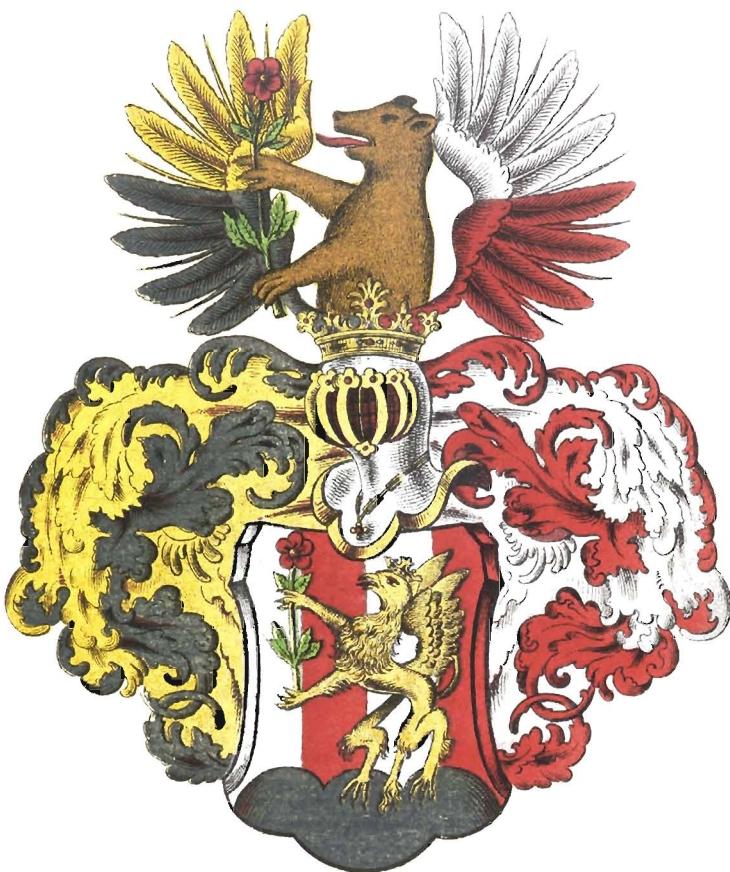

ERB
PÁNU HANIKÝŘU
RYTÍŘU ze SEMÍNA.

Hanikýřové ze Semína.

Staroslavná to rodina vladická. Nejvice vynikl **Jan Ev. Hanikýř**, nar. dne 10. prosince 1756 v Praze. V 9. roce počal a ve 14. roce skončil studia gymnasiální, nemaje pak let zákonitých k přijetí v řád Jesuitský, opakoval třídu poslední. R. 1771, vyváznuv z těžké nemoci, ztratil v témdni otce i matku. Tu se ho ujal Fr. Kotrč, řezník pražský. Brzo pak byl k Jesuitům přijat a odbyval si noviciát v Brně. Nepřeckal však zkoušky, neboť r. 1779 byl řád Jesuitů zrušen, načež Hanikýř ku svému pěstounu se vrátil a ditky jeho evičil. Studoval při tom filosofii a bohosloví a byl dne 21. září 1780 na knězství posvěcen, načež stal se kaplanem v Petrovicích a pak v Sedleci. Dne 24. února 1803 nastoupil faru Malšickou u Tábora. R. 1806 jmenován biskupským vikářem střídnictví Jistebnického a r. 1815 dosazen na faru Planskou. R. 1819 jmenoval jej budějovický biskup Růžička vikářem Jistebnickým a kon-sistorním radou. Za deset let, při příležitosti stoleté slavnosti vyhlášení Jana Nepomuckého za svatého, složil 1000 zl. stř. jako základní jistinu ke zřízení ústavu pode jménem Dědictví Svatojanské. Hanikýř zemřel jako poslední svého rodu dne 15. května 1833 v Táboře, kde má na hřbitově krásný pomník věnovaný Dědictvím sv. Jana, kterýž zobrazuje Hanikýře v hávu Jesuitském klečícího. Jest to výtečné dílo Emanuela Maxe, a postaven hlavně péčí kanovníka Václava Pěšiny.

ERB
**PÁNU z PREITTENBERGŮ
a ROSENAWŮ.**

Pánové z Preittenbergů a Rose-nawů — Růžowa.

Rodina tato pochází od Pavla Třeboňského (Wittingauer) kterýž roku 1614 od císaře Matyáše šlechtický erb a klenot obdržel a z Preittenbergů nazván byl. Diplomem císaře Ferdinanda II. daným dne 24. března 1631 byl týž povyšen na stav rytířský s povolením predikátu z Preittenbergů a Rosenaw (Růžowa) a s potvrzením znaku již od císaře Matyáše uděleného a s rozmnovením téhož podle následujícího popsání:

Čtverhranný štit jest po délce rozdelen na čtyry stejné díly, z nichž první a třetí stříbrné barvy, ostatní rubinové. Dole v štítu jest černý vrch s třemi pahrbkami, na něm v pravo zlatý, k lupu rozprážený noh v stojí, s rozevřenou tlamou a vyplazeným červeným jazykem, a pod sebe zataženým ocasem, na hlavě se zlatou korunou, v předním drápu červenou růži pětilistou. Na štítu se nachází otevřená rytířská helma turnajská, po pravo s černo-žlutým, po levo s bílo-červeným krytem, a nad tím zlatobarevná královská koruna, z níž vystupují dvě orličí křídla proti sobě, jedno zlato-černé, druhé stříbro-rubínové, mezi těmi medvěd s roztaženou tlamou a vypláznutým jazykem drže v přední tlápe červenou růži pětilistou.

Z rodiny této se připomínají: R. 1649 Jan František z P., r. 1671 Fulgentius Josefus z P., filosof v Praze, r. 1676 Conrad Norbert z P. urozený vladyska, rada král. nového města Prahy, konečně primator a obristwachtmeister nad měst. pražskou kumpanii. † r. 1725., r. 1699 Antonín Matyáš z P., syn předešlého Conrada, právnik a rada magistrátu král. nového města Prahy, † 1751. R. 1703 Josef, Fidelis, Jiří z P., bratr předešlého, r. 1722 imatrik. na právnické fakultě v Praze. R. 1730 Antonín z P., syn Antonína Matyáše, rada magistrátu v Praze. R. 1760 Antonín z P., syn předešlého, vikář, děkan a školní dozorce, † 1817. R. 1763 Jan Nep. z P., bratr předešlého, dříve advokát v Praze, v r. 1806 přesídlil do Mladé Boleslaví, kde působil co justiciarius a advokát, † 1819. R. 1812 Josef Conrad z P., syn předešlého, byl dříve císařským kadetem, pak magistrátním úředníkem, † 1850. Z něho pochází narozený syn 1840 Adolf Josef z P., duchodní král. věn. města Hradce Králové a zeměpanský vojtejný komisař, majitel rytířského kříže řádu Božího hrobu.

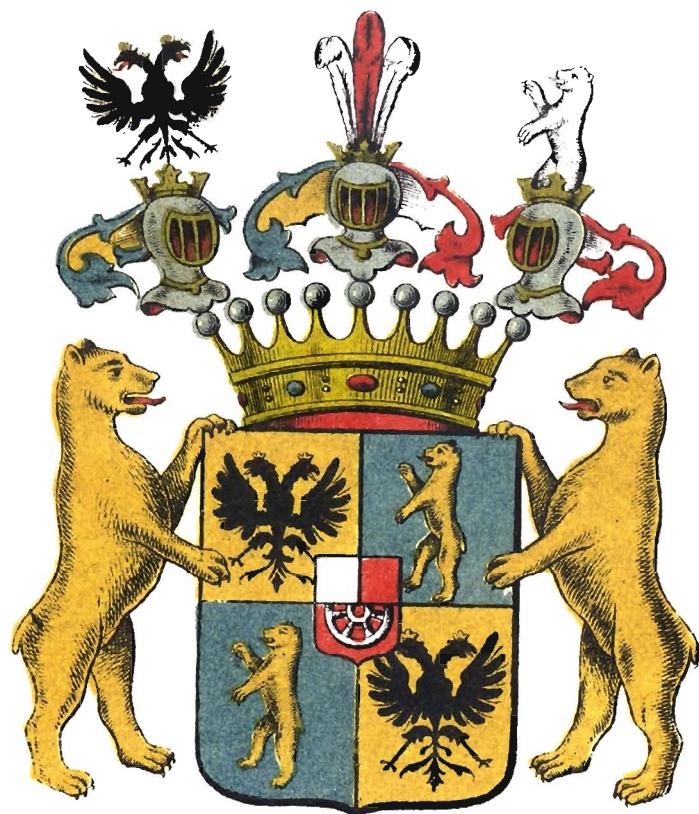
RYTÍŘI z HENNETU.

Rytíři, posléz svobodní páni Hennetové.

Rod pocházející ze Švýcar, od XVIII. století v Čechách osedlý.

1. Jan Frt. *Hennet* byl mnoho let († 1744) krajským hejtmanem v Čáslavště a v úřadě slynal moudrostí. 2. Frant. Leop. *Hennet*, doktor práv a místopisar desk zemských v Praze byl r. 1749. do stavu rytířského povýšen. 3. Jan Marcel. svob. pán Hennet, syn předešlého, narozen v Praze 1733., † tamtéž 28. února 1814. Vstoupiv do státní služby, byl tajným radou a zemským podkomořím v Čechách; 1791 povýšen do stavu panského. Jsa horlivý ctitel hudby a sám hudebníkem složil kvarteta, symfonie a koncerty pro housle. — Jeho syn 4. Václav Jan *H.* († 1833.) byl apelačním radou v Praze. Syn jeho 5. Leop. Otomar svob. p. *H.*, čís. kr. skut. tajný rada, president vrchního zemského soudu, stal se po právnických studiích akcesistou zem. soudu, r. 1825. auskultanten jmenován a 1835. radou, byv již r. 1833. přesedicím panského stavu při výboru zemském. R. 1841. jmenován jest radou při apellačním soudu v Praze a 1845. radou nejvyššího soudu ve Vídni. R. 1847. přišel do Čech co president zem. soudu v Praze a při nové organisaci soudu stal se 1849. presidentem vrchního soudu zem. ve Štýrsku, v kterémž úřadu přeložen 1854. do Prahy. R. 1854. obdržel komandérský řád Leopoldův a jmenován druhým vládním komisarem ústavu šlechticen na Hradčanech a 1862. povolán do panské sněmovny, kde často řečnil. Byl členem mnoha lidumilných jednot a předsedou ústavu hluchoněmých. Při jubileu 40leté činnosti co soudce r. 1860. obdržel adressy od všech soudců v Čechách, jmenován v Praze čestným měšťanem a od fakulty právnické doktorem. 6. Leopold sv. p. *H.*, syn předešlého, nar. 1832. vyznamenal se v bitvě u Solferina a jest nyní vys. důstojníkem c. k. jízdy.

HRABATA CHOTKOVÉ
z Chotkova a Vojnína.

Hrabata Chotkové z Chotkova a Vojnína.

Chotek, jméno staročeského, nyní hraběcího rodu, druhdy na dvě větve rozděleného, z nichž se jedna přizvala „z Chotkova“, od původíště svého Chotkova, bývalé tvrze blíž Liblíná v Plzeňsku, druhá „z Vojnína“ od sídla stejného jmena u Vintířova v Žatecku.

Z této pocházel rytíř *Petr Ch. z V.* na Budenicích a Vraném od 1543—1558. král. prokurátor, který r. 1547. rodinou tvrz Vojnín odprodal. † 1571. Po vymření té větve přijala prvnější sídlící mezi tím na Leškách, Žihli, Skřivani, Všetatech v Rakovnicku také příjmí z Vojnína. Z té vynikl:

rytíř *Karel Ch. z Ch. a V.*, který s manželkou Alžbětou Charvátkou z Bärensteina statek Bělušice v Litoměřicku obdržel. potud rodu tomu náležitý; jeho vnuk *Václ. Ant. Ch. z Ch. a V.* nar. 1674. hejtman kraje Litoměřického, cís. rada a náměstník v Čechách stav se r. 1702. svob. pánum r. 1723. hrabětem Českým dosáhnul r. 1745. titule říšského hraběte. † 1754.

Jan Karel hr. Ch. z Ch. a V. syn předešl. nar. 1705. velkokřížník řádu sv. Štěpána, rytíř sv. Václava, c. k. skutečný tajný rada a komoří general a polní zbrojmistr koupiv Nové Dvory, † 1787.

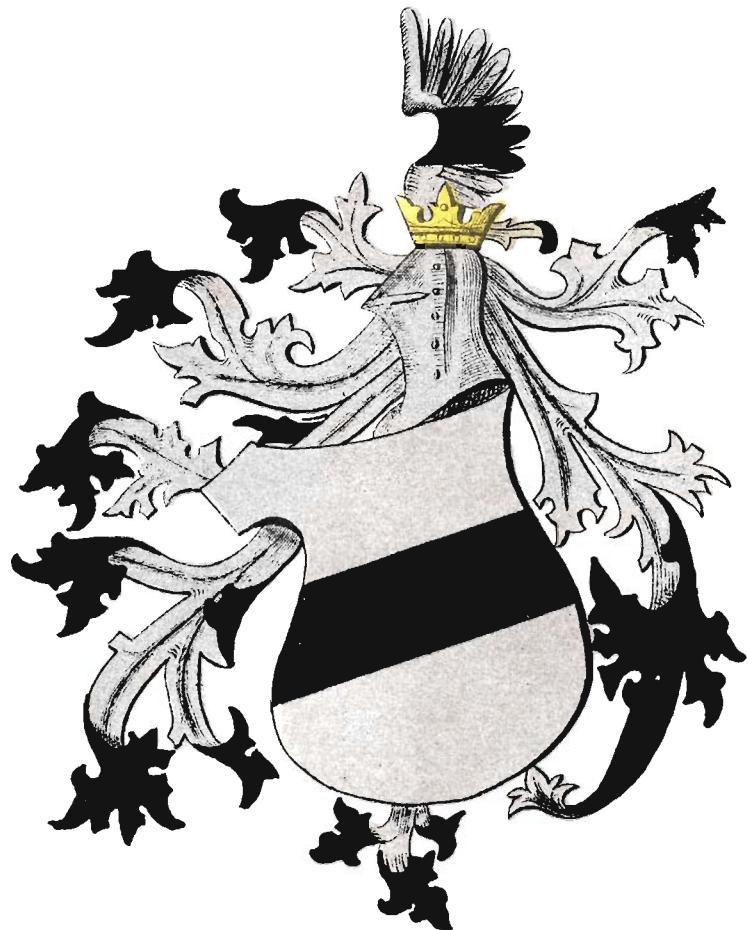
Jan Rudolf hr. Ch. z Ch. a V. nar. 17. května 1748. bedlivě vychován vstoupil do státní služby stal se 1776. dvor. radou, cís. Leop. II. jmenován finanč. ministrem, vystoupil 1793. ze státní služby, leč brzy opět přijal státní službu stav se 1802. státním ministrem a nejvyšším purkrabím v král. Českém, o jehož zvelebení měl velkou péči † 1824. zanechal 6 synů, z nichž *Jan Rudolf hr. Ch. z Ch. a V.* na Veltrusích byl c. k. komoří † 1824.

Josef a Frant. Václ. hr. Ch. z Ch. a V., padli v bitvě u Vagramu 1809.; *Ferdinand Maria hr. Ch. z Ch. a V.*, arcibiskup Olomoucký † 5. září 1836.; *Herrman hr. Ch. z Ch. a V.*, nar. 1786. cís. plukovník † 1822.

Nejvíce proslul pátý syn jeho *Karel hrabě Chotek z Ch. a V.* nar. 23. července 1783.

Vstoupiv 1803 do státní služby stal se r. 1811. guberniálním radou v Brně, 1812. krajským v Přerově, pak povolán do nové nabytých illýrských provincií, kdež staral se o zlepšení cest a zavedl brambory. Roku 1816. stal se dvor. radou při guberniu Terstském a 1819. již gubernátorem tyrolským, spořádal zemský dluh, založil tyrol. národ. museum, vymohl povýšení insbruckého lycea na universitu atd. R. 1826. stal se nejvyš. purkrabím v Čechách po hraběti Kolovratovi. Zásluhy, které si vydobyl o Čechy a zejména o Prahu, jsou veliké zejména o zvelebení silnic komunikací, založením rozlič. prospěšných ústavů o hospodářství a ovocnictví v Čechách, o školství atd. Roku 1843. vzdal se svého úřadu.

PÁNI z HUSTÍŘAN.

Páni z Hustiřan.

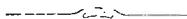
Jméno toto náleželo staročeškému rytířskému později z části panskému a hraběcímu rodu, nazvavšímu se tak od sídla svého Hustiřan nyní vsi u Jaroměře v Kralovéhradecku, kdežto již r. 1394. seděli rytíř *Bavor z Hustiřan a Přiba z Hustiřan*.

Užívali ve znaku bílého břevna v poli červeném a během XV. století rozštěpili se ve více větví a sice 1. *Bukovských z Hustiřan*, z které *Krištof Karel Bukovský z Hustiřan* r. 1760. hejtmanem hradu Pražského byl; 2. *Habřínův z Hustiřan*, která během XVI. století vymřela, 3. *Chvalkovských z Hustiřan*; z té byl v dobách husitských *Jiří z Chvalovic a Hustiřan* horlivý obhajce kalicha (připomíná se několikrát spolu s *Benešem z Mokrovous a Hustiřan*); r. 1543. byl *Jan Chvalkovský z H.* purkrabím kraje Hradeckého r. 1566. *Jiří Chval z Hustiřan* místosudím; vymřela též v tomto století; 4. *Rodovských z H.* *Václav Hynek Rod. z H.* stal se 12. března 1744. svobodným páнем.

5. Zárubové z H.

Tato větev vynikala počtem i bohatstvím nad ostatní a kvetla ještě na začátku XIX. století *Karel a Václav Zárubové z H.* přijati byli r. 1586. s potomky svými do stavu panského. *Herleik Záruba z H.* zůstal při vzpouře r. 1618. Ferdinanda II. věren. *Václav Z. z H.*, syn předešlého, po několik let zpravoval úřad hejtmana krajů Hradeckého i Chrudimského; jeho synové *Frant. Karel Z. z H.* († 1714) a *Jan Adam Z. z H.* povýšeni jsou 20. června 1695. do stavu hraběcího král. Česk. a zemí k němu přivtělených s titulem vysoce urozený; poslední zastával od r. 1708. úřad podkomoří Králové v Čechách († 1725.)

Josef Antonín hrabě Záruba z Hustiřan † 6. ledna 1744.; byl posledním hrabětem svého rodu, který v baronském stavu ještě v stol. XIX. kvetl. Obšírný rodopis Zárubů nalezáz se v bibl. král. české společnosti nauk od prof. J. Jandery.

PŘIBÍK z OTASLAVIC.

Přibík z Otaslavic

jest stará rodina moravská a potom česká, jejíž sídlo původní byly Otaslavice v Olomoucku.

Připomíná se již v XV. století, kdež také jmeno Přibík, jakoz někteří členové rodiny té užívali, přešlo v název rodinný: načež se všickni jmenovali „Přibíkové z Otaslavic“.

Tehdáž nabyl rod jmenovaný statků v Čechách jmenovitě v Chrudimsku.

V století XVI. a XVII. připomínají se z rodu toho:

Roku 1526 **Petr Přibík z Otaslavic** na Březovicích;

roku 1542 Petr a Jiří, synové jeho, kteří zboží to znova do desek vložili; Jiří držel také roku 1549 a násł. Holejšovice.

Roku 1556 seděli na Březovicích Jiřík a Jan; roku 1567 Jan a Adam, kteří prodali dědiny své ve Lhotě Dětřichovi Lipovskému z Lipovic;

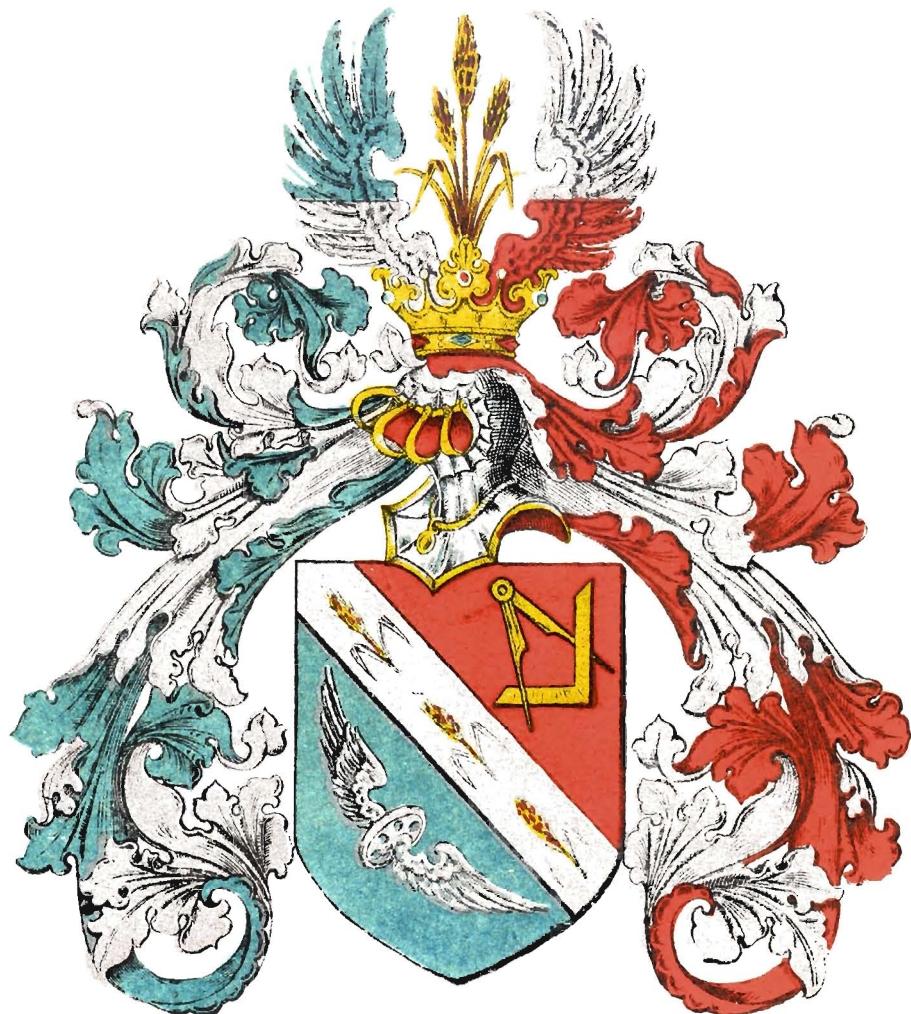
roku 1566–69 **Jan Přibík** seděl na Březovicích a Nabočanech.

Roku 1583–98 připomíná se **Albrecht Přibík** na Březovicích a při městě Chrudimi. Týž byl dvakrát ženat: s Johankou ze Soutic a s Markétou z Dobřenic.

Petr Přibík, bratr jeho držel roku 1589–92 tolíkéž Březovice.

Adam Přibík roku 1589 na Holejšovicích; roku 1600 Jan ml. na Holejšovicích; roku 1612 Jan ml. na Březovicích; roku 1614 Petr na Čankovicích, který pro účastenství v bouřích stavovských roku 1622 propadl statek tento; ale nabyl jeho zase a žil ještě r. 1646.

Aleš Přibík z Otaslavic seděl s manželkou svou Eliškou Balbinkou okolo 1654–60 na svobodném dvoře ve Vlčnově blíz Chrudimi, načež se zprávy o této rytířské rodině ztrácí. —

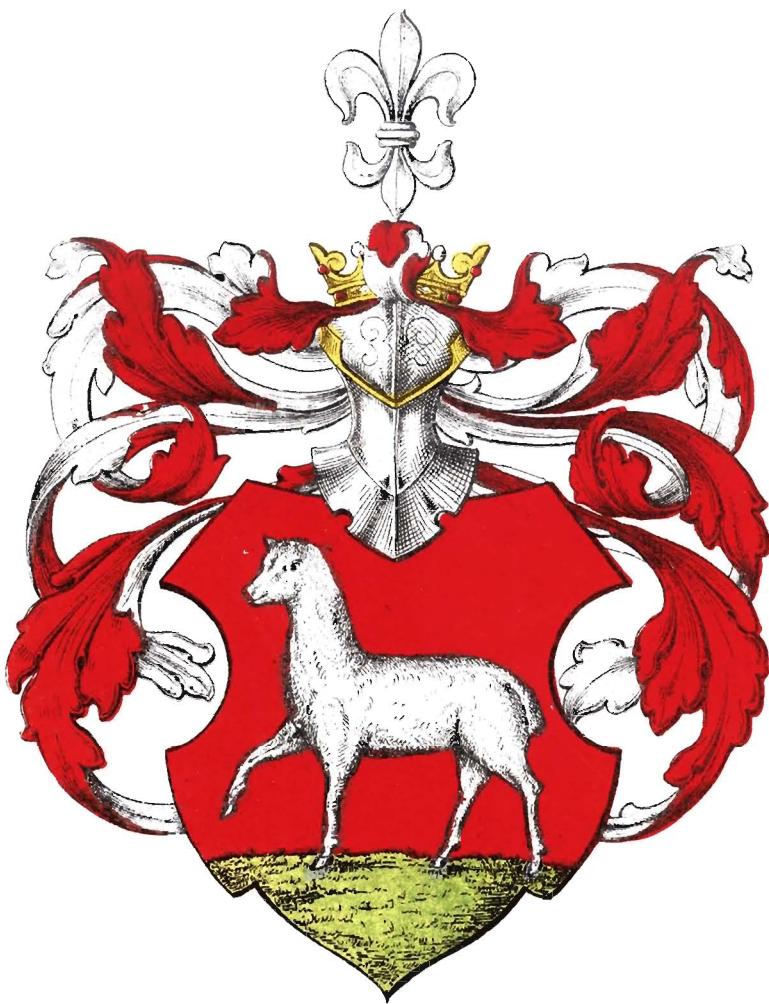
PINKA z VĚRNOVA.

Pinka z Věrnova Karel.

Týž vlastimil a národní hospodář narodil se v Týnci nad Labem dne 22. m. listopadu 1806. Záhy věnoval se praktickému směru. Byl účasten při vyměřování první koňské dráhy z Buděovic do Lince. Působil při správě c. k. komorních statků v Pardubicích a v Brandýse n. L. Činnost rozsáhlou rozvinul jako vrchní ředitel panství nadačního v Ronově nad Doubravou, kam r. 1862 se odebral; záhy r. 1868 zvolen starostou nově zřízeného zastupitelstva okresního, kterýž třídě horlivě až do r. 1881 zastával. Rolnictvu jsa vždy rádcem upřímným, zvolen byl mnohokrát předsedou hospodářského spolku čáslavského, za jehož správy provedena krásná výstava hospodářská r. 1876 a vydán spis „Poměry hospodářské v Čáslavsku.“ Obce Biskupice a Třemošnice jmenovaly jej čestným občanem. Když c. k. nadační velkostatek Ronov najat, jmenován administrátorem správy.

Vynikal vždy duchem mladistvým, sledoval pokroky věd technických s účasti nelíčenou a pozorování svá ukládal v hojných přednáškách. Ku statistice okresu Čáslavského podal mnohé cenné příspěvky. Roku 1880 povyšen jest do stavu šlechtického, i vybral si znak, v němž hlavní směry působení svého železničním kolem, klasy a úhelnici naznačil. Zanechal více zdárnych synů, zemřev dne 7. m. dubna 1883 v Čáslavi.

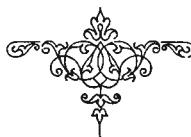
PÁNI z DUBAN.

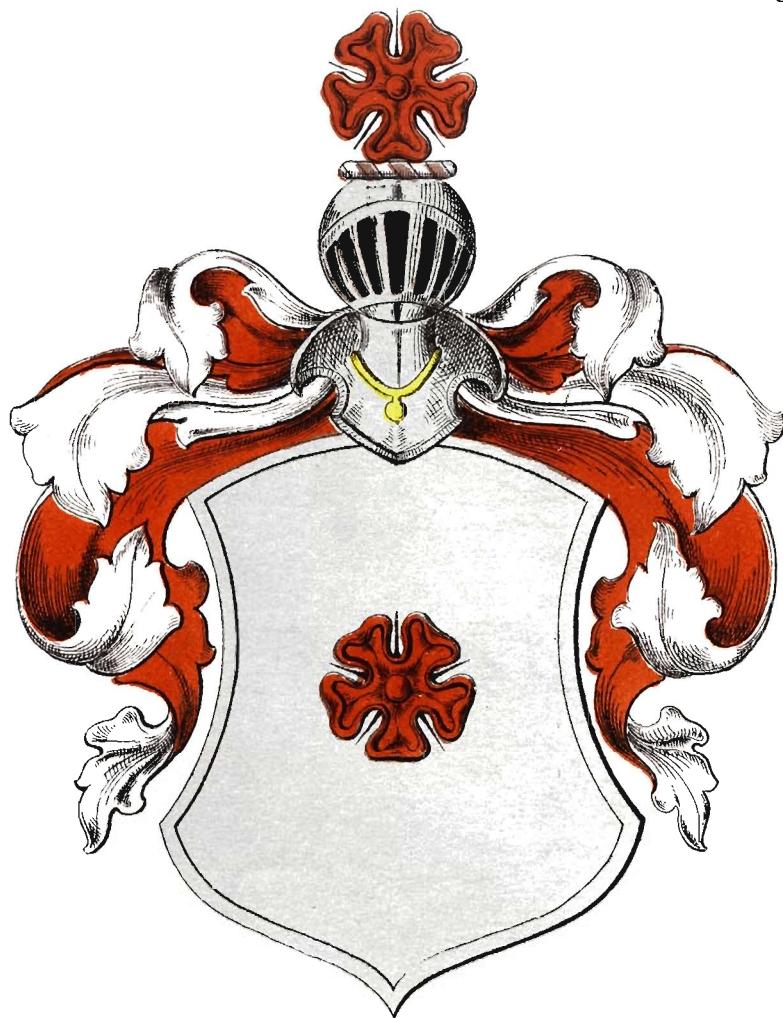
Dubanští z Duban.

Tato rytířská rodina držela v XVI. století statek Ploskovice u Litoměřic, a v téže krajině koupil Oldřich Dubanský z Duban od císaře Ferdinanda r. 1548 tvrz a ves Pišťany s poplužím a dvory kmetci v Pokraticích, Sebuzině, Kolchově, Tlučni, Kundratci a Čerenništi s lesy a dvěma vinicemi u Pokratic, kteréž zboží pak Oldřich zase r. 1559 prodal obci m. Litoměřic, již r. 1547 skonfiskováno bylo. Týž měl ještě statky Záhořany a Tašov v Litoměřicku, které Esteše Vchynské z Vřesovic prodal.

Týž Oldřich Dubanský z Duban byl berníkem kraje Chrudimského r. 1556.

Ve znaku měli beránka bílého na pravo obráceného v poli červeném na trávníku kráčejícího. Nad zavřeným helmem korunovaným jest stříbrná lilie.

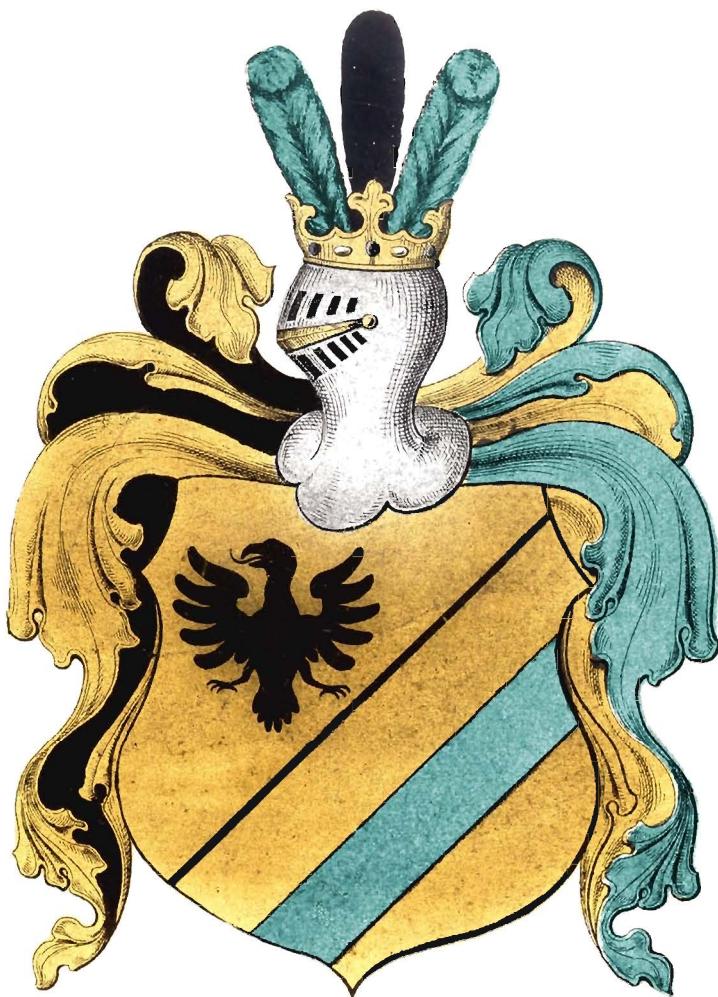

Erb pravotný
PÁNŮ z RŮŽE.
[Vítkoviců]

Vítkovici

t. j. potomci *Vitka z Prčice* († 1194), užívali ve štítu bílém červené růže. Rod ten až do svého vyhynutí ve větvi Rožmberků r. 1611 velmi byl četný a bohatý, zasahoval často do osudů vlasti naší. Praotec *Vítěk* zůstavil čtyry syny, a to tři *Vítky* a *Jindřicha*, od kterého nazván Hradec Jindřichův. Týž je praotcem pána z *Hradce*, již užívali ve znaku zlaté růže v modrém poli. Od nejstaršího z Vítků pošli páni z *Krumlova*, kteráž větev uvadla *Závišem z Falkenštejna*. *Vok*, syn a vnuk dvou Vítků z Prčice, vystavěv mezi léty 1241 a 46 hrad Rožmberk nad Vltavou, stal se původem pána z *Rožmberka*, kteří užívali ve znaku červené růže v bílém poli; od třetího Vítka mají původ páni z Třeboně, z Nových Hradů, z Landštejna (modrá růže v zlatém poli). K Vítkovicům náleželi také pánové z Hradiště, z Kamenice, Sezimové z Ústí a z Lomnice.

ERB
ZÁVĚTŮ ze ZÁVĚTIC.

Závětové ze Závětic.

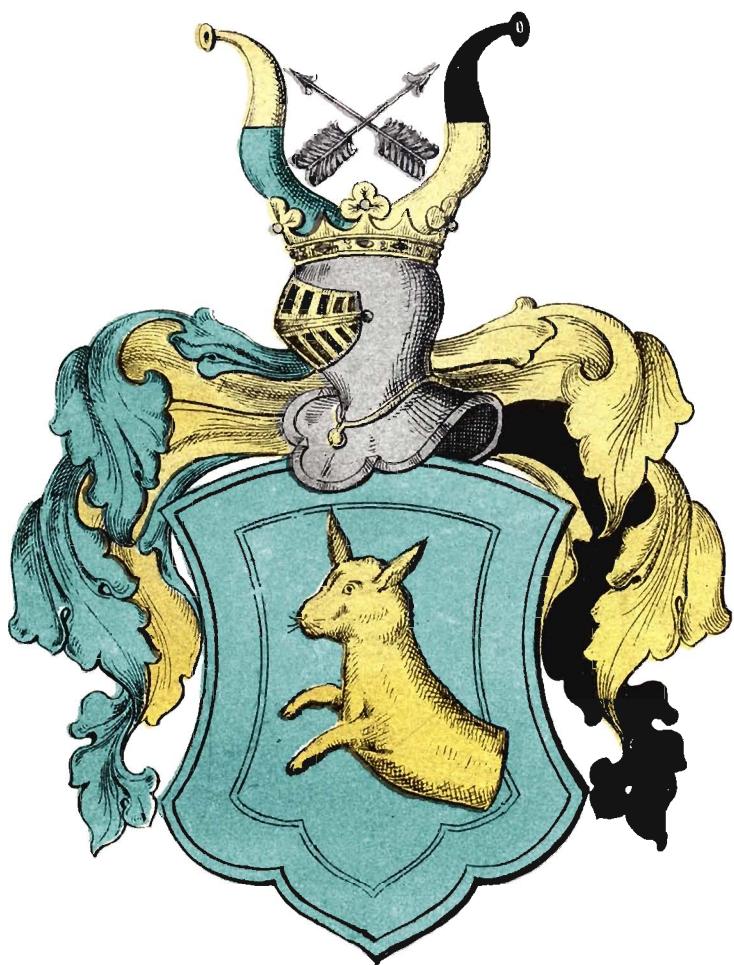
Tato stará, zachovalá rodina městská držela dům č. 344 st. na Novém městě v Praze.

Syn Lukáše Závěty († 1585) Jiřík, proslavil se spisovatelstvím a dosáhl predikátu šlechtického. Narodil se 1575 a studia svá konal v Praze, načež r. 1595 stal se bakalářem. Pak cestoval v cizině a po návratu do vlasti vstoupil do služby státní při české kanceláři dvorské, kde dobyl si veliké důvěry představených i samého císaře Rudolfa II., kterýz jej pro ctné a šlechetné zachování majestátem daným na hradě Pražském v úterý po sv. Fabianu a Šebestiánu r. 1597 povýšil do stavu vládyckého, aby uživati mohl erbu a psáti se ze Závětic. Leta 1601 jsa již koncipistou, oženil se s Annou, sestrou primatora litomyšlského Václava J. Pyšného. S ní r. 1611 společně koupil dům u červeného jelena. Po otci měl mlýnec na lodi, matka mu roku 1610 postoupila dva domy na Novém městě. V nesnázích mezi Rudolfem II. a Matyášem přidržel se Závěta Matyáše, od něhož potřebován v jednáních a pracích, začež mu byl Matyáš velice nakloněn. V bouřích r. 1618, v Čechách vzešlých, přidal se Závěta k stavům odbojním a stal se sekretářem. Po převratu uvězněn byl v únoru 1621 a odsouzen 19. června buď k vystěhování z Čech, aneb k doživotnímu vězení, leč učiněna mu milost a byl na určitý čas držán na pevnosti v Rábu, ale již 19. srpna 1622 propušten. Od té doby žil soukromí v Praze, kde zemřel asi r. 1637.

Jiřík Závěta ze Z. byl spisovatel český a latinský. Ze spisů českých vyniká jeho „Škola dvorská“, jím r. 1607 vydaná. Provázeje na cestách císaře Matyáše, zapisoval slavnostní příhody toho času sběhlé.

Se Závěty ze Závětic také erbem spřízněni byli Matheidové ze Závětic, již květli v 17. a 18. věku.

Č. K.

MICHNOVÉ z VACÍNOVA.

Vládykové Michnové z Vacínova.

Martinovi Michnovi z Vacínova, hejtmanu panství Budýnského, učiněno jest od císaře Rudolfa II. obdarování erbovní r. 1598 a na to vydán majestát takový:

My *Rudolf Druhý* z Boží milosti římský císař, po všecky časy rozmnožitel říše, a uherský, dalmacký, charvatský atd. král, arcikníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě k věčné paměti známo činíme tímto listem.

Jakož císařskou vyvýšenosť ozdobuje a vychvaluje poddaných svých cnostní statky těch, kteří toho věrně a právě zasluhují vážiti, aby jim také příkladem tím jsouce vzbuzeni takových statků a chvalitebných cnosti tím chtivěji následovati se snažili. I jsouc my mnohých a hodnověrných svědectvím zpraveni, kterak Martin Michna z města Budýně, poddaný náš v král. našem Českém věrný, milý, až posavad v stavu svém se poctivě obcházel a zachovával a napotom aby tím lépeji a poctivěji stav svůj vésti a živnosti své hleděti mohl. pro jeho ctné a chvalitebné zachování, s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím a s radou našich věrných milých, mocí královskou v Čechách témuž Martinovi a dědicům jeho rádně a manželsky pošlým, těm, kteréž již nyní má, aneb ještě miti bude obojího pohlaví po věčné časy štědroty naší císařské propůjčujem a dávámé *erb* nebo-ližto znamení vládyctví, totiž štit modré, neb lazurové barvy, v němž jest půl zajice přední po zadní kýty, vzhůru nazdvíženého, nohy rozložené majícího a od levé strany k pravé obráceného, žluté neb zlaté barvy. Nad štítem otevřený turnýrský helm a na něm příkrý vadla, neboližto fafrnochý, po pravé straně modré, neb lazurové a žluté, nebo zlaté a po levé tolikéž žluté, nebo zlaté a černé barvy potažené, dolů visí. Na tímto nade vším točenice těch tří barev z rozlelitými fefliky, z nichžto dva rohové bůvolové barvami na příčná pole rozdělené,

jednoho po pravé straně polovice spodní modré, neb lazurové barvy se vidí, jakož to všecko vtipem a uměním mistrovství malířského v prostřed listu toho jest vymalováno a barvami hojnými vysvětleno, kteréhožto erbu a znamení vládyctví jmenovaný Martin Michna nyní i na budoucí časy při všech rytířských činech, buťto přísných, neb kratochvilných a poctivých místech, takž jakž jiní vládyky v království našem i v jiných zemích našich užívají, užíval. Chtice tomu konečně, aby se týž Martin Michna i dědicové jeho od něho řádně a manželsky pošli, ti kteréž nyní má, anebo ještě miti bude, obojího pohlaví z Vacinova psali a psáti mohli. Protož přikazujem všem poddaným našim, kteréhožkoli stavu, řádu neb povahy byli, ze všech stavů král. Českého i jiných zemí našich, nynějším i budoucím věrným našim milým, abyste často jmenovaného M. Michnu z Vacinova jeho dědice a těch dědicův dědice, za to což se v tomto majestátu našem cís. píše, měli, drželi a neporušitelně nyní i v budoucích věčných časech zachovali, žádných jim v tom překážek nečiníce, ani komu jinému činiti dopouštějice pod uvarováním hněvu a nemilosti naší cisařské i skutečného trestání našeho, dědiců našich a budoucích králů Českých a k tomu pokuty, kdyžkoli proti tomu čeho z oumysla, neb z všetečnosti dopustiti směl, 25 hřiven zlata litého, jedné polovice do komory naši České a druhé dotčenému M. Michnovi z Vacinova, dědicům a budoucím jeho, propadeni. Však proto chceme, aby toto naše obdarování jednomu každému bez újmy a škody na jeho spravedlnosti bylo a na žádného vice, aby se týž obdarování a vládyctví nevztahovalo, ani jeho nyní neb potom kdo užiti mohl, kromě on Martin Michna z Vacinova a dědicové jeho řádně a manželsky od něho nyní neb napotom, jak vejš dotčeno, splození. Tomu na svědomí pečeť naší cisařskou k tomuto listu a majestátu jsme přivěsiti rozkázati ráčili. Dán na hradě našem Pražském v pátek po památkce proměnění Pána Krista na hoře Tábor léta 1598 a království našich římského 23., uherského 26. a českého tolíkéž 23.

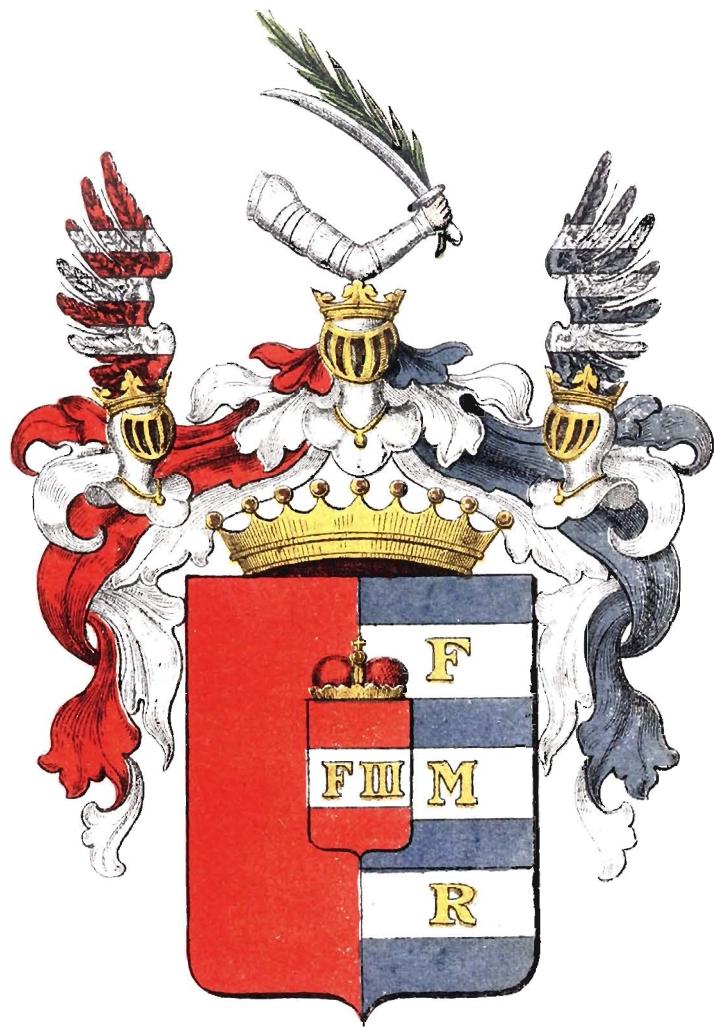
Rudolphus.

Ad mandatum S. C. Majestatis proprium
Joannes Milnerus.

Syn Martina Michny Pavel, studovav u Jesuitů v Ingolštatě, stal se při českém mistodržitelství sekretářem, v kterémžto postavení byl horlivým pomocníkem Zděnka Popela z Lobkovic, Viléma Slavaty a Jaroslava z Martinic v jich snaze o potlačení nekatolíků v Čechách, pročež také od těchto nenáviděn byl. Při pověstném vyhození z okna místodržitelů r. 1618 měli protestantští stavové také na něj naměřino, že však toho času nebyl v Praze, jsa ve Vídni, sáhli po nevinném jeho kolegovi Fabriciovi a vyhodili jej za pány, začež pak jmenován s přídomkem von Hohenfall. Nemohše Michnovi na hrdlo sáhnouti, zabavili mu stavové jmění. Ostatně ani mírnější katolíci netajili se hněvem svým proti Pavlu Michnovi, který prý zavinil povstání české. Tak jmenovitě nejvyšší hofmistr Adam z Valdštýna při jedné přátelské hostině ve Vídni s Michnou se pohádav s takovou silou ho v tvář udeřil, že z úst i z nosu krvácel, nazývaje ho šelmou, která způsobila tu bidu v Čechách. Po bitvě Bělohorské byl Michna jedním z nejčinnějších protireformatorů, načež jmenován jest cisařským radou a místodržicím a povýšen do stavu nejprv *panského*, pak *i hraběcího*. Z jmění dilem po otci zděděného, dilem vlastní přičinlivosti nabytého, skoupil četné konfiskované statky, které zůstavil svým synům. Rod jeho zachoval se až na naše časy, ale schudlý a blízký vymření.

(Dle B. Paprockého a Slov. vlasteneckého Kl. Čk.)

ERB
HRABAT ČERNÍNŮ z CHUDENIC.

Černínové z Chudenic,

starobylý šlechtický rod český, větev Drslaviců, jehož první známý předek byl 1. Č., nejvyšší komorník království českého (1205—12), dříve horlivý stoupenec Přemysla Otakara I., který jej však později z neznámé příčiny ze země vypověděl a statků zbavil, tak že rod jeho potom do stavu rytířského sestoupil. Predikátu „z Chudenic“ dostalo se rodu tomu od hradu tak nazvaného, jež vystavěl jeden člen jeho v polovici XIII. stol. Č.-ové rozdělili se potom na více větví. Patrněji vystupují v dějinách českých ještě: 2. Diviš Č., purkrabí hradu Pražského, jenž byl mezi šlechtici r. 1621. na Staroměstském náměstí v Praze pro vzpouru sfatými. 3. Heřman Č., mladší bratr předešlého, narozen okolo r. 1573., jenž vydal se r. 1598. s Krištofem Harantem z Polžic a Bezdružic (jehož vdovu Salomenu potom za manželku pojál) na cestu do východních krajin. Navrátilivšího se povolal císař Rudolf II. do tajně rady a r. 1607. povýšil jej do stavu panského. Za císaře Matiáše stal se Heřman Č. hejtmanem starého města Pražského a r. 1616. vypraven jest s poselstvím k sultánovi do Cařihradu. Za Ferdinanda II. byl r. 1618. od spurných stavů za psance vyhlášen a statků zbaven, bojoval pak na Bílé Hoře a roku 1623. vzal město Žatec a zajal saskou posádku jeho. Slouživ na to ve vysokých úradech zemských jest r. 1645. povýšen na hraběte a podruhé poslan do Cařihradu. Vrátil se odtud postupoval výše v důstojnostech, a zemřel 7. břez. 1651. co nejvyšší hofmistr království Českého, založiv dříve ze statků svých rodinný fideikomis. Heřman Č. sepsal jazykem českým „Poselství do Konstantinopole“, v němž líčí příběhy své druhé cesty k sultánovi. — 4. Heřman Jakub hrabě Č., držitel fideikomisu, nejvyšší purkrabí království Českého, obdržel s chotí svou Marií Josefou Slavatovnou panství Jindřichohradecké. Syn jeho 5. František Josef hrabě Č., dvorský sudí království Českého, byl r. 1716. jmenován dědičným číšníkem království Českého, vystavěl krásný palác na Hradčanech a obdržel povolení, aby vždy hlava rodu Č.-ského psati se směla „vladař domu Chudenického a Jindřichohradeckého“.

V době nové žili a žijí tito členové starší linie: Hrabě Karel Eugen, syn hr. Jana Rudolfa, narozeného 9. červce 1757., † 23. dubna r. 1845, c. k. tajného rady, nejv. komořího a M. Terezie Jos. hraběnky Schönbornové-Heuszenstammové, týž byl vladařem domu Chudenického,

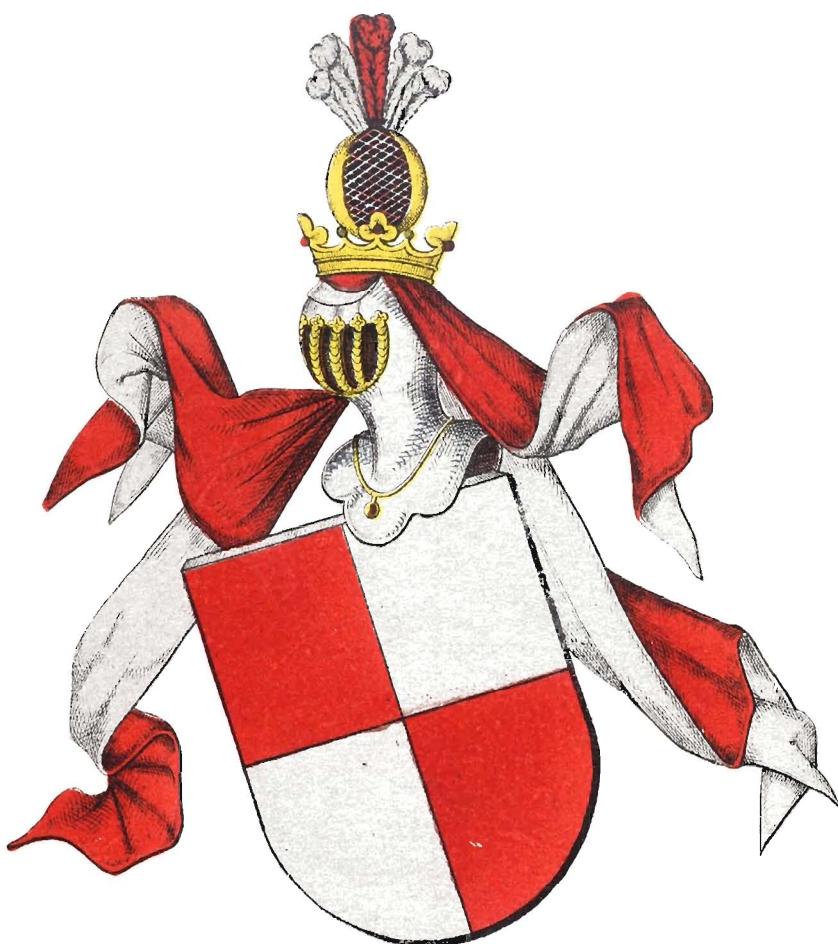
nar. 4. list. 1796., byl c. k. komořím a tajným radou i dědičným nejv. číšníkem v Čechách, oženil se dne 27. máje 1817. s M. Terezií hrab. Orsini-Rosenberkovou, nar. 25. září 1798. Synové: *Jaromír*, nar. 13. bř. r. 1818., c. k. komoří, zasnouben 26. února 1843. s Karolinou hraběnkou Šafgočovou, nar. 13. září 1820., z kterého manželství pochází *Eugen Jaromír*, nar. 16. února 1851.; *Heřman*, nar. 20. února 1819., c. k. komoří; *Rudolf*, nar. 13. dubna 1821., c. k. major, a *Humbert*, narozen 15. ledna 1827.

Od bratra Jana Rudolfova, hr. *Wolfganga*, nar. 1766. † 1813., a manželky jeho Marie Antonie hrab. Salm-Neuburgové († 1840) pochází hrabě *Otakar*, nar. 12. října 1809. c. k. komoří a druhdy rada komory dvorské, zasnoubený r. 1833. s Rosinou hrab. Koloredo-Waldsee, nar. r. 1815. Synové předešlého jsou: *Theobald*, nar. 1. máje 1836; *Josef*, 20. února 1842. a *Eugen*, nar. 1. led. 1854.

Mladší linie vymřela hrabětem *Janem Vojtěchem*, který byl ženat s hrab. Eleonorou, rozenou svob. paní z Hackelberku-Landau.

(*Slovník vlastenecký* a *Kl. Čermák*.)

NĚNKOVSKÝ z MEDONOS.

Něnkovští z Medonos.

Původně nazvaní Něnkovští z Něnkovic, mají původ svůj z dvoru Jeňkovic u Pardubic. Původně měli štit bilou a červenou barvou na čtyry díly rozdělený a nad tím řešeto s třemi péry pštrosími.

Již r. 1227. odkázal Kojata Hrabišic Něnkovice Mikvartovi, který se od r. 1244. psal z Něnkovic. Počátkem XV. stol. seděl na zboží tom Zbyněk z Něnkovic. Týž zemřel r. 1454. a dědicové jeho Jan Ludvík, Kateřina a Zbyněk z Něnkovic provedli proti králi, že zboží jim přiřknuto.

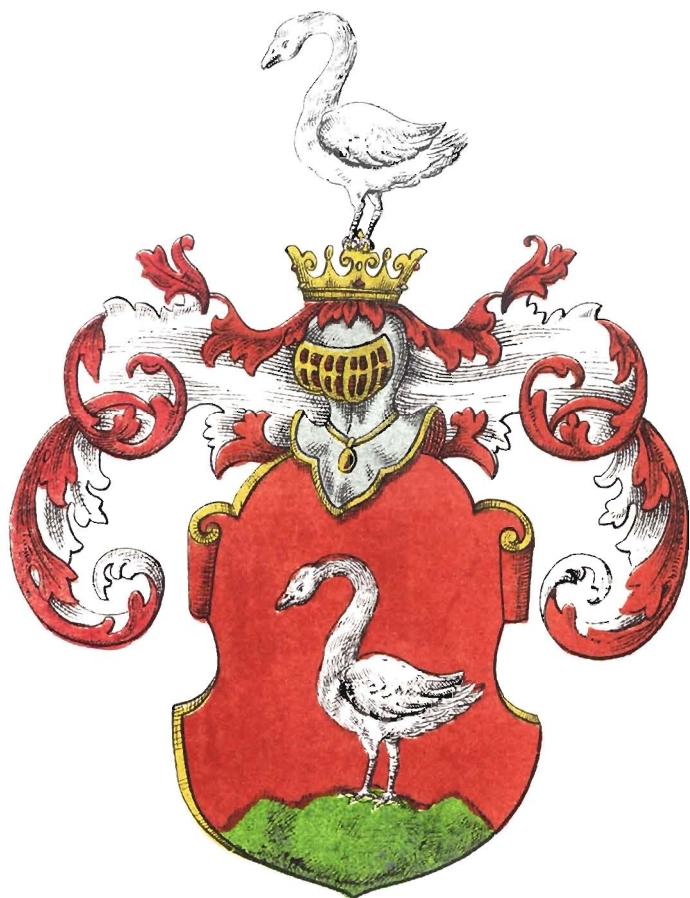
Z téhož rodu byli též Janda, jenž r. 1440. podepsal zápis míru zemského v Čáslavi, a Dorota z Něnkovic kolem r. 1414. manuželka Vajkla ze Semtěše a z Ledec. Po Janovi Něnkovském držela Něnkovice dcera jeho, provdaná za Mikuláše z Medonos, odkud se Něnkovští s přídomkem z Medonos psát začali. Synové tohoto byli Jan a Mikuláš, z nichž první tvrz a dvůr poplužní s platem v Něnkovicích držel ještě r. 1544. Však tou dobou již rozděleno zboží Něnkovské na tři díly. Třetí díl prodal Burian Něnkovský z Medonos jménem svým a nezletilých bratrů svých Hendrycha a Jáchyma Zdeňkovi Komárovskému z Libanic, tak jak je po otci svém Janovi zdědil. Vdově po Janovi, matce své, měl dát 250 kop.

V XVI. století mivali Něnkovští také častější jednání v Chrudimi, kde zápisně domy drželi.

Rod tento vymřel záhy po třicetileté válce.

Tvrz, odkud pocházeli, stála na gruntech rolnika p. Jirouta, dvůr poplužní na místě č. 20; z něho povstala později osada Jenikovice Nové.

KRUŠINOVÉ ze ŠVAMBERKA.

Páni ze Švamberka.

Původně psávali se ze Skvířina, pak z Krasíkova dle hradu v Plzeňsku, jejž dle znaku svého bílé labuti přezvali pak Švamberkem (Schwanenberg). *Bohuslav* ze Š. zvolen r. 1310 mezi pány vypravené v poselství k císaři Jindřichu VII. se žádostí, aby Čechům syna svého Jana za krále dal. Jiný *Bohuslav* ze Š. byl r. 1377 nejvyšším komorníkem krále Českého. Z jeho synů vynikli *Bohuslav* a *Hynek Krušina* ze Šv. o bojích husitských. Oba konali králi Sigmundovi platné služby proti Husitům, začež vzali odměnu na statech. R. 1422 oblehl Žižka Bohuslava na hradě Krasíkovu, jehož dobyl a Bohuslava zajatého nesl na Příbenice. Tam dlouho se marně dovolával pomoci Sigmundovy, až z rozmrzelosti spolčil se s Husity, vymínil si toliko, aby nikdy proti Plzeňskému kraji a bratrům svému bojovati nemusil. Od těch dob byl Bohuslav jedním z předních vůdců husitských a po smrti Jana Hvězdy z Vcenice byl od Táboru za nejvyššího hejtmana zvolen. Dobyv r. 1425 hradu Kamenice byl téhož roku při obležení hradu Retče v Dol. Rakousích šípem smrtně do tváře raněn a zemřel. Dědicem statků jeho byl bratr Hynek Krušina, jenž nepřestal statečně pro krále Sigmunda bojovati, až r. 1436 na Švamberku trvale se usadil a tam r. 1453 zemřel.

Syn jeho *Bohuslav* svolal 25. list. 1465 na Zelenou Horu onen panský spolek, jenž v Čechách novou náboženskou válku roznítil. R. 1475 učiněn jest vladařem statků Rožmberských, účastniv se pak války s králem Matiášem Uherským, ale upadl v zajetí, a když propuštěn byl, žil v soukromí a r. 1490 zemřel. Ze synů jeho stal se *Hynek* ze Š. zetem Zdeňka Konopištského ze Sternberka, pojav dceru jeho Kunhutu za manželku. Dle pověsti byl prý „Německý strašlivý“ a zemřel před otcem r. 1489. *Jindřich* r. 1507 narozený, byl hejtmanem kraje Bechyňského, učinil r. 1547 králi Ferdinandovi pomoc proti kurfirstu saskému a zemřel na Zvikově r. 1574. *Petr* ze Š. stal se po Petru Vokovi z Rožmberka dědicem veškerých statků vymřelého rodu a tím nejbohatším českým pánum. Účastniv se stavovského povstání, zvolen jest za jednoho z direktorů a od Fridricha Faleského jmenován nejvyšším sudím dvorským, začež po bitvě Bělohorské odsouzen jest ke ztrátě statků, eti i hrdla. Zemřel v cizině, spasiv se útěkem. *Jan Fridrich* ze Š. zůstal císaři věřen, začež od Ferdinanda II. císaře radou učiněn. V třicetileté válce utrpěl škody veliké na statech svých, roku 1644 vyhořel též Švamberk. Snášev rány ty trpělivě, zemřel 10. ledna 1659 bezdětek.

Není jisté, zdáli rodina, která se nyní píše *Krušinové* ze Š. jest tohoto starého původu.

PÁNI z BERBISTORFU.

Rytíři Berbisdorfové z Berbisdorfu.

Prvý z toho německého rodu sídlil v Čechách *Krištof Berbisdorf z B.* Syn jeho *Jiřík B.* na Berbištorfě byl císařským radou a rentmistrem krále Českého, jenž čte se v tituláři vydaném roku 1589. Týž nabyl inkolatu mezi šlechtici České země roku 1571.

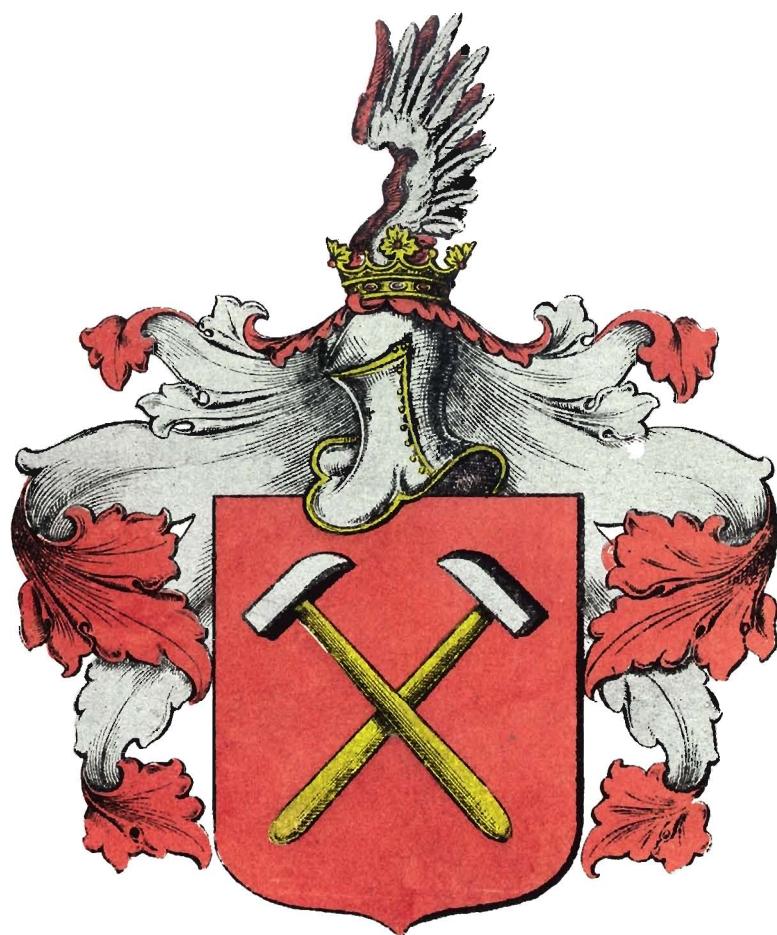
Jiří Vilém, Rudolf a Ehrenfrid rytíři z B., bratři vlastní, náleželi ku předním odbojům. Ehrenfrid vedl lid vojenský kraje Hradeckého a Chrudimského a mimo to dal kostel sv. Vítka na Hradčanech oloupiti. Pasován r. 1619 od Bedřicha Falckého na rytíře sv. Václava: Ehrenfrid činně súčastnil se odboje a vlastní rukou vyhazoval císařské mistodržící z české kanceláře, zejména Fabricia, sekretáře, z okna vyhodil. Proto hned po bitvě na Bílé Hoře r. 1620 ujel ze země spolu s manželkou svou rozenou Zejdličkou ze Šenfeldu, již vzat v plen podíl její na otcovském statku v Kozminách na Velvarsku. Ehrenfrid odsouzen hrđla, cti i statku a skonfiskovány mu Sluhy u Brandýsa, dům v Ungeltě pražském a horní podlily na horách stříbrných v Ratibořicích. Meškal pak v průvodu zimního krále v Sedanu a Boulogni.

Berbištorfové seděli na Brodci u Benátek prvě a prodali díl městečka švakrové své Alžbětě Roupovcové (před tím Berbištorfové) za 32500 kop gr. mš. (D. Z. 136. H. 14.)

Jiří Vilém z B. byl lieutenantem v setnině Slanské před Vídni a ušel též s králem Fridrichem ze země a brzy potom *Rudolf* byl dvoreninem *Fridrichovým* v cizině a stal se komorníkem kurfiřta brandenburgského. Byl živ ještě roku 1634. Na dějinách toho rodu se vidí, jak se záhy domohli cizinci k předním úřadům v Čechách, zle jich užili a když bylo v zemi rázných mužů potřebí, zemi, která je za vlastní syny přijala, opustili.

Klim. Čermák.

BOŠÍNSKÝ z BOŽEJOVA.

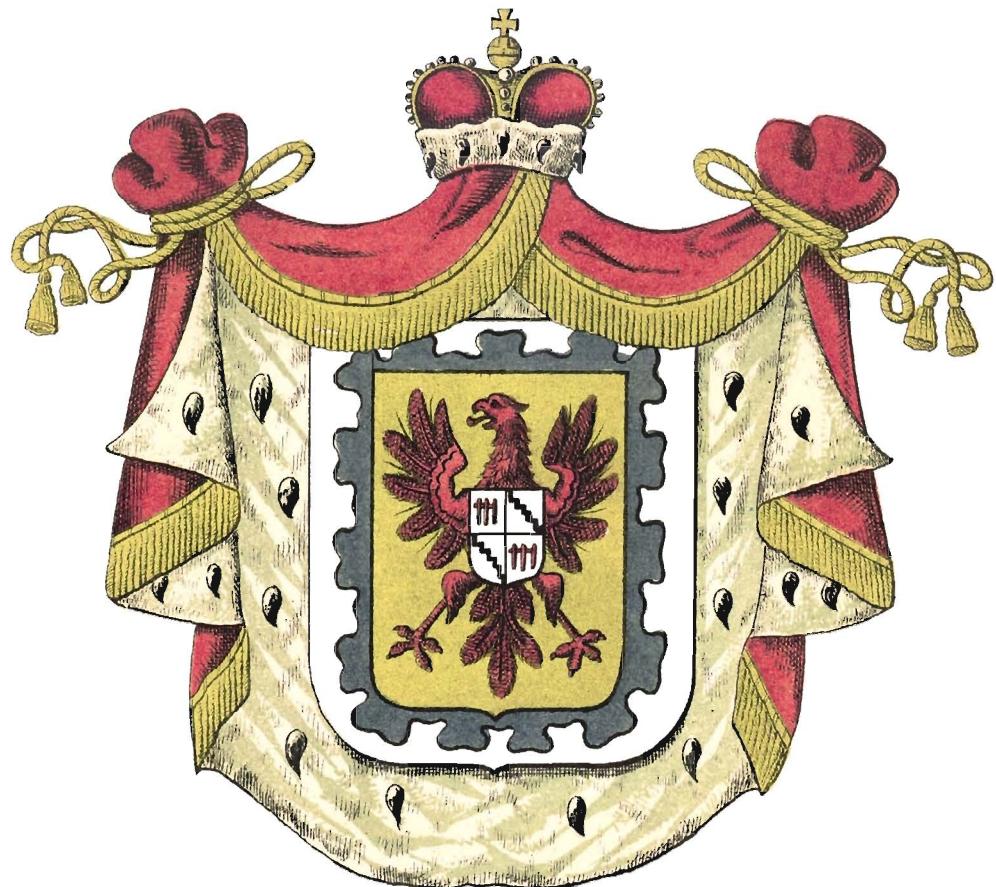
Bošínští z Božejova

vzali jméno své od zámku Božejova v okresu Pelhřimovském. Jedna větev Bošinských z B. kvetla ještě 1786 v Čechách.

Z vladyk Bošinských pocházel též onen Jakub z B. jenž co purkhrabí Perchty ze Šternberka hájil hradu Konopiště a vynikl v bitvě u Lipan na straně katolické.

Jan Diviš a Václav Bošínští z Božejova a Mezilesíč zúčastnili se stavovského povstání 1620, zemřeli však záhy.

LANDHRABĚ z FÜRSTENBERKA.

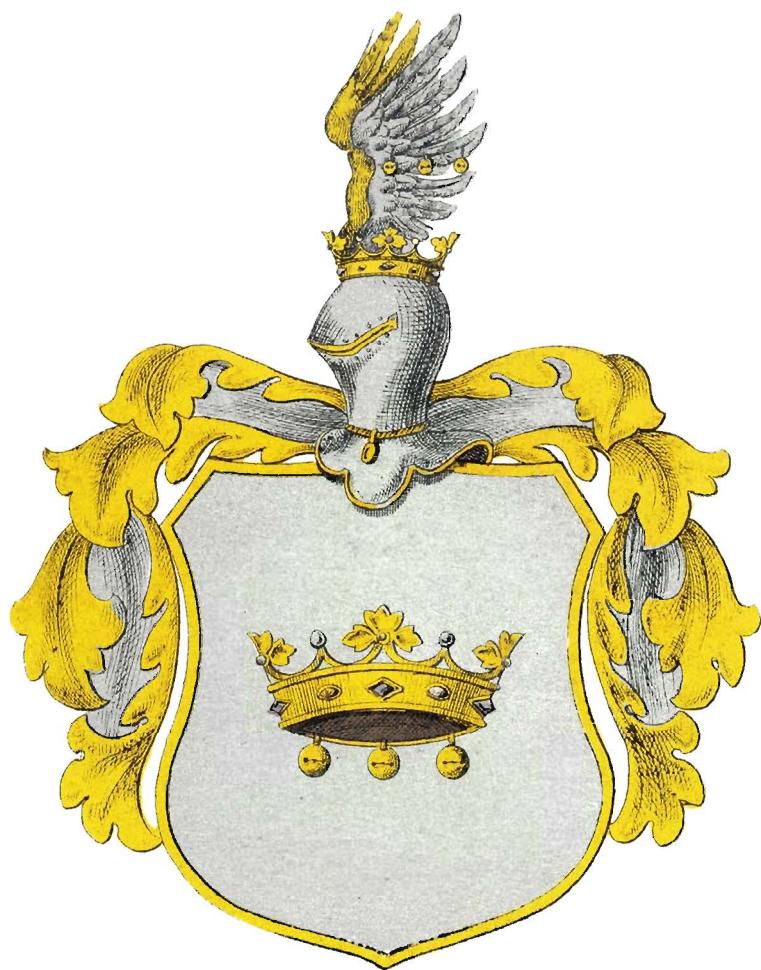
Knížata z Fürstenberka,

nyní též landhrabata a dříve hrabata, odvozují původ svůj od hrabat z *Urachu*, a sice od Jindřicha I. († 1284), kterému při dědičném dělení roku 1236 hrad *Fürstenberg* v Černém Lese (nyní v ssutinách) připadl.

Potomci jeho založili dvě větve: 1. Heiligenberskou. Z těch nejvice vynikl *Vilém Egon* (nar. 1629) povýšený spolu se svými dvěma bratry od císaře Leopolda I. r. 1664 do stavu říšských knížat. Všichni tři bratři jsouce přivrženci Francouzů, nazýváni úsměšně Egonisté (totiž egoisté). Cisař dal r. 1674 Egona Viléma v Kolíně n. R. zatknouti a věznil ho v Bonnu a v Nov. Městě za Vídni, kdež měl být sňat, ale poněvadž se ho Francie horlivě ujímal, byl ušetřen,ano po míru Nimvežském opět do svých důstojenství postaven. Ludvík XIV. jmenoval jej arcibiskupem Štrasburským a papež kardinálem; † v Paříži r. 1704. Jeho synem vymřela tato linie.

2. Větev *Kinzingertalská* založena Krištofem I. (nar. 1534 † 1559), z níž pocházel Albrecht zemřelý r. 1599 v Praze, a syn jeho Vratislav Krištof II., nejstarší syn Albrechtův, usadil se v Čechách, obdržev r. 1601 inkolát a zasnoubiv se s Dorotou Holickou ze Sternberka a na Leštěně. † 1614. Deera jejich byla zasnoubena s pověstným Kristiánem z Illova, dívčerníkem Valdštejným, s nímž zabit v Chebu 1634. Dva synové Krištafa II., totiž Vratislav II. a Fridrich Rudolf založili linii Möskiršskou a Stühlingskou, kteráž poslední zase rozrodila se na větev Vitorazská, dědila titul i statky knížecí linie Möskiršské, což 1664 rozhojněno ještě císařem Leopoldem I. Jos. Vilém Arnošt zasnoubil se podruhé s M. Annou hr. z Valdštejna († 1756) dědičkou panství Křivoklátu, Nižburka, Krušovic a Olešné, která založila 2. fideikomis Fürstenberský ze statků svých, jež nastoupil mladší syn Karel Egon († 1786), nejvyšší purkrabi v Čechách, v kterémžto úřadě zjednal si zásluhy o umírnění hladu r. 1772 a ukrocení bouří selských r. 1775. R. 1784 zvolen prvním předsedou královské společnosti nauk v Praze. Zůstavil drahocenné sbírky rukopisů, rytin a bibliothéku 20.000 sv. Vnuk jeho Karel Egon II. (nar. v Praze 1796), který v Badensku vysoké úřady zastával a v Čechách mnoho hutí na železo založil, byl též příznivcem věd a umění. † 1854 v Išlu. Ze synů jeho Maximilián podědil panství česká. Z landhraběcí linie Vitorázské jest kníže arcibiskup Olovnický Bedřich Egon (nar. r. 1813).

**KŮDELOVÉ ze ŽITĚNIC
a na ŘEČICI.**

Kúdelové ze Žitěnic,

prastara vladická rodina na Čáslavště osedlá. Původiště jich hledati v Žitěnicích, nyni Novém Dvoře u Tupadl. Ve znaku měli zlatou korunu otevřenou, ze které visí tré rolniček zlatých v poli bílé; podobně též jako klenot nád helmě dvěma křídly orličími okrášlenými.

První z nich vyniká **Michal K. ze Ž.**, který byl jedním z nejpřednějších rad a přátel Jana Žižky z Trocnova, kterýž vůdce zemřel též spočívaje na láně Michalově. Týž proto obdržel, že tělo Žižkovo v Čáslavi pochováno. Potom připomíná se z toho rodu **Václav** k roku 1454 a s ním zároveň žil v Čáslavi konšel **Martin Kúdele**.

Nedlouho potom přebýval při městě **Bedřich** a syn jeho **Vít Koudel**, manželkou jeho byla Johanka Bojanova z Kamenné Lhoty. Tyž Vít získal asi r. 1505 dvůr Řečici, od něho nyní Koudelov nazvaný, který pak ujal syn jeho **Nathanael**, počestný Staročech, jenž odpočívá v kostele Čáslavském pod pěkným náhrobkem. Zemřel 1592.

V kostele Markovském u Žlebů pak spatřuje se zazděný náhrobník jeho manželky první, Mandaleny ze Lhotic, a syna jeho **Adama**, jímž rod tento vymřel.

Příbuzní jim jsou **Kropáčové** a **Nikláškové ze Žitěnic**.

Kl. Čermák.

LEDČAROVÉ ze SIONA.

Ledčarové ze Sionu.

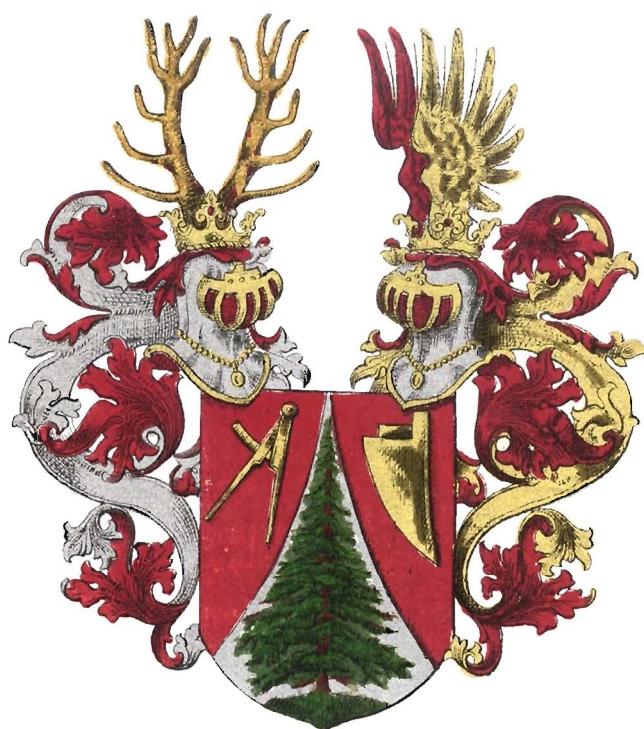
K rodinám erbovním při městě Čáslavi a v okršlku jeho v století XVI. usedlým náležejí také Ledčarové ze Sionu. První, jenž v rodině té vzdělanosti a zámožnosti nad předky své vynikl, byl Jan Ledčar, kteréhož král Ferdinand I. majestátem na hradě Pražském v pátek po sv. Jiří r. 1556 daným povyšil do stavu vládyckého, nadada jej erbem a titulem ze Sionu.¹⁾

Týž připomíná se často v rozličných listinách soukromých v archivu Čásl. chovaných eo svědeč neb smluvce, a mival také účastenství v rozličných veřejných jednáních krajských i zemských; tak ku př. na sněmu r. 1558 byl mezi osobami z kraje Čáslavského k porovnání práv městských o zřízení zemským zvolenými a t. p. — Těhož Jana, pak Simona Ledčara čteme též mezi dobrodincei, jenž nesli náklad na ozdobení kancionálu Čáslavského r. 1557. sepsaného a illuminovaného, z nichž onen potom r. 1561 ve čtvrtek, po sv. Jeronýmu přijat byl do stavu vládyckého²⁾ a koupil r. 1564 dvůr v Tupadlech po Václavovi Hoštickém z Hoštic pozůstalý,³⁾ a r. 1565 rybník bliž Potěh od Jiřího Amhy z Borovnice a připomíná se ještě k r. 1570.⁴⁾ Avšak podobá se, že rodina tato již v prodleni st. XVI. v Čáslavsku zanikla, ježto se napotom ani v titulářích ani v deskách zemských o ni více zmínky nečini.

¹⁾ Erb J. Ledčarovi daný vypisuje se takto: štit žluté barvy, v němž jsou u prostředku až do polovice štítu dva černé štrychy po škem, z kterýchž půl ptáka noha (gryfa) červeného a rozkřídleného s rozžavenými pysky a nohami rozdelenýma k pravé straně vyniká; nad štítem leží kolci helm a na něm točenice žluté a černé barvy s rozletitými fessifiky, z níž přikryvadla týchž barev s obou stran štítu dolů visí; nad tím všim půl ptáka noha držíceho meč dobýty v pazoučích tim způsobem jako v štítu se vidí. (Majest. kr. Ferd. z r. 1556.) Titul ze „Sionu“ vyvolil sobě Jan Ledčar dle starého hradu Sionu, jenž ležel někdy blíž Hor Kuten a ve válce husitské tehdejším držitelem, Janem Roháčem, pověstným se stal.

²⁾ Reg. Stav. 44. H. 25. a D. Z. 14. F. 27.

³⁾ D. Z. 56. O. 9. Vklad v úterý po proměně P. Kr. 1564.

ERB
FRANTIŠKA RYTÍŘE PLAČKA.

Rytíř Plaček.

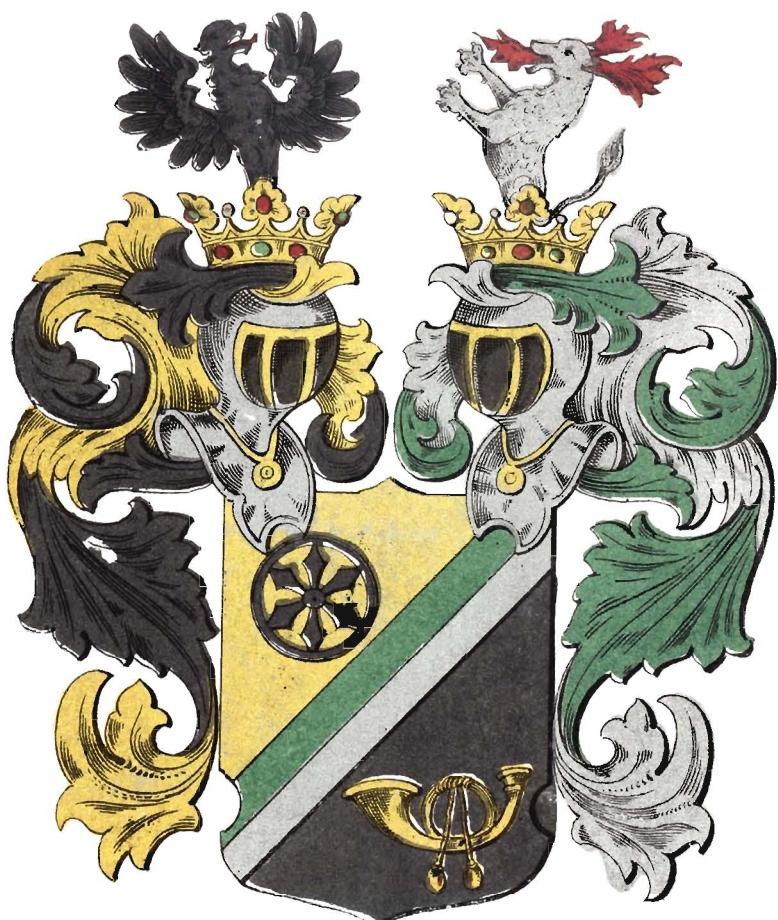
Rodina tato pochází z Bělé, farnosti Bratronic, okresu Křivoklátského v Čechách, kdež předkové její usedlými byli. František Plaček syn Jana Josefa Plačka (nar. 16. srpna 1763, † 1. ledna 1826 v Řenčově) knížecího Fürstenbergského nadlesního v Bělé a Marie (zasn. v červnu 1795, naroz. 17. dubna 1773) dcery knížecího polesného Josefa Kolba z Kulen pod Velisem, absolvoval vyšší studia v Slaném a v Praze, vstoupil dne 17. prosince 1833 u dolnorakouské zemské vlády ve Vídni do politicko-administrativní služby státní a stal se po 10leté konceptní praxi ve Vídni, sv. Hypolitě, Korneuburgu a Mladé Boleslav r. 1844 krajským sekretářem v Chrudimi, kteréžto město také jako říšský poslance r. 1848 ve Vídni a později v Kroměříži zastupoval; r. 1849 povyšen byl za okresního hejtmana a zemského referenta při zákonem ze dne 7. září 1848 založeném vyvazování pozemků; dne 21. června 1857 jmenován byl místodržitelským radou v Praze při c. k. českém místodržitelství, při němž od r. 1870—76 jakožto zemský referent pro upravení daně pozemkové, na základě zákona ze dne 24. května 1869 činně a blahodatně působil, a zvláště v Čechách se vyskytнуvší odpor proti sestavení okresních komisí všeestranně přemohl a spoluúsození poplatníků daně pozemkové ve vlastním jich zájmu docílil, načež byl po 43leté službě k vlastní své žádosti na stálý odpocinek přesazen a v uznání dlouholetých, věrných a výtečných služeb rádem železné koruny III. třídy vyznamenán a Jeho Vel. císařem Františkem Josefem I. ve Vídni dne 12. března 1877 do rakouského dědičného stavu rytířského povyšen.

František rytíř Plaček, nar. v Bělé v Čechách 20. dubna 1809 c. k. místodržitelský rada, rytíř rádu železné koruny III. třídy zasnouben v Nymburce 31. března 1845 s Josefinou dcerou Jakuba Mašina v Nymburce, roz. 17. března 1821, a zemř. v Praze 4. ledna 1883.

Synové: 1. Boleslav, nar. v Chrudimi 3. ledna 1846 JUDr. a zemský advokát v Praze. 2. Otakar, nar. v Chrudimi 3. června 1847 c. k. poštovní sekretář v Praze.

Znak: V červeném poli vystupující zahnutá stříbrná špička v ní zelený smrkový (*pinus*) strom s červeným pněm na odspodu vystupujícím zeleně porostlém vršku; v pravé straně štítu nalezají se polootevřený zlatý kruh s oblouky stupňovými, v levé straně pak zpříčený zlatý pluh. Dvě helmy: I. 14tikoncové přirozené jelení parohy. II. uzavřené orli křídlo z předu zlaté na zad červené. Sklop obou helem červeně-stříbrné a červeně-zlaté.

ERB
ANTONÍNA RYTÍŘE RADDA.

Rytíř Antonín Radda

narozen 13. července 1822 v Brně navštěvoval gymnázium tamtéž a věnoval se vědě právnické vstoupiv po skončení studii svých r. 1844 ve poštovní službu státní.

V roce 1851 byl již jmenován c. k. poštovním oficiálem v Štýrském Hradci, později přeložen do Lince, Terstu až konečně pro výtečné své služby a rozhled do ministerstva obchodu ve Vídni povolán. Na nějaký čas byl vyslan do Semilna na Dunaji co poštovní inspektor, brzo však zavolán zpět a povyšen v roku 1871 $\frac{3}{4}$ za pošt. vrchního radu.

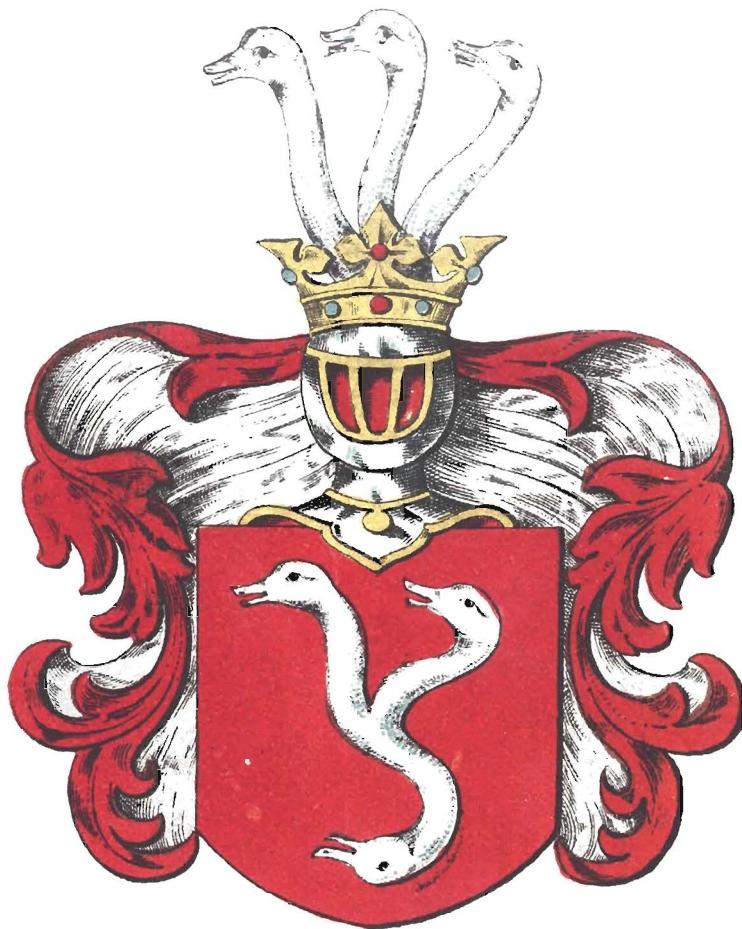
Roku 1872 druhého května stal se c. k. vrchním pošt. ředitelem v Čechách.

V hodnosti této působil neunavně o zdokonalení poštovnictví a získal si v krátké době tak znamenitých a neocenitelných zásluh, tak že na důkaz nejvyššího uznání obdržel 5. února 1879 řád železné koruny 3. třídy a tímto rádem zároveň s nejvyšším diplomem ze dne 19. května 1879 povyšení do stavu rytířského v celém Rakousku.

Znak jeho jest následovní: V šikmo rozděleném štítu leží zelený a stříbrný po délece rozštípený trám; v pravo: v zlatém poli šesti paprskové černé kolo, v levo: v černém poli zlatá poštovní trubka s třapcemi napříč postavená.

Nad štítem: dvě helmy otevřené, kolem nich fafrnochý, a sice v pravo: černožluté, v levo: zelenostříbrné. Z pravé korunované helmy vyrůstá dovnitř hledicí černý orel s červeným jazykem. Z levé také korunované helmy vyrůstající stříbrný z tlamy a z uší oheň soptící pantr.

Sepsal **A. Hendrich.**

Erb rodu
PŘÍCHOVSKÝCH z PŘÍCHOVIC.

Příchovští z Příchovic,

jméno starožitného, nyní již vyhynulého rodu českého. Jméno své vzali od tvrze Příchovice v kr. klatovském, po niž se již okolo 1430 Vilém starší a Vilém mladší psali. V držení rodu toho udržely se Příchovice, kteréž si **Krištof** P. z P. obdržev je při rozdlu bratrském ještě před shořením starých desk zemských r. 1549. znova do desk vložil, až po r. 1577 kdežto je dcery po **Karlovi** Př. z Př. **Alena** a Johanka prodaly.

Současně s Krištofem žili z rodu toho Lvík a Markvart příjím Rohovec na Skočicích; Jan pak Zdebor, který koupí od p. Jindřicha Švihovského statku Ousilova nabyl jejž 1545 syn jeho Jindřich († 1559) držel. Tohoto syn Jan († 1574) odkázal Ousilov manželce Anně z Vydršperka.

Z linie Skočické připomínají se 1574 Petr, Zdebor, Lvík, Burian, Jiřík, Adam a Markvart bratří Př. z Př.

Jan Vilém Př. z Př. vnuk Zdebora nabyy Skočic byl nějaký čas hejtmanem menšího města Pražského potom JMC. komorního soudu radou † 1661 zanechal syny Karla Františka a Jana Václava, z nichž starší v statky otcovské se uvázel a co JMC. rada a soudece zemský 1688 zemřel.

Se svou manželkou Lidmilou zplodil mimo několik dcer syny Jana Viléma a Antonína Leopolda.

Jan Vilém dosáhl 1723 povýšení do stavu svobodných pánů a † 1731 zůstavil syny Karla, Jana Jiřího a Frant. Josefa, dva starší sloužili 1738 co rytmistři ve vojskě císařském, nejmladší † 1765 bez potomků.

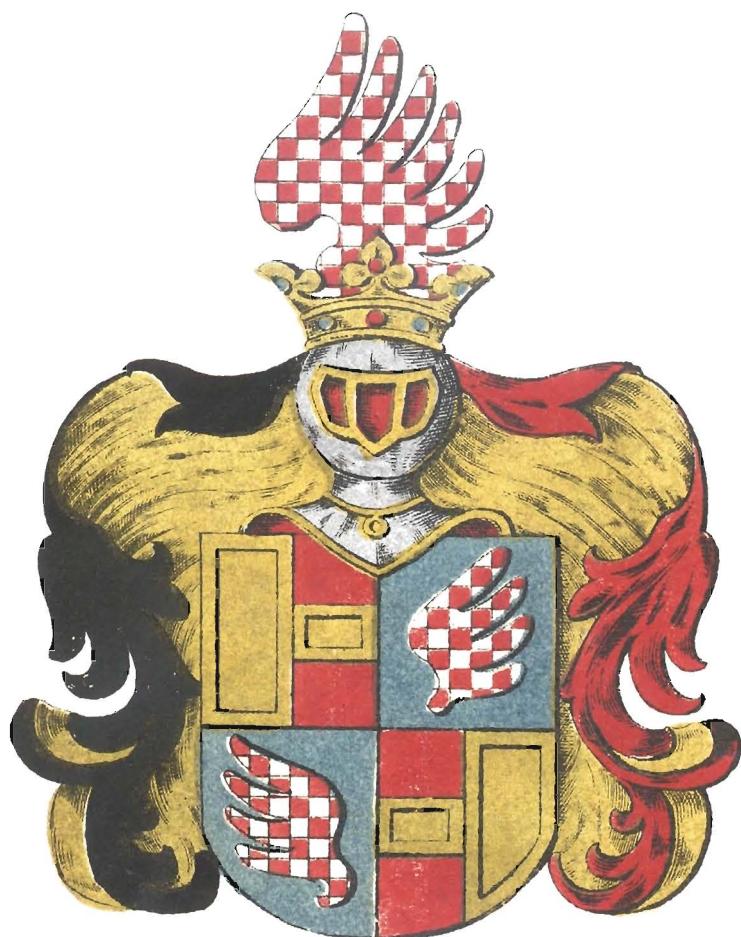
Povýšení do stavu panského bylo se rodu tomuto jednou již dříve r. 1651 dostalo, kdežto **Jan Karel** P. z Př. tehdy JMC. nařiz. nejvyšší nad jedním plukem jizdectva, pro platné služby své již od r. 1616 konané, do stavu svobod. pánu starožitných povznešen jest. Tento byl též JMC. dvorským vojenským radou a komisařem nad reformací v Čechách a † 1660.

Jeho potomci vymřeli ku konci předešlého století.

Nejdéle z celého rodu udržela se ona linie, které již od 2 pol. XVI. stol. statek Svojšinský náležel. Z ní připomíná se 1570 Václav P. z Př. na Svojšině a po něm Jan starší († 1595), který více synů zanechal.

Poslední rodu toho byl syn, Františka de Paula c. k. rady při apelacích **František Vojtěch**, který 1817 zemřel svoboden.

Erb rodu rytířského
KAPLÍŘŮ ze SULEVIC.

Kaplíři ze Sulevic,

starožitný rod rytířský v Litoměřicku, kde též Sulejovice leží. K rodu tomu prý náležel biskup Pražský Bernard (1226—30.) **Burián ze S.** provázel spolu s dvěma jinými Čechy r. 1323 králevice Václava (pozdějšího Karla IV.) do Paříže a zůstal tam s ním. **Jiří K. ze S.** nacházel se v komonstvu Karla IV. při jeho korunovaci na císařství v Římě. R. 1382 připomíná se **Kunata** K. ze Sulevic mezi milci Václava IV., později byl místosudim a nejvyšší písar zemský. Během času rozdělili se **K**-ové na více větví i nabyla hojných statků také v jiných krajích, ale všecky vymřely před koncem XVII. věku. **Albrecht Zdeněk K. ze S.** na Brdečích a Vel. Horkách († 1596) napsal list o přijímání podobojí spůsobou k Václ. Slovaciioví, jejž tento r. 1615 ve svém traktátu otiskl. **Kašpar K. ze S.** byv r. 1615 purkrabím kraje Hradeckého přidal se r. 1618 k stavům odporilým, byl jedním z 30ti direktorů a pod Fridrichem Falckým přijal úřad nejvyššího písáre zemského, začež r. 1621 sňat při převratu po bitvě na Bílé Hoře. Vnuk jeho **Kašpar Zdeněk K. ze S.** přijal víru katolickou a vstoupil do vojska, v němž postoupil až za polního zbrojmistra a má největší zásluhy o zachránění Vídni před Turky r. 1683, kdy v sevřeném městě byl předsedou dvorské válečné rady. Za to povýšen od císaře Leopolda I. do stavu panského a později hraběcího, ale zemřel bez dětek ve Vídni 6. října 1686. Statky jeho Milešov (kde pochován) zdědil Jan Leopold **Hřán z Harasova**, který přijal znak a přídomek Kaplířů ze S. za svůj.

HRZAŇ-OVÉ (HŘAŇ)
SVOB. PÁNI z HARASOVA.

Hřánové (Herzanové) z Harasova

starožitný rod český, hlavně v severních Čechách rozšířený a teprve nedávno vymřelý, připomíná se na počátku XV. věku, R. 1597 povýšen jest *Adam Tobiáš Hřán* do stavu panského. Týž držel Skalku a pomáhal pracovati živnostenský řád, r. 1604 dohotovený. Roku 1666 *Jan Adam* a r. 1687 *Jan Leopold Hřán z Harasova* do stavu hraběcího. Hřánové vždy zůstali věrní víře katolické a zastávali dosti často rozličné úřady zemské, vynikajícího pak působení v dějinách vlasteneckých neměli.

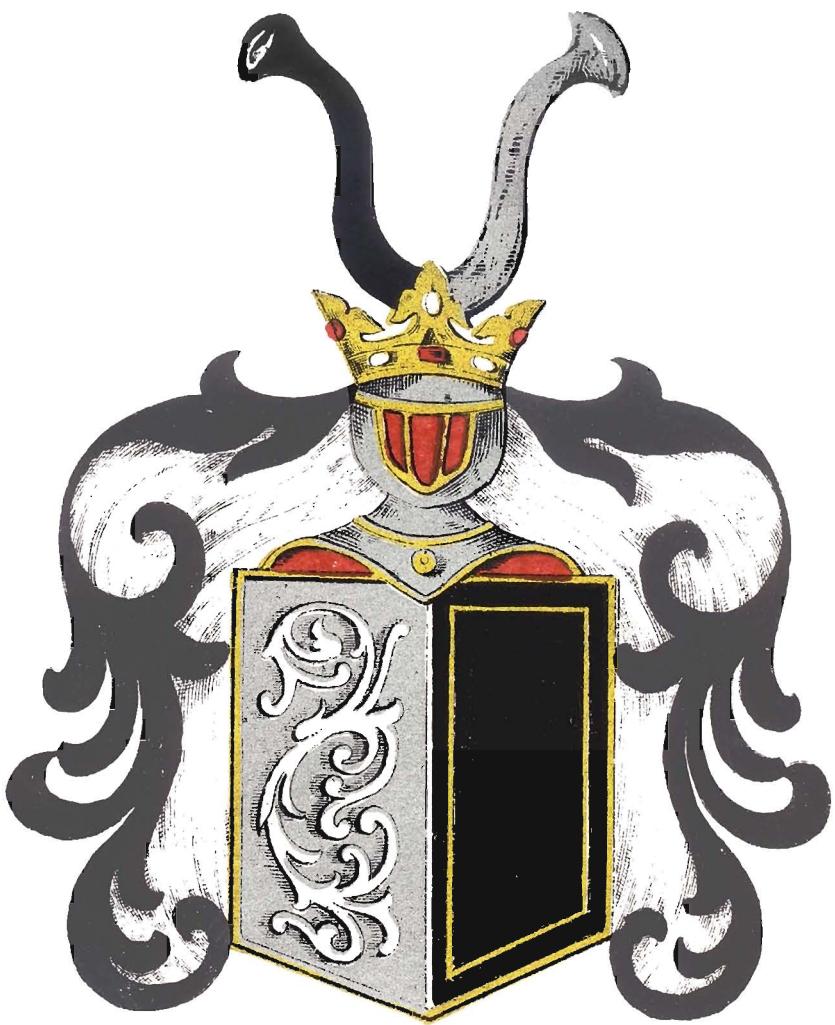

ČEJKOVÉ z OLBRAMOVIC.

Čejkové z Olbramovic,

starodávný rod šlechtický, někdy v Čechách a na Moravě osedlý a v dějinách českých často připomínaný. Prvý z toho rodu jeví se r. 1399 *Jan Čejka*, řečený Býchora. Rod týž zmohl se na četné statky v Kolínsku (1553 Burián Čejka na Zelčanech, Jan Čejka na Souticích, Markéta Čejkovna na Polepech). *Jiřík Čejka* byl v letech 1586—1588 hejtmanem na Pardubicích. Jiní z toho rodu seděli na Únhoštsku. Statky své ztratil rod tento většinou po bitvě bělohorské. Z nich držel v Čáslavště roku 1624 *Václav Čejka z O.* statek Hostačov a *Johana Čejkovna z Harasova* Keblov, kde jen šest lidí poddaných chovala. Tohoto času již se dělili na větev českou a moravskou, z nichž prvá se brzy zotavila a povyšena r. 1631 do stavu panského.

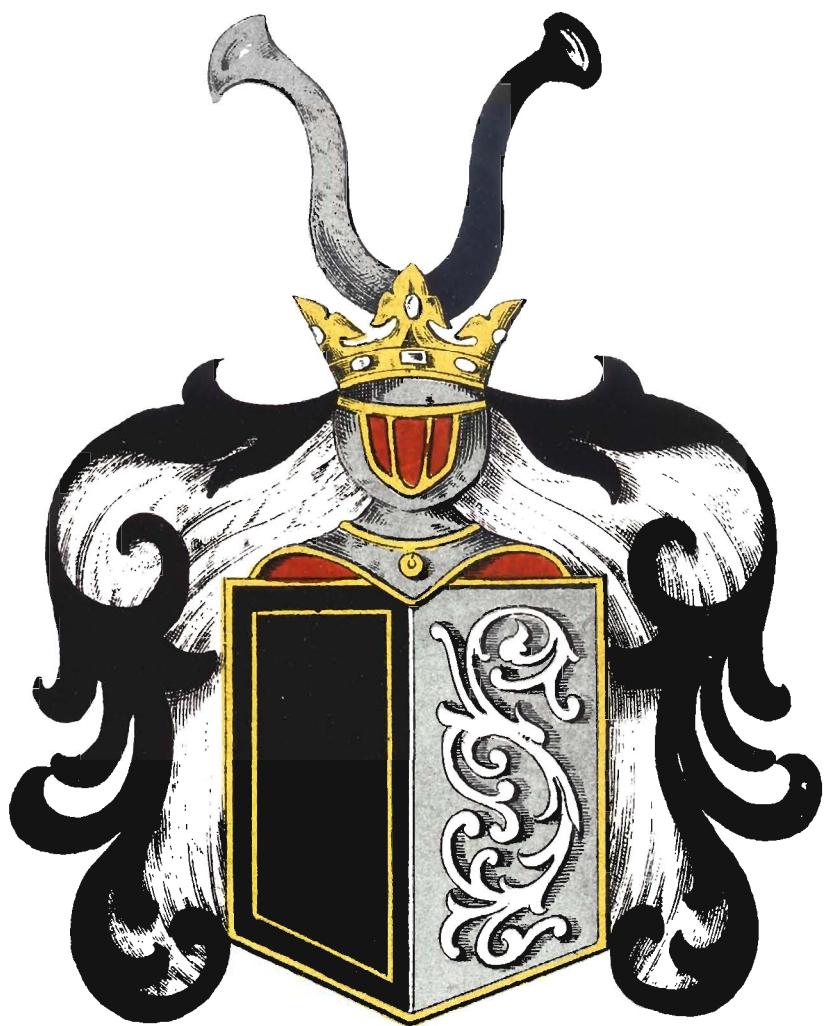
KAPOUNOVÉ ze SVOJKOVA.

Kapounové ze Svojkova,

rodina rytířská, později panská, od starodávna hlavně ve východních Čechách usedlá. Začátkem XVI. stol. živ byl Jan K. ze Sv., jehož syn Piram se připomíná v tituláři r. 1584 a později byl kr. soudní dv. a kom. rada. † 1547, zůstaviv syny Albrechta, Hendricha, Jana, Křištofa, Václava, Ctibora, Karla, Sigmunda, Oldřicha, Pirama a Svatoslava, z nichž tehdy jen 3 nejstarší léta měli. Albrecht koupil 1549 sobě i nezletilým bratrům svým statek Hlušice, kterýž později, rozděliv se s těmito, tušim, držel sám. Byl 1557—1569 purkrabím hradu Pražského a od r. 1570 purkrabím kraje Hradeckého, † 3. února 1591 bez dětí. Ctibor koupil si 1569 statek Mikulovice a byl 1585 hejtmanem kraje Chrudimského; jeho syn Jan ml. prodal ok. 1600 Mikulovice k panství Pardubskému. Karel odebral se do cizích zemí a usadil se v Brněnsku. Henrich, kterýž měl později statek Běroničky a byl J. M. C. radou, Jan, jenž co výběrce posudního kraje Chrudimsk. v Pardubicích 1578 Bartoušov koupil, Krištof, Václav a Sigmund přečkali bratra Albrechta a dědili po něm. Henrich, Krištof a Václav koupili ještě 1602 dohromady statek Valečov. Henrich († ok. 1610) měl 7 synů: Zbyňka Šťastného, kterýž byl nějaký čas pánem na Čistých, Pirama, Jana, Jindřicha, Albrechta, Krištofa a Karla, z nichžto se však 1611 jen již Krištof nejstarší a Karel co páni na Beštvině, Hlušicích, Valečově, Běroničkách a Lhotě Jenšově spolu s dětmi: † bratra Jana, a na Kněžmostě totiž Hendřichem Janem léta majícim, a Krištofem, Václavem, Albrechtem a Piramem ještě nezletilými co nedilně připomínají. Pro účastenství, ježto některé ůdové rodu tohoto měli v povstání stavovském, ztratil rod konfiskaci statky Valečov, Zámrsk (Chrud.), jež byl Karel svrchu jmenovaný 1614 koupil) atd. Albrecht, Janův syn, prodal zděděný po otci Kněžmost r. 1654, za to zdědil po Janovi Šťastnému, Otovi z Losu statek Těchobuz. Měl též Vodicí, byl J. M. C. radou, soudu dvorského a komorního přiseditcím a po nějaký čas hejtmem kraje Bechyňského. Dne 27. června 1644 povýšen jest spolu se strýci svými, bratřimi Albrechtem Veikhartem, J. M. C. naříz. nejvyšším Jindřichem a Jaroslavem do stavu svobodných páni rodu starožitných. Z jeho synů byl Gottfried nejprve arcialnem Krumlovským a biskupem Semendrieským in part., potom od roku 1698 biskupem v Králov. Hradci a † 1701, František Krištof vstoupil do řehole bosáků sv. Augustina v klášteře sv. Václava na novém Městě pražském pod jménem „Fr. Vladislav a S. Peregrina“; světští jich bratří byli Jan Bernard († v mladém věku), Ferdinand Maximilian na Těchobuzi († 1673 svoboden), Karel Humprecht († 1664) a Sigmund. Po Albrechtovi Veikhartovi zůstal syn Karel Gustav, též J. M. C. nař. nejvyšším, jehož syn Albrecht Ladislav s Marií Františkou Lukaveckou z Lukavce zplacený, po matčině sestře Sabině Kunigundě roz. a provd. Luk. z Luk., r. 1695 zdědil statek Zubši, z něhož větší části již 1709 zase prodal, menší pak část vši (Zubši a Kameničky) 1709 za statek Novou ves (v Časl.) směnou dal. Žil ještě 1738 co pán na Lhotce (v Časl.) se syny Václavem Josefem, Lambertem, Michalem, Janem a Antonem. Václav Josef † 3. května 1758; jeho syn Albrecht byl c. k. okr. adjunktem při úřadě krajském v Mladé Boleslaví, a tohoto syn Josef Albrecht c. kr. radou při apelacích v Praze. Nyní vyhynul ten rod docela; jeden z posledních mužských potomků byl Jan Nepomucký, † co c. k. major ve Völklenbrucku v Horních Rakousích 21. listopadu 1820; jiný, Jan, c. kr. kap. lieut. na odpočinku 8. září 1822.

Sob.

(Ze slovníka naučného.)

CHLUMČANŠTÍ z PŘESTAVLK.

Chlumčanští z Přestavlk a z Chlumčan,

rytířská rodina česká, která vzala původ svůj od Přestavlk v okresu Stodském kraje Plzeňského, kteréžto zboží však z majetku rodu toho záhy vyšlo.

Již 1320 připomíná se **Sigmund Ch. z P.** a 1423 **Racek z P.** na Chlumčanech a 1437 **Jakub z Chlumčan** v Královicích.

Ku konci XV. století držel zboží rodinné **Matouš z Ch.** muž velmi vzdělaný, který pořádal a registroval majestáty a privilegie koruny české r. 1505, zůstaviv syna **Sigmunda z Ch.** R. 1515 držel **Václav Ch. Štěpanovice**.

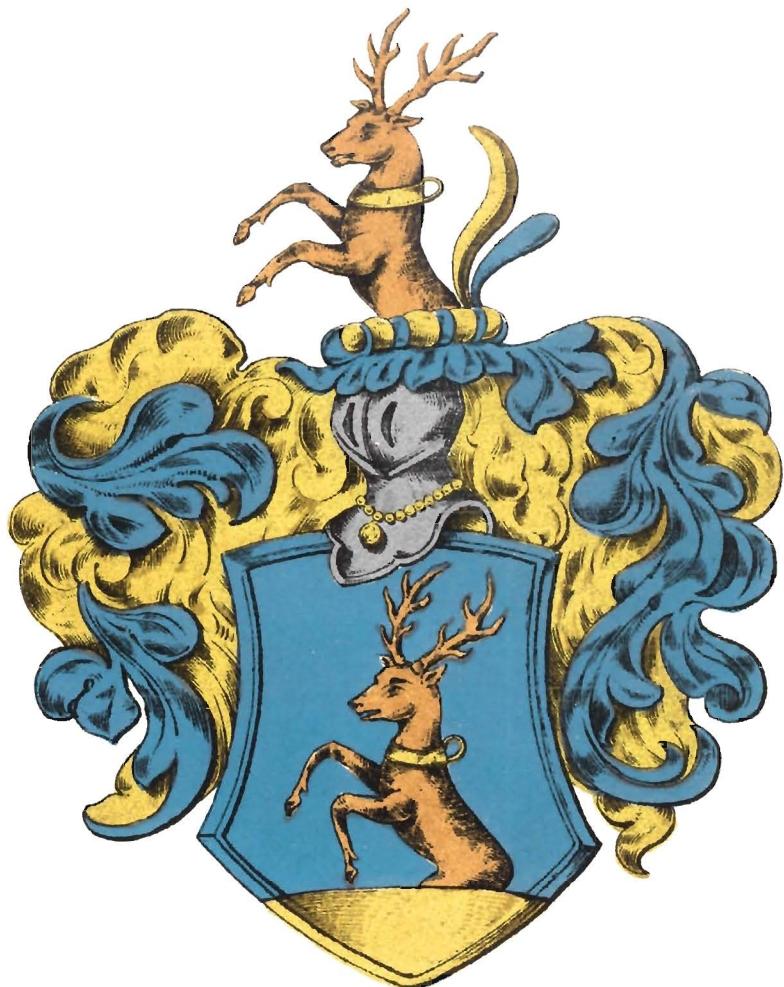
1534 připomínají se **Jiří, Krištof, Markvart, Václav a Vilém Ch.**, kteréhož času drželi též **Jan, Jiří, Sigmund, Petr a Krištof** bratří Ch. z P. po předcích svých některé grunty od kláštera Chotěšovského; r. 1542 vložili **Vilím Ch.** na Oujezdě, pak **Jenec a Jiří Ch.** statek Jeneč, Plešnici a hrad Buben do desk zemských, kteréž zboží r. 1565 **Jan Ch.** a na Oujezdě prodal bratřím Ulickým, za to ale koupil r. 1572 hrad Skálu a Radkovice; r. 1589 připomínají se **Adam a Jindřich na Radkovicích, Jan mladší** v Drahousi, **Jan starší** v Čisté, jenž vystavěl kostel v Miličevsi a † 1590. tamtéž pochován jest. R. 1597 držel **Jan Mark. Ch.**, syn **Jiřího Ch. Bijadly**, r. 1601 **Jindřich Chlumčanský** Radkovice a Dolní Lukavec; r. 1607 prodal **Jan Oldřich** zboží Čemistské a r. 1615 bratří **Roland, David, Jiří, Hendrich, Ladislav a Karel Ch.** statek Oujezd Burkhardtův; r. 1622 propadl **Václav st. Ch.** pro účastenství v bouřích stavovských, statek svůj Stokov, jejž pak koupila manželka jeho **Salomena**; r. 1630 prodali **Krištof a Sigmund** bratří Ch.—anští **Bijadly**; v druhé polovici století toho připomínají se: r. 1648—
1669 **Vladislav Ch.** císařský rada na Trh. Dušníkách, r. 1650 **Jan Markvart a Oldřich Ch.** na Bělči a Bukové, r. 1676—1683 **Jan František** na Bělči, který 1683 prodal statek Dachov; r. 1682 **Václav Karel, Max Leop. a Jind. Ch.**, kterýž r. 1707 koupil od bratří svých Václava a Maxe Trhové Dušníky; XVIII. století přichází r. 1703 **Antonín Oldřich a (r. 1710) Antonín Josef Ch.** na Růžené v Bechyňsku; r. 1730 **Antonín Ch.** jenž r. 1742 koupil Hoštice v Prachensku; r. 1751 Veseličko v Bechyňsku, a s manželkou svou Josefovou Obyteckou zplodil syny: Václava, Leopolda, Vojtěcha a Jana a dceru Marianu, jimž po jeho smrti r. 1772 statky řečené připadly.

Nejstarší z bratří těchto **Václav Leop.**, nar. dne 15. listopadu 1749 v Hošticích. R. 1795 byl jmenován světicím biskupem a biskupem Kanejským

in partibus; r. 1803 propůjčeno mu biskupství Litoměřické, jež 12 let chvalně spravoval. R. 1814, dne 12. prosince povýšen na hodnost arcibiskupa Pražského, v kterýžto úřad se 14. května 1815 uvázel.

Zemřel 14. června 1830 v 81. roce stáří svého, jsa poslední mužský potomek starožitného a druhdy velmi rozvětveného rodu svého, nebot oba bratři jeho Jan a Vojtěch předemřeli jej, nezůstavivše mužských dědiců; **Vojtěch Ch.** jenž byl cís. kr. podplukovníkem a komořím, přijal sice synovce svého Frant Jos. svob. pána Bretfelda za vlastního, avšak nepřešel na něho ani erb ani titul starožitné rodiny **Ch—ch z Prestavlk.** Rodina tato užívala v erbu štítu na dvě půle s hůry dolů bílou a černou barvou rozděleného a nad helmem co klenotu dvě trub slonových jejíž původní sídla byly tvrze Přestavlky a Chlumčany v Plzeňsku.

—————

ERB
MATYÁŠE ZÍDKA SRNOVCE z VARVAŽOVA
konšela Rokyckého † 1636

Rodokmen rodiny Srnooců.

Jakub Srnovec lánský a právník naroz. 1620 v Rokycaňech, povýšen do stavu vladyčkého „z Varažova“ v r. 1649. přijal k erbu a titulu*)		Vít Srnevec z Varvažova též Kohout zvaný.	
Jana Lánu s. z V. cis. rychtáře v Kourimi.		Janušek Štěpán skýho s. z V.	
mimo to přijal k erbu a titulu		Vavřinec Slánského s. z V.	
Bartol. Havilka radu Nov. M. Prahy * 1662, † 1611		Václava Žďárského s. z W. měst. Čáslavského	
přijal k erbu a titulu dle quaterny zlaté		Martina Jičínského s. z W.	
Jana Novoměstského s. z W.		Matyáše Zidka s. z W. konseila Rokyckého † 1636	
přijal k erbu a titulu dle quaterny zlaté		Karel s. z V.	
Jana Novoměstského s. z W.		Kateřinu, později provdanou z Bilejova	
přijal k erbu a titulu dle quaterny zlaté		Salomenu	
Jana Novoměstského s. z W.		Kristinu	
*) Za panování císaře Rudolfa roku 1604 dlechý: erbovním strýčkovstvím.		178 s povolením císaře Rudolfa roku 1604	
Mimo těchto předvedených nalezáme v zemském archivu, n. u. sen a zemských deskách, ještě:		Ondřejek Knežík Sr. z W.	
Bartolomej Srnovec z Warv. 1604, Jana Srnovec z W., hejtmana v Bělé 1550, Jindřich Srnovec z W., měšťana Rokyckého 1628, Rokyckého z W., apelačního radu v Praze 1576, jehožto posloupnost se však vypátrati nedá.		Jana Havlíčka Sr. z W.	

*) Za panování císaře Rudolfa bylo obyčejem přijmouti vážené muže k erbu a tituli a jmenoval se tento způsob přenesení

**LOKŠANOVÉ SVOB. PÁNI
z LOKŠANŮ.**

Lokšani z Lokšan,

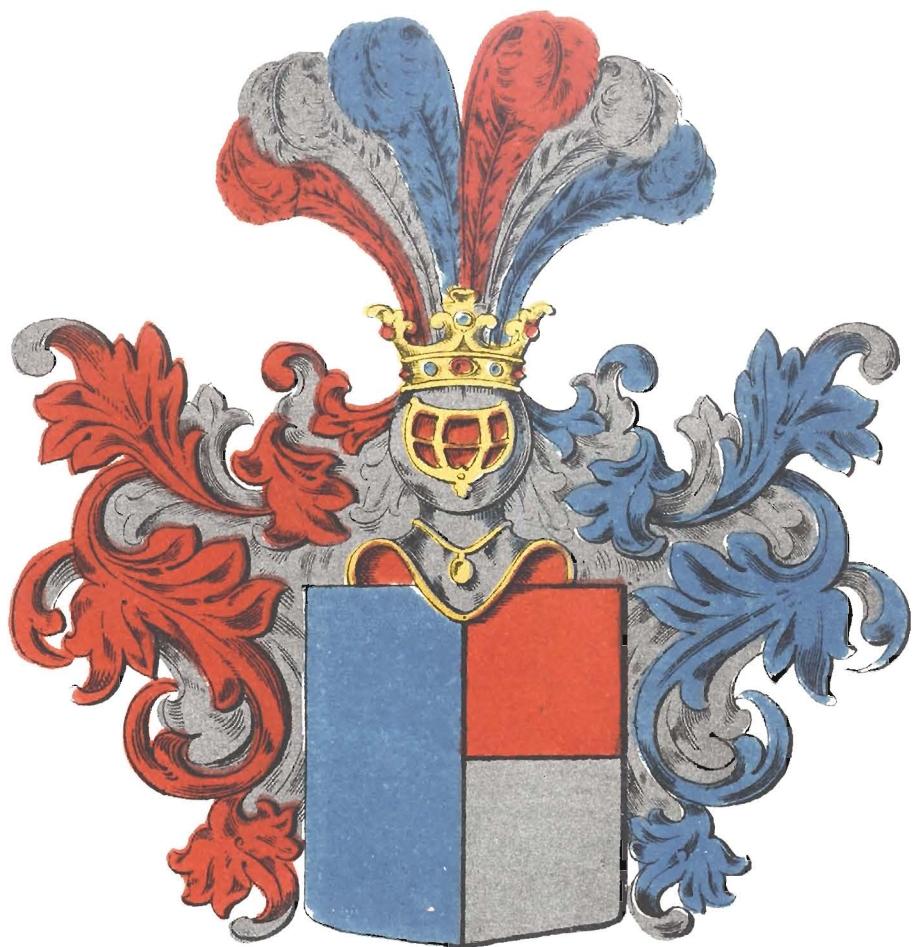
rytíři a později páni rodiny Slezské, kteří kvetli v XVI. věku v Čechách. *Jiří L.*, muž vysoce vzdělaný a šlechetný, byl sekretářem Ferdinanda I. a německým místokancelérem království Českého; potřebován byl od krále v, důležitých jednáních a poselstvech, začež mu Ferdinand zapsal hrad Kašperk a udělil svobodu ke kutení v horách tamějších. R. 1548 koupil sobě Březnici a Tochovice. Po jeho smrti vdova jeho *Kateřina* poskytla na zámku Březnickém útočiště své příbuzné *Filipině Welserové* a její dětem po ten čas, pokud sňatek její s arciknížetem Ferdinandem musil být tajen před jeho otcem. Když se pak arcikníže Ferdinand odstěhoval do Tyrol, provázela jej paní Kateřina jako hofmistryně jeho manželky, a též syn její, *Ferdinand L.*, vstoupil do služby arciknížete a stal se r. 1562 jeho radou. Týž vrátil se později do Čech, kdež byv za obyvatele přijat, rozmniožil statky své a zemřel r. 1603. Jeho synové, *Adam*, *Václav* a *Jiří* byli r. 1604 přijati do stavu panského. Za povstání českého všichni tři stáli při straně odboje, a *Adam* provázel po bitvě Bělohorské r. 1620 Fridricha Falckého do Němec, kde r. 1622 nešťastnou náhodou v Sedanu zahynul.* *Jiří* a *Václav* zůstavše v Čechách, odsouzeni jsou k ztrátě polovice statků,** *Romana z L.*, dcera Jiřího, vstoupila jako jeptiška do kláštera sv. Jiří na bradě Pražském, kdež se připomíná ještě r. 1712 jako poslední potomek tohoto rodu.

Vlastenecký slovník a Kl. Č. R.

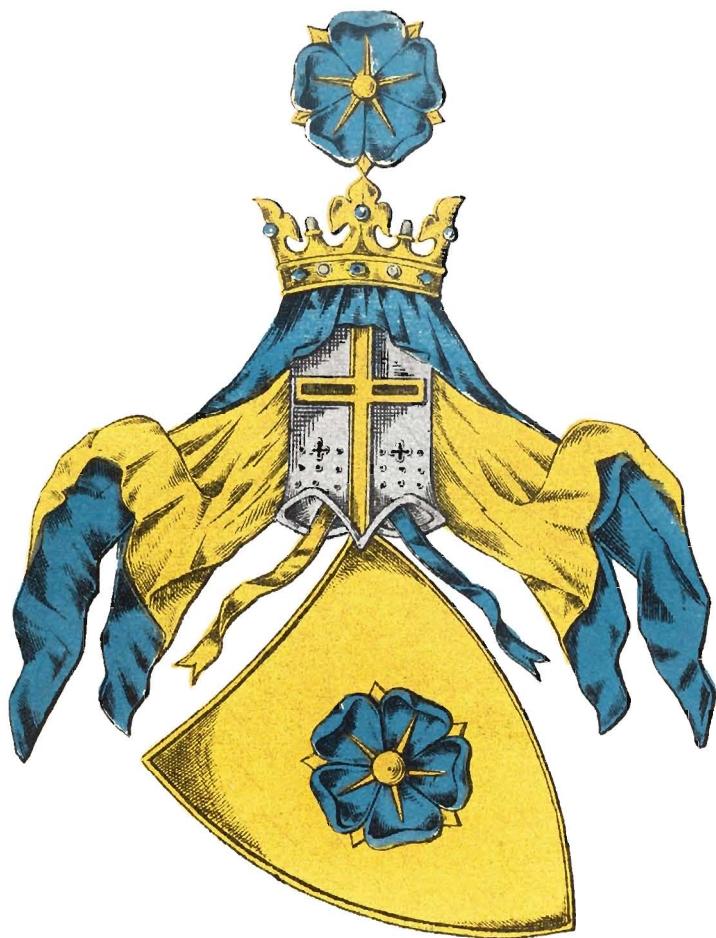

*) T. V. Bilek: Konfiskace v Čechách po r. 1618. I. díl 333. Dne 16. dubna odsouzen byl hrđla, eti a statků i do klatby dán a jméno jeho na šibenici přibito bylo. U židů měl v zástavě zlatý kříž s démanty, a ten skonfiskován.

**) Tamtéž str. 334 a 335.

**HRUŠOVŠTÍ RYTÍŘOVÉ
z HRUŠOVA.**

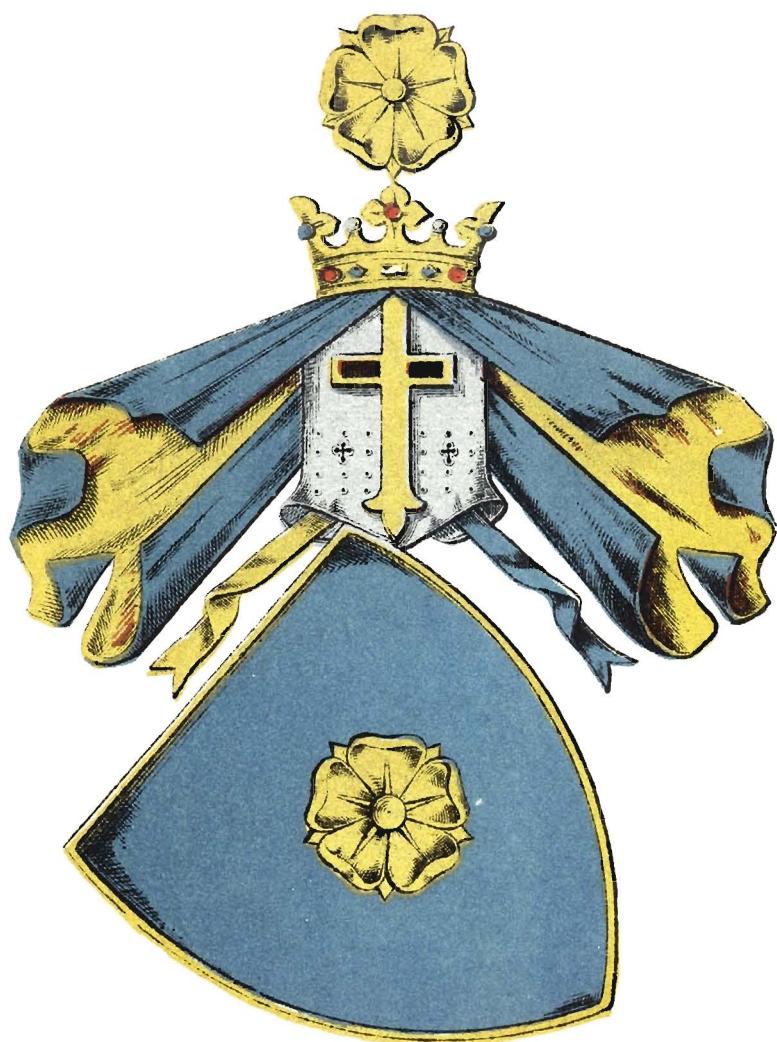

PÁNOVÉ ze STRÁŽE.

Ze Stráže,

starožitný rod panský, kmen Vítkoviců, zvaný tak od hradu Stráže v bývalém Budějovicku. Nejstarší předek rodu toho jest *Sezima ze Stráže*, který r. 1283 a potom s ostatními Vítkovici stál při Záviši z Falkenštejna. *Jan ze S.* bránil r. 1304 s Jindřichem z Lipé Horu Kutnou statečně proti císaři Albrechtovi. *Jindřich ze Stráže* vynikal za svého pohyblivého věku činností jako veliký převor řádu Johannitského, od r. 1459 jako nejvyšší hofmistr království Českého a zemřel 12. června 1466. V držení původního sídla svého přestali pánové ze Stráže býti již v druhé polovině XV. století. Z rodu toho připomíná se ještě *Jiří ze S.* v letech 1472—74 jako nejvyšší sudí v král. Českém.

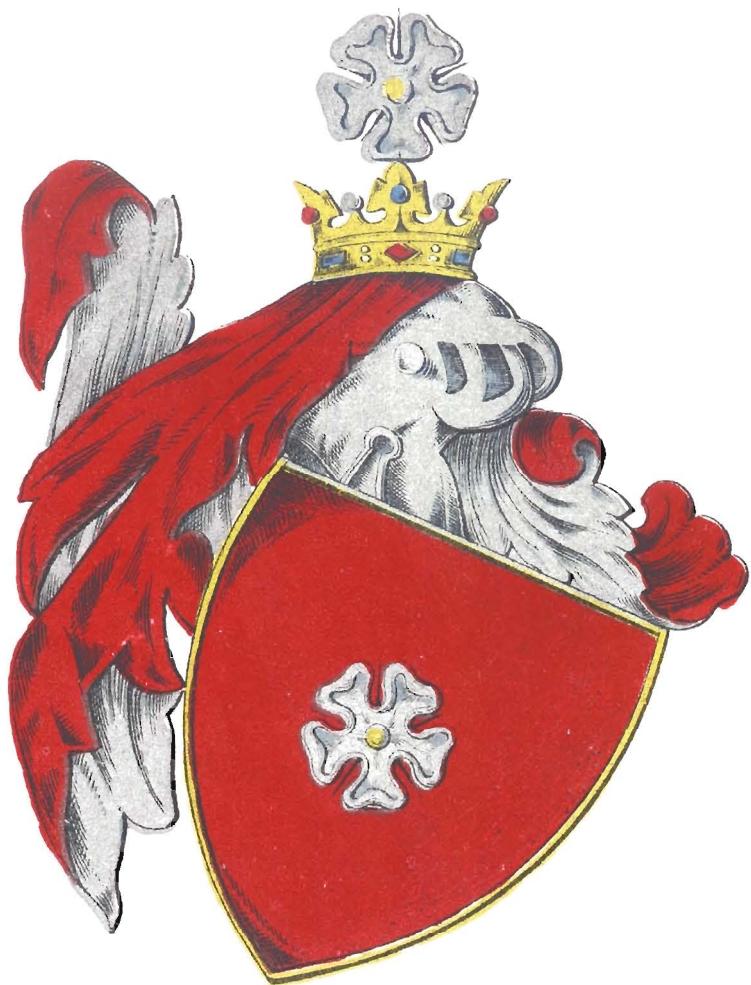

ERB
PÁNŮ z HRADCE.

Páni z Hradce

tvořili mohutnou větev *Vitkoviců*. Jindřich, syn Vitkův, v listinách vyskytující se k letům 1205—1234, jest praotcem toho rodu a vystavěl zámek *Jindřichův Hradec*, dle něhož se potomci jeho psali a statky v jihovýchodních Čechách drželi. Méli ve znaku zlatou růži v modrém poli. Znamenitější z nich jsou: 1. *Vítěk*, jenž r. 1254 učinil mír s uher. králem Belou. — 2. *Oldřich* účastnil se tažení Přemysla Otakara II. do Prus a byl pak podkomořím. Ale k posledu patřil k odpůrcům Přem. Otakara; zemřel r. 1307. — 3. *Jindřich III.* požíval přízne Karla IV. V Pise přispěl k zachránění císaře. — 4. Jeho syn *Jindřich IV.* zemřel r. 1399 jako nejv. purkrabi. — 5. Jiný *Jindřich* byl mistrem komendy v Strakonicích a v bitvě u Štědrého padl. — 6. *Jan III.* byl nejv. hofmistrem v Čechách. Držel s katolíky, háje a chráně Stan. ze Znojma. Kostnické konsilium vyhlásilo ho za nejkřesťanštějšího pána na světě. Zemřel na Telči r. 1423. — 7. Mladší jeho bratr *Oldřich Vavák* stranil Husitům, podepsal protest národa proti Zikmundovi. Jmenován r. 1421 v Čáslavi za jednoho z 20 vladarů zemských. Zemřel 1422 jako nejvyšší ministr. — 8. *Menhart* sdědil po něm panství Hradecké. Válčil proti Táborům, ale jat Žižkou poznal se a táhl r. 1427 proti křižákům u Tachova. Chtěl obnoviti staré řády v Čechách a bojoval také s pány u Lipan r. 1434 a volil Rokycanu za arcibiskupa. Byl nejv. purkrabím a po smrti Zikmunda držel se stranou rakouskou, jsa v čele mírných pod obojích. Při dobytí Prahy Jiřím Poděbradským byl Menhart zajat a brzy potom zemřel r. 1449. — 9. Synem jeho *Oldřichem* vymřela ta větev r. 1452. — 10. Z jiné větve p. z *H.* byl *Jindřich VII.*, který nepřitelem jsa Jiřího, volil Korvina za krále, ale již r. 1479 podrobil se Vladislavu II. a jmenován nejv. komorníkem, r. 1503 nejv. purkrabím a zemřel r. 1507. Jeho snahou stalo se, že latinské posud vklady v zemských deskách zaměněny za české. — 11. Syn jeho *Adam* jmenován nejv. kancléřem, a r. 1526 spéchal k nešfastné bitvě u Moháče, ale zmeškal. Volil Ferdinanda I králem českým a zemřel r. 1531. — 12. *Jáchym*, syn jeho, stal se r. 1551 purkrabím Karlštýnským a r. 1554 nejv. kancléřem. Zahynul r. 1565 ve vlnách dunajských. — 13. Syn jeho *Adam* z Hradce cestoval s arciknižaty Rudolfem a Arnoštem po Španělsku, Francii a Nizozemsku, stal se r. 1585 nejv. kancléřem a r. 1593 nejv. purkrabím. Byl horlivý katolík, uvedl r. 1594 Jesuity do Jindř. Hradce a zemřel r. 1596. — 14. Syn předešlého, *Jáchym Oldřich*, od r. 1597 byl cis. radou, stal se r. 1602 purkrabím Karlštýnským a zemřel dne 24. ledna 1604 jako poslední potomek rodu svého po meči. — 15. Jediná sestra jeho *Lucie Otilie* provdána r. 1603 za Viléma Slavatu z Chlumu, kterýž rod stal se dědicem statků p. z Hradce. Zemřela r. 1632 ve Vídni.

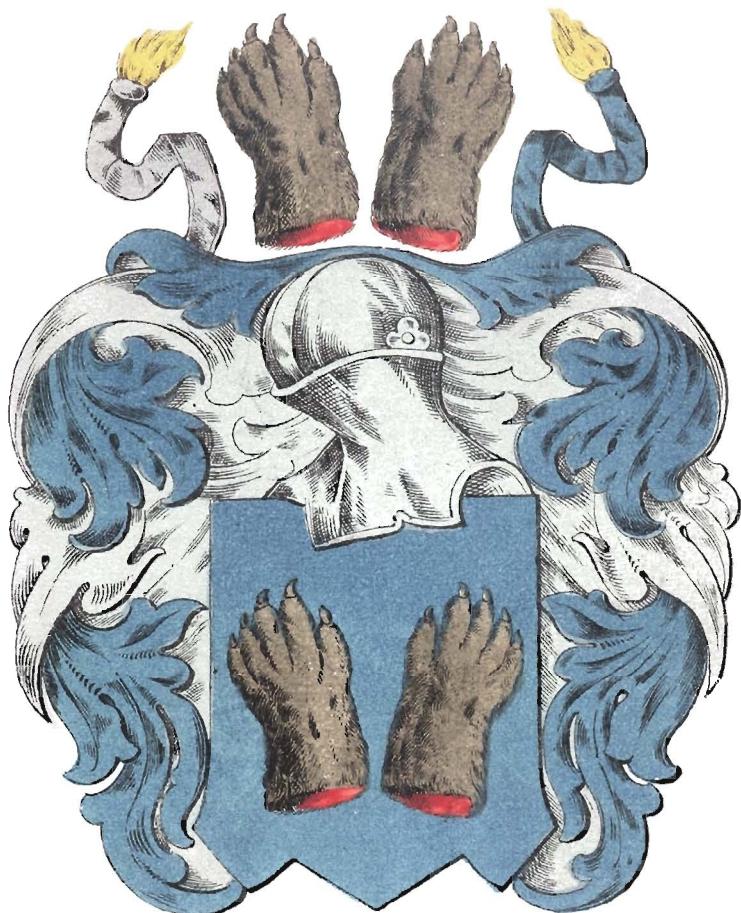

ERB
PÁNŮ z LANDŠTEJNA.

Pánové z Landštejna,

z rodu mocných Vítkoviců, jichž původním sídlem byl hrad Landštejn v Táborsku. Odvozují původ svůj od Pehřima Vítkovice, jenž měl syna **Sezemu** bez dětí zemřelého. Ujal tedy hrad **Vítěk**, syn **Ojíře z Lomnice**, který se psáti počal z L. a jsa s jinými pány českými odpovědným odpůrcem, Jindřicha Korutance, v bojích 1309 a 1310 v Praze s lidem královským svedených hrdinsky sobě počínal a r. 1312 zemřel. Syn jeho **Vilém z L.** z počátku odporoval Janu Lue. pak ale stal se jeho přívržencem a též syna jeho Karla IV. Týž byl r. 1320—45 soudcem zemským a pak po r. 1345 hejtman mark. Moravského a konečně do r. 1355 purkrabí Pražský.

Synové jeho **Vilém a Lutold z L.** postoupili rodinného hradu svého Landštejna Konrádovi Krajíři z Krajku směnou za jiné statky. Ten Vilém připomíná se jako zemský soudce 1382, v letech 1385—1392 byl členem jednoty panské proti Václavu IV., a r. 1396—97 nejvyšším komorníkem zemským. Jiný **Vilém** připomíná se r. 1356 jako probošt Vyšehradský a kancléř krále Českého a zemřel mlád r. 1361. **Vítěk z L.** uvádí se r. 1379 co nejv. komorník zemský, jemuž král Václav IV. ubíráje se do Němec, spolu s Jindřichem Škopkem z Dubé svěřil zprávu země. V letech 1408—10 jmenuje se **Jan z L.** mezi pěti studenty pražskými, kteří neuposlechli rozkazu arcibiskupova, aby odvedli knihy Víklesovy a k papeži se odvolali. V první polovici XV. stol. jmenují se **Mikuláš, Heršman a Jan z L.**, odjinud z Borotína, jako spojenci Táborů, včastnivše se činně hnutí husitského. Jiný **Mikuláš z L.** byl za krále Jiřího a Vladislava nejvyšším písářem desk zemských. Poslední rodu toho byl **Vilém Sviták z L.**, který neženat zemřel na počátku XVII. věku.

ERB
PÁNŮ HOŘČICŮV z PROSTÉHO.

Horčicové z Prostého.

Stará rodina tato vyskytuje se již ve 14. století a sídlila tehdy na tvrzi Mačicích v bývalém Práchenšku. V tomto kraji drželi se až do svého zaniknutí v polovině 18. věku. Užívali spolu s rytíři Hartenberky z Hartenberka, Blatenskými z Blatna, Čabunskými z Prostého a Kladenskými z Kladna ve znaku dvou tlap mědveďich, na kříž složených, v poli modrém.

R. 1605 byl hejtmanem kraje Práhenského Jan starší Horčice z Prostého seděním na Bratronicích. Dcera jeho Saloména provdána za Vratislava z Mitrovic, držela oteovský statek, na němž měli 27.000 kop miš. pojistěno Jiřík a Moric Jindřich *H.* z *P.*, kteří po bitvě Bělohorské odsouzeni byli třetího dílu jmění svého, avšak jméni své zamléceli.

Toho času žili z této rodiny Adam a Vilém Smil *H.* z *P.*, katolici; oba byli pokuty prosti, jen Vilém složil kommissi transactionis de pio opero l. 1629 za perdon mu udělený pokutu 100 zl. rýn. na collegium nobilium.

Vojtěch *H.* z *P.* r. 1623 odsouzen k manství, avšak nepřijal v léno dvůr ve vsi *Pláni* na nyn. panství Orlickém a ohlásil r. 1630, že statek ten zamlčel a Polyxené Zahrádkové z Vlčí Hory rozené Horčické, za 2100 kop gr. miš. prodal. Pročež po jeho smrti r. 1631 statek král. komorou ujat a jmenované Pol. Zahrádkové prodán za 500 kop miš. Mimo to připadlo král. fisku 3000 kop gr. miš. nápadních peněz, kteréž měl Horčický na Bratronicích pojistěno.

Od těchto Horčiců rozeznávati sluší Horčické z Tepence, potomky známého alchemysty císaře Rudolfa II. Sinapia.

Kl. Čk.

DUBENSKÝ z CHLUMU.

ERB
PÁNU z KOLOVRAT.

Páni z Kolovrat

příbuzní s pány z Polné, z Janovic, z Adlaru, z Žerotína a Chlubína měli v erbu orlici pocházeli z tvrze Kolovrat v Kouřimsku. Původ svůj odvozují od **Albrechta** (1347), který s bratrem **Jiřím** a příbuzným **Benešem** z K. provázeli Karla IV. do Říma ke korunovaci r. 1355. **Albrecht** držel Kornhaus a Ročov; dcera jeho Kunhuta zvolena abatyší u sv. Jiří. Kolovratové stáli vždy při straně katolické. Ku konci XV. století dostaly rozličné větve dle sídel svých rozličná jména: a) **Bezdružičtí**, z nichž Jan zahynul r. 1526 s králem Ludvíkem u Moháče. Ti vymřeli **Vilémem Hendrichem**, podkomorníkem měst věnných r. 1642.

b) **Krakovští** květou podnes. Z nich vynikl **Albrecht Hendrich** r. 1700 povyšeny do stavu hraběcího. Praotcem všech potomníků Kolovratů Kr. stal se Albrecht Vilém († 1689) od r. 1652 president komory české, r. 1674 do stavu hraběcího povyšený. V tomto století zvláště **Hanuš hr. K.-K.** proslul vlastenectvím a **Zděnek**, sídlem na Rychnově jest dramatickým spisovatelem českým.

c) Libštejnští sídlili na Krupce a Lovosicích. **Hendrich** vypovězen r. 1619 z Prahy, ale odměněn od Ferdinanda II. hojnými úřady, † 1646. Bratr jeho **Zděnek Lev** vynikl ve službě vojenské a první z celého rodu stal se r. 1640 hrabětem. Vymřeli nedávno.

d) **Mašťovští** pocházeli od Beneše na Ročově, který r. 1454. dostal od krále Ladislava Mašťov. Vymřeli r. 1580.

e) **Novohradští** vymřeli 1802, načež statky přišli Libštejnským z K. Z větve té vynikl **Jachym**, pán na Košátkách, 1578-99 purkrabí Karlštejnský a president komory české; **Volf** byl 1599—1602 nejvyšším sudím a zemřel r. 1609 jako nejv. komorník zemský. Syn **Volfův**, **Zděnek**, byl mnoha let vyslancem u dvora španělského a povýšen r. 1653 za hraběte. **Jan Václav**, syn Zdeňkův, zřídil z Košátek, Dvorů a Přímdy rodinný fideikomiss a zemřel r. 1690. Poslední muž té větve byl František Antonín († 9. července 1802.)

Dle slovníka vlasteneckého.

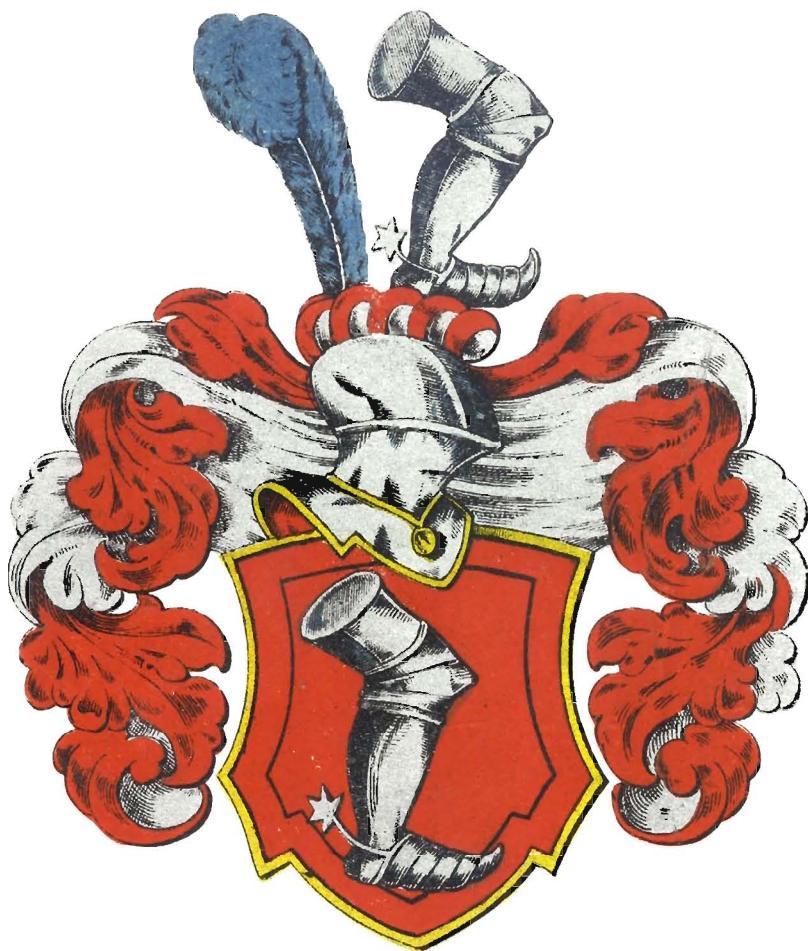
ERB
PÁNŮ z ROUPOVA.

Páni z Roupova,

starožitný rod vládycký od XVI. století panský v Čechách, jehož kolébkou byla tvrz a ves Roupov v bývalém Plzeňsku, vystupují u veřejnosti již ve XIV. století, účastnice se činně v politických bězích vlasti. Přilnuvše v XV. století k straně utrakvistické a později protestantské stáli při ní věrně až do bitvy Bělohorské.

Jan Adam z R. byl hejtmanem krajským r. 1614 v Slansku. Ve snahách jejich nad jiné vynikl **Václav z R.**, jenž byl mezi předními pány, kteří se domáhali na Rudolfovi II. majestatu na svobodu náboženství, pročež také r. 1609. zvolen byl mezi direktory k řízení odporu. R. 1618. účastnil se **Václav** činně povstání stavovského, od Friedricha Falckého přijal úřad nejvyššího kancléře a bratr jeho **Zdeněk** učiněn nejvyšším komorníkem markrabství Moravského. Po bitvě Bělohorské pozbyla rodina skoro všech statků svých a na větším díle se vystěhovala do cíziny. **Hynek z R.** s manželkou svou Alžbětou z Říčan drželi Janovice, ale žádných potomků nezůstavili. Tak vymřeli všichni ostatní v Čechách zbylí již v XVII. století.

ERB
PÁNŮ PEŠÍKŮ z KOMÁROVA.

Pešíkové z Komárova

slula vzácná rodina staročeská, jež se psala dle hradu Komárova v Berounsku a nosila v erbě ozbrojenou nohu mužskou. Údové rodiny této proslavili se po čtyři století v Čechách a na Moravě platným účastenstvím v běžích válečných a jiných jednáních veřejných, neboť již r. 1351. čtěme Pa I. z K., r. 1377. Štěcha z K., r. 1396—99. Pa II. z K. na Minicích a Lipčevsi mezi předními vladky českými, z nichž Štěch byl také nemalým dobrodincem kláštera u sv. Dobrotivé. V hnutích náboženských, jež na začátku XV. století v Čechách vzešly, připomíná se zhusta Kunata P. z K., jenž tehdy stál k straně císaře Zikmunda a zabit jest před Vyšehradem (1421.); r. 1436. a následně jmenují se P. III., Mikuláš a Boreš bratři P.-ové z K. (z nichž tento učinil některé nadání k klášteru františkánskému u sv. Jana v Brně) a r. 1465—80. P. III. z K., jenž měl delší čas rozeprá s příbuznou svou Annou z Valdeka. Za času krále Matiáše I. a Vladislava II. žili Kunata a Jan bratři P.-ové z K., válečnou způsobilostí a rozšafností na slovo bráni; Jan byl druhně let hejtmanem na hradě Spilberku u Brna a konal oběma jmenovaným panovníkům po mnohá léta služby platné, začež obdržel od kr. Vladislava II. některé dědiny u Hustopeče a r. 1495. s bratrem Kunatou zboží cheznovické na Zbirožku a zplodil s paní Afrou z Krajku syna Jana ml. (II.) P.-a; Kunata P. sloužil tolíkéž delší čas králi Vladislavovi, od něhož za to r. 1509. obdržel hrad Valdek k dědičnému držení; byl tak jako bratr jeho Jan dobrodincem jmenovaného kláštera brněnského, k němuž r. 1511. učinil důležité nadání, a zplodil s Kateřinou z Vrby Jana P.-a staršího. Tento, dle zboží svého nazván také Valdecký, připomíná se na sněmách a v jiných důležitostech veřejných od r. 1530—1560. a měl syny: Kunatu P.-a, jež bojuje v Uhrách proti Turkům hrdený tam zemřel, pak Jindřicha, Mikuláše, Václava, Bohuše, Borše, Krištofa a Jana III., a pak několik dcer. Jan ml. II. P., dle hradu svého Komárova, jež r. 1543. znovu do desk vložil, jmenován Komárovský (1534—1546), měl syny Bořivoje, Adama, Hendricha a Mikuláše, z nichž Bořivoj žil ještě r. 1553. Mimo bratry tyto připomínají se z rodiny této tehdy ještě také (r. 1534.): Petr P. z K. v Přibrami a Václav P., pak (r. 1544.) Václav, Petr a Hendrich, bratři P.-ové z K., a (r. 1574.) Šebestian, Kunata a Krištof P. Šebestian P. na Hošticích byl potomek Jana III. P.-a a měl syny Jana Kunatu, Vilima a Petru; Jan Kunata P. byl »rytíř heroitský«, putovav do cizích zemí navštívil také Palestinu, kdež poctěn titulem »rytíře božího hrobu« a padl v boji s Turky v Uhrách r. 1588.; mladší bratr jeho Petr držel na to zboží otcovské Hošticu, byl pán vzdělaný a rozšafný, JMC. radou a prokurátorem, a stál v bouřích stavovských na straně krále Fridricha. Ku konci stol. XVI. připomínají se ještě Jiří P. na Komárově, syn Bořivojův, a Mikuláš nejst. P. na Jinci; onen zemřel r. 1602, načež se dodalo zboží komárovské Hendrichovi Otovi z Losu; Mikuláš P. prodal však statek svůj jinecký r. 1605. Ciboru Malovcovi. Ve všešlych na to hnutích stavovských měli účastenství kromě již jmenovaného Petra P. také Václav P. z K., jenž za to po bitvě bělohorské r. 1621 propadl statek svůj. O dalších příbězích této druhdy vzácné a bohaté rodiny nemáme zpráv širších, a jak se podobá, vystěhovali se některí údové její pro náboženství ze země, pozůstali tam však, zchudnouše ztrátou statků svých, zanikli v následujících na to běžích válečných.

ERB
PÁNŮ KLUSÁKŮV z KOSTELCE.

Klusákové z Kostelce

slynnuli již ve XIV. století, jmenovitě vynikal za Jana L. *Daniel K. z K.*, který s jinými pány a rytíři českými padl v Rakousích a v Kremži pochován jest.

Z toho rodu známe *Albrechta* ml. *Kl. z K.*, katolíka, jenž podepsal přísahu stavů odbojných a byl r. 1620 relátorem na sněmu, když přijat syn Fridrich Falckého za čekance král. Českého. Neměl statků. Potom připomínají se bratři *Jan Oldřich*, *Mikuláš* a *Václav Kl.*, avšak po roce 1622 z Čech ušli.

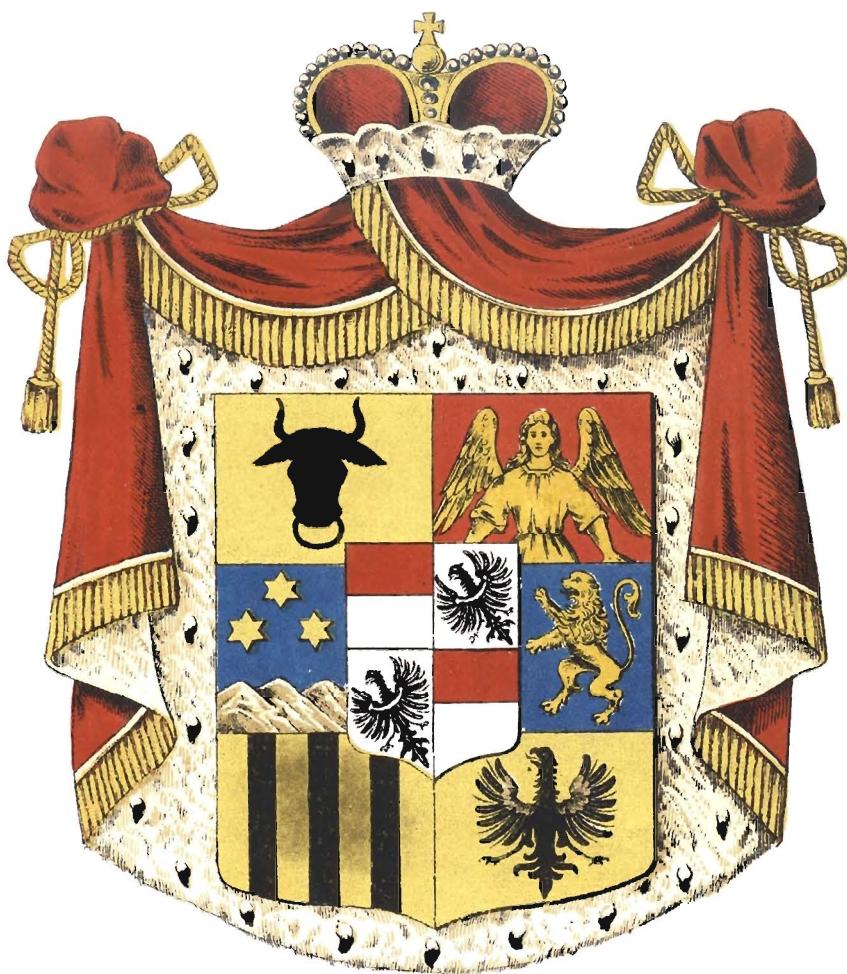
Jiří Albrecht nejst. přistoupil ku konfederaci o svržení Ferdinanda II. a byl ze tří čtvrtin jmění odsouzen.

Nejmocnější z nich byl *Mikuláš K. z K.*, hejtman na Poděbradech, jeden z relátorů na sněmu generálním l. 1620, zemřel v trvalé vzpouře. Pro provinění své odsouzen byl l. 1622 všeho jmění, avšak dědicové jeho z milosti při polovině jmění zůstaveni. Pročež pozůstalý po něm statek *Obědovice* u Nechanic, dvě tvrze a dva dvory poplužní se vsí Obědovicí a se vším příslušenstvím v pokutě r. 1622 ujaty a prodány V. Vchýnskému z Vchýnic směnou za panství Kolín. Mimo to připadla král. fisku polovice ze zbytku ze summy trhové na statek Radovesnice u Chlumce a ves *Domanice*.

Syn Klusákův, *Ondřej Adam*, žádal l. 1622 jménem svým i matky a bratří nezletilých, aby jim díl summy trhové od dlužníků k živobytí byl vydán; nedosáhl však ničeho. Také bratr *Jeho Jaroslav* r. 1656 žádost podobnou opakoval marně; neboť pohledanost tato ještě léta 1690 nebyla vyřízena.

Poslední rodu, který ještě užíval svého predikátu, zemřel l. 1752 a leží pochován v Sedlci na Berounsku. Původní znak: Dvě zlaté dveře v poli modrém.

ERB
KNÍŽAT z LOBKOVIC.

Z Lobkovic,

dříve pánové, nyní knížata, jeden z nejpřednějších a nejvzácnějších rodů českých až posud květoucích. Původ svůj odvozuje od rytíře **Mareše z Újezda**, který držel as r. 1390 Obřiství. Syn jeho **Mikuláš Chudý** koupil r. 1409 statek a hrad Lobkovice, odkudž se počal psati z L. Týž byl písářem urburním na Horách Kutných a milec Václava IV., kterýž mu dal donéstí dekret Kutnohorský do Prahy. R. 1418 dobyl Hasištejn na odbojních Rißenburcích, začež povýšen do stavu panského a dostal Hasištein, na němž zemřel r. 1435, zůstaviv Mikuláše a Jana Popela. Prvý založil větev Hasištejskou, druhý kmen Popelů z L.

A. Syn Mikulášův Jan získal Kadaň a vykonal cestu do sv. země. † 1462. Ze synů jeho vynikl Jan známý svým „Putováním l. P. 1493 k Božímu hrobu“ a „Zprávou a naučením synovi Jaroslavovi.“ Bratr jeho **Bohuslav Hasišt.** z L., slavný humanista, též prošel Palästýnu, Egypt a Karthaginu. Psal latině veršem i prosou, ale duchem českým. Z dalších členů této větve vynikl **Bohuslav Felix**, zmužil vojevůdce Ferdinanda I. Přikoupil Chomútov. Posledním členem té větve byl **Krištof H. z L.**, který zemřel po r. 1623, Příbuzní jeho vystěhovali se po bitvě bělohorské do Bavor, kde posud květou.

B. Z větve Popelů z L. staly se dvě haluze: 1. Bilinská 2. Chlumecká. Z Bilinské vynikl Vilém, který držel s Fridrichem Falckým. Ale záhy příplnuli ke katolictví a Ferdinand, F. Vilém a Felix Popelové z L. povýšeni r. 1670 do stavu hraběcího. Ta větev vymřela r. 1722 Oldřichem Felixem.

2. Chlumecká haluz posud v knížecím stavu květoucí založena Ladislavem Popelem na Chlumci.

Týž měl syny Jana, který držel Zbiroh, Točník, Žebrák, Hazmburk a Libochovice. † 1569. Týž podporoval české spisovately. Měl 8 synů, z nichž **Jiří Popel** uvedl Jesuity do Chomútova a odpraven pro pikle r. 1606. Též bratr jeho **Ladislav** musil do Uher utéci a po návratu jeho vydala dcera jeho **Eva** obranu otce svého.

Janův bratr **Ladislav P. z L.** rozmnožil statky Jistebnicí a Neustadtem a Sternsteinem. † 1584. Z jeho synů stal se **Zděnek Vojtěch P. z L.** zakladatelem nynějšího slavného domu z L. On byl odpůrce Fridricha F. a manželka jeho Polyxena znamenitě rozmnožila statky Roudnicí a j. Jediný sýn jejich **Václav kníže z L.** věrně sloužil Ferdinandovi III. a Leopoldu I. Zřídil rodinný fideikomis † 1677. Z jeho potomků kníže **Filip** († 1734) dostal z **Eleonorou** hrab. z Lobk. Bílin a ostatní statky † hraběcího rodu z L. Od něho pochází starší větev nynějšího knížecího rodu, která drží fideikomis; bratr jeho, kníže **Jiří Kristián** založil posud květoucí větev mladší.

ERB
PÁNŮ DOBŘÍKOVSKÝCH
z MALEJOVA a na DOBŘÍKOVĚ.

Dobříkovští z Malejova

mivali štit s hůry dolů půlený, v jehož pravé polovici dvě zlaté lopaty křížem položené a ve zlaté polovici levé půl černého psa s ocasem rybím. Nad helmou koruna zlatá, z niž pes vyčnívá.

Vývod toho rodu vidi se v památniku toho rodu psaném od *Jindřicha D. z M.* léta 1633 v Lešně v Polsku.

Týž odvozuje původ rodiny od prapraděda *Hynka D. z M.*, jehož manželka byla Anežka z Vartemberka; syn týchž, *Jan D. z M.*, pojal Dorotu Odkolkovou z Újezdee a měli syna *Jindřicha*, zasnoubeného za Ludmilu Tluksovnu z Mečkova.

Syn jejich *Vilém* pojal r. 1602 manželku Johannu, dceru Hartvíka Zejdlice z Šenfeldu na Chocni, Polné a Zvoleňovsi.

Vilém dědil v Mýtě Vysokém nejen po otci, nýbrž i po strýci Pavlu Tluksovi z Mečkova dům Uhliřovský r. 1605, kteréhož léta žil již na Dobříkově. V letech 1602, 1610 a 1612 byl hejtmanem kraje Chrudimského a náležel ku straně stavovské.

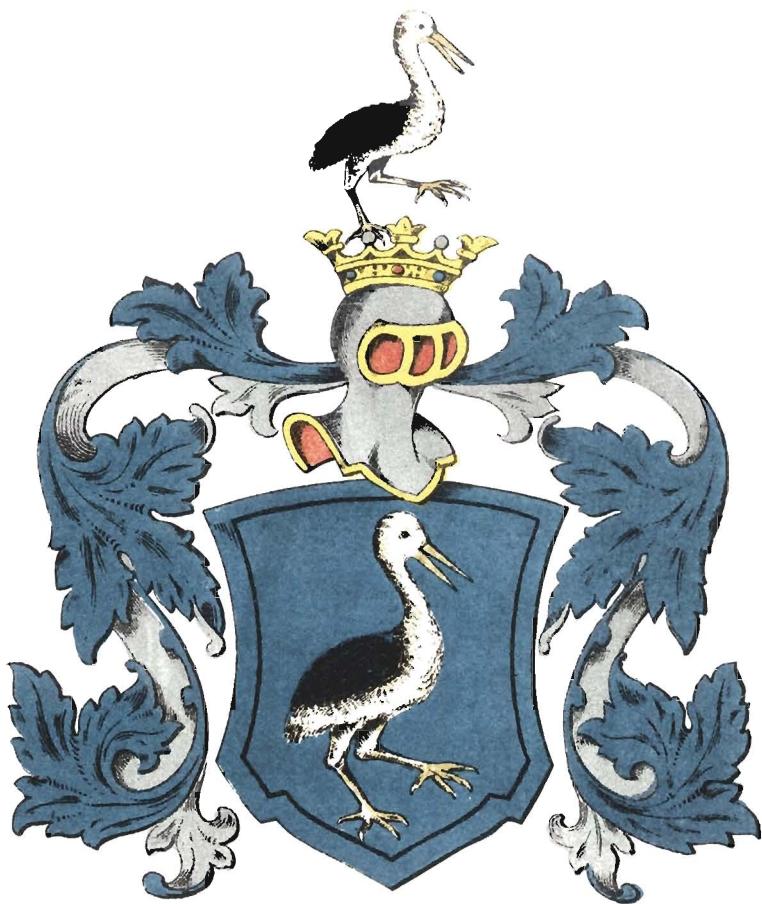
Tento *Vilém Dobříkovský ryt. z Malejova* žil na Dobříkově u Zámrsku, který statek mu byl se vsi Malejovem, Vináry a Janovičkami skonfiskován a koupil je Alb. z Waldštýna. Syn jeho *Jindřich* vystěhoval se do Polska, kde zemřel zanechav památní knížku rodu svého. Choř jeho ucházela se jménem svých nezletilých synů r. 1652 o třetinu při konfiskování dědu jich zůstavou, ale nedostala nic.

Také *Zikmund D. z M.* vystěhoval se pro náboženství ze země a navrátil se při vpádu saském r. 1631, ujal dvůr Veletorský nad Podvinem, ale musil zase ustoupiti ze země a odsouzen byl všeho jmění.

Z téže rodiny žili v okoli Vysokomýtském též *Zdislav*, strýc Jindřichův, a pak *Hynek*, snad bratr Zdislavův, který měl na Mýtě Vysokém dvůr, jenž prodal r. 1583 Janu Krušinovi.

Dle Pam. archaeologických.

ERB
PÁNŮ POČEPICKÝCH z POČEPIC.

Počepický z Počepic,

jest jméno rodiny české, která užívala stejného erbu s Dobřenskými z Dobřenic, bílého čápa s křídly černými v poli modrém; původ svůj vzala od hradu Počepic v Bechyňsku.

V listinách z roku 1219 přichází ponejprv **Ctibor z Počepic**, v 2hé polovici XIV. stol. Dik z P. a na začátku XV. stol. Bolesud z P.

Pozdějí připomínají se z rodiny této:

1434 Jindřich z P.

1490 Jíří a Mikeš z P.

1534 Jindřich a Jan z P.

1553 Petr P.

1563 Jan P. z P. † 1568.

1570 Václav st. a Václav ml. P. z P.

1572 Hendrich P. jenž byl při dvoře pánů z Rožmberka lovčím.

1574 Václav P.

1589 Jan P. na Řetení a Petr P. na Počepicích.

1598 Václav st. P.

Rodina tato kvetla pak ještě po celé XVII. století avšak tehdejšími běhy válečnými přišla v úpadek a zanikla na začátku století minulého docela.

ERB
RYTÍŘI TALACKOVÉ z JEŠTĚTIC.

Talackové z Ještětic.

Rodina tato piše od zámku Ještětice v Královéhradecku. Nejstarší známí členové její jsou *Jindřich* a *Jan*, kteří r. 1448 súčastnili se dobytí Prahy Jiříkem z Poděbrad, jemuž zůstali naporád věrni. Naposledy připomíná se *Jan* r. 1496.

Vývod nepřetržitý počíná *Václavem*, který jmenuje se r. 1483 pánum na Rosicích Vladických v Chrudimstě. Syn jeho *Jindřich* zemřel na Rosicích r. 1521, kdy syn jeho *Václav* nastoupil dědictví, rozhojniv je. Manželka jeho *Kateřina* Orelská ze Sán přikoupila dvůr Libanici. Syn jejich *Václav* pochován na Rosicích a měl pět synů, z nichž *Jan* ho předemřel. Jiný syn *Václav* zdědil Žestoky po strýci *Janovi*. Zastával mnohé úřady důležité a r. 1578 byl hejtmanem kraje Chrudimského. *Jindřich* sedě na Žestokách držel též Trojovice a Synčany; byl před bratrem též krajským hejtmanem a zemřel r. 1600. Dítěk měl osm. Také bratři jejich *Hynek* a *Adam* měli hojně potomstvo.

Syn *Janův*, *Václav* Šfastný, odsouzen byl pro účastenství v odboji třetiny jméní a přišel tak o Synčany. Více pak neví se o něm. Bratr předešlého, *Jan Adam*, zdá se býti zakladatelem hraběcí rodiny *Talacků z J.* a zemřel r. 1610

Z dítěk Hynkových nejvíce vynikl *Hynek*, jenž ujal po otcu Přestavly a byl též hejtmanem kr. Chrudimského. Koupil v Chrudimi dům a v předměstí dvůr. Zemřel r. 1657 bezdětek jako horlivý katolík.

Synovec jeho *Adam Jindřich* zaujímal též úřad hejtmanský v Chrudimsku a syn jeho *Leopold Felix* povýšen r. 1670 do stavu svobodných pánů a r. 1702 do stavu braběcího. Zemřel jako císařská rada, zemský soudce a hejtman kr. Chrudimského r. 1703. Tato hraběcí linie však záhy vymřela.

V 18. století rozrodili se Talackové na linii Bitovanskou a rakouskou, z nichž opět linie vysokomýtská, bratronická i linie svobodných pánů se vytýká, jejíž potomci posud žijí. Pruští Talackové z Ještětic odvozují původ svůj od *Františka Jana* narozen. r. 1791 a zasnoubeného s Annou z Knírova.

Dle Pam. archaeol. 1884.

STRNADOVÉ z FREITOK.

STRÁNÍKOVÉ z KOPIDLNA.

Straníkové z Kopidlna.

Starožitná rodina tato jest větev rytířské rodiny Kopidlanských z Kopidlna a vladli dříve mnoha statky pozemskými, zejména v předešlém století Střezmíři v Táborsku. Jeden z toho rodu Václav Šťastný *Straník z Kopidlna* byl sousedem při městě Chrudimi, kde držel dvůr a r. 1668. koupil dvůr svobodný ve Vlčnově u Chrudimi od paní Kordulové ze Sloupna, rozené Mladotové ze Solopisk, a po Straníkovi držel dvůr tento okolo roku 1675. Michael Alvernia Saluzzo, markrabě z Avesano, J. M. K. komorník. Václav Straník z K. zemřel na dvoře svém v Chrudimi r. 1680. a pochován v kostele u sv. Kateřiny.

Straníkové mnozí žijí posud, ale neužívají přídomeku svého rytířského, jako také mnozí jiní rodové staročeští; zejména Bořetí (z Železna), Dvorští (z Ruppersdorfu), Hamzové (ze Zabědovic), Kamaryti (z Rovin), Kaučové (z Kauče), Kropáčkové (z Krymlova), Maternové (z Květnice), Prachenští (z Füsenbachu), Skaličtí (ze Skalice), Vesectí (z Vesce), Hášové (z Újezda), Nakserové a Růžkové (z Rovného) a mnozí jiní.

Ostatně Straníkové jsou rod pradávný, na Bydžovsku přebývající. Praděd jich Václav S. z K. žil za krále Václava IV. a týž měl manství ve Studenanech.

Z jeho potomků připomínají se k r. 1460. Purkart, Petr a Klára.

SIXTOVÉ ze ZVÍŘETÍNA,

patriciové v Čáslavi ve století XV. a XVII.

Sixtové ze Zvířetína.

Otihodná patricijská rodina tato přistěhovala se ze statků Žerotínských na Moravě do Čáslavi, kde získala si statku a praedikatu.

Praotec jejich, *Václav Cikán*, zemřel r. 1554 a zůstavil synu Sixtu *Cikánovi* dům v rynku. Týž zastával v Čáslavi dlouhá léta úřad rychtáře královského. Učený syn jeho, *Adam*, dosáhl stupně bakaláře a byl činným literátem. Bratři jeho *Jakub*, *Václav* a *Jindřich* vynikali v úřadech městských a dostali od Rudolfa II. majestát na erb r. 1603, načež se psali ze *Zvířetína* (Dačický po-směšně praví ze *Zvěřinky*). Tlž bratři Sixtové razili rodinný peníz spolu s Radslavem Hlavsovou z Liboslavě. Z nich oslavován současníky zvláště *Jakub*, čehož plně zasluhoval pro vzdělání své a lásku ke škole a k rodné obci. Umřel r. 1611. *Jindřich Sixt* za svou věrnost Ferdinandu II. jmenován byl výběrčím posudného v kraji Čáslavském. Žil ještě r. 1625. Ještě za živobytí dal si zřídit památník náhrobní v kostele Čáslavském.

Václav Sixt byl v Hoře Kutné r. 1615 horním sudím a měl dva syny, Adama a Sixtu, kteří vynikli jako latinští básníci.

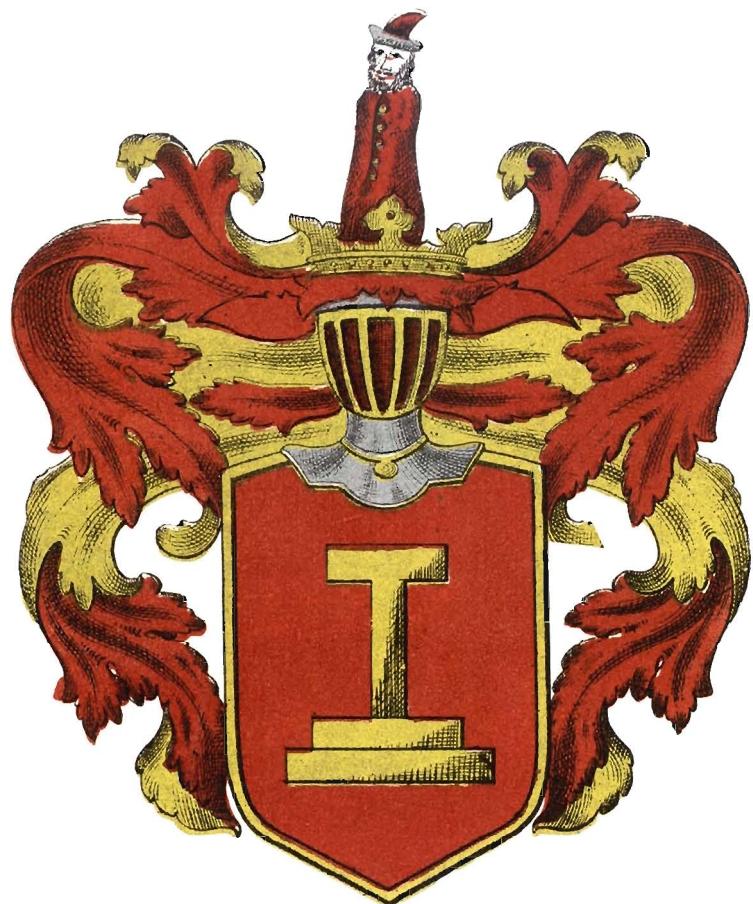
A jakož náhle vzkvetli, rovněž tak v prvé polovině XVII. století zanikli.

Poslední připomíná se v Čáslavi Voršila Klatovská ze Zvířetína k r. 1649.

Ve znaku měli štít dělený kolmo na dvě, a to pravá polovina žlutá, v niž ruka mužská se šavlí tureckou a v levé, červené, daněk v pravo vyskakující. Nad helmem táž ruka uprostřed rozkrídlených orličích křídel.

Kl. Čermák.

SOBKOVÉ z KORNICE.

Sobkové z Kornice.

Nejvíce z nich vynikl *Burjan Sobek z K.*, který držel Lipku v Chrušimsku. Studoval na počátku XVI. století ve Vitemberce, kdež seznámiv se s Lutherem přihloul k jeho učení, jež nápotom v Čechách pilným překládáním spisů Lutherových rozšířoval. Když Hlavsa vedl v Praze slovo, stal se v Praze kancléřem městským, když však se dostala k vládě strana Paška z Vratu, jat jest roku 1524. a do vězení vsazen, z něhož teprv r. 1525. jest propuštěn, ale z města vypovězen.

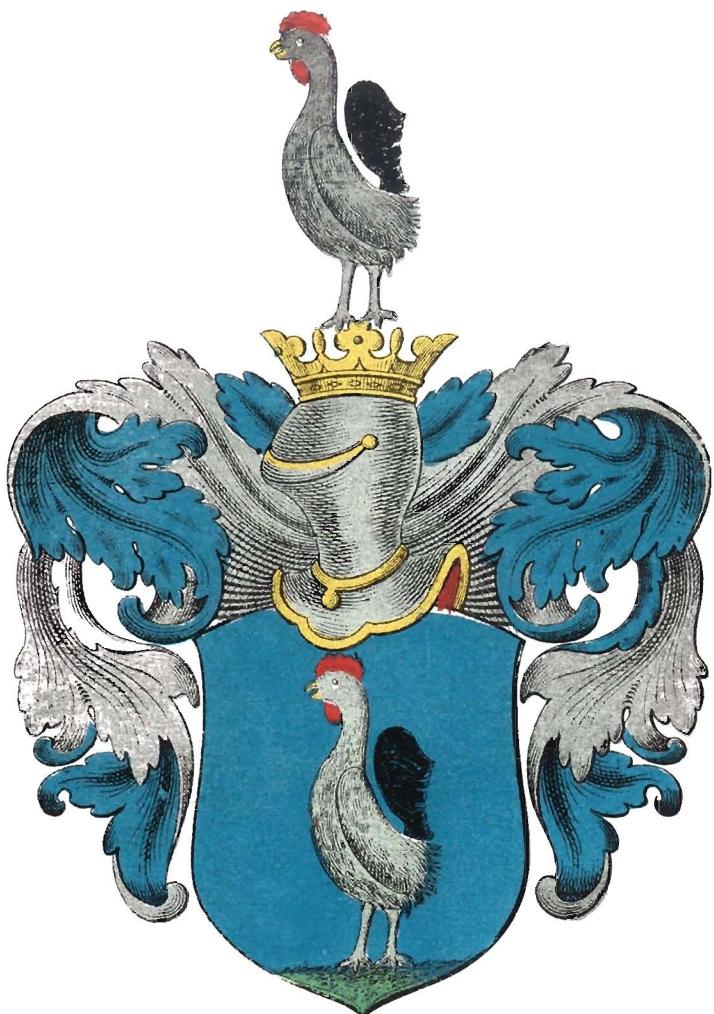
Odebrav se do Moravy, vyhledával svazky s Českými bratry, maje značné účastenství ve snahách Jednoty o sbližení s Lutherem, k němuž r. 1536. doprovázela Jana Augustu. Potom živ byl v Olomouci, zabývaje se spisovatelstvím a zemřel po r. 1544. Ze spisů jeho uvádíme: překlad kroniky Karionovy (v Litomyšli 1541.), vypravující příběhy od stvoření světa až do r. 1532. a Kroniku bratří českých od r. 1482. do 1532., jež posud tištěna není.

Z téhož rodu odsousen r. 1621. Jan Sobek k manství na statek Trhová Kamenice, kteréž však potom nepřijal a záhy zemřel. Vdova Sobkova, Anna Maria, rozená z Frimburku, domáhala se při komisi revisionis ještě r. 1630. svého věna na dotčeném statku v obnosu 5000 kop míš., z nichž ji toliko 2000 kop přisouzeno, avšak neobdržela nic, neboť zemřela bez dědiců dříve než věc byla vyřízena.

KHECKOVÉ ze SCHWARZBACHU.

STRAKOVÉ z NEDABYLIC.

Strakové z Nedabylic.

Staročeská rodina tato nejvíce v Hradecku usedlá bývala. Nejstarší zápis již v XV. véku uvádějí starodávný rod tento. V tituláři k l. 1534. připominají se Jiřík Straka z Nedabelic na Studenicích, Heřman Str. na Třtici, Kunrad Str. z Nedabelic. V l. 1572. čtou se: Jan Str. z Nedabylic a v Jeníkovicích, Vojtěch Str. z Nedabelic, Zdislav Str. z Nedabylic a na Třtici. V léta 1589. Petr Straka z Nedabylic a na Studnicích, Vilím Str. z N. na Třtici, Zigmund S. z N. a na Veselí a Jiří Str. též na Třtici.

Hejtmanem kraje Hradeckého byl r. 1614. Jan Petr Straka z Nedabylic na Lhotě Řešetově. Syn jeho Václav odešel r. 1628. pro náboženství ze země, jakož mnozí z jeho příbuzných.

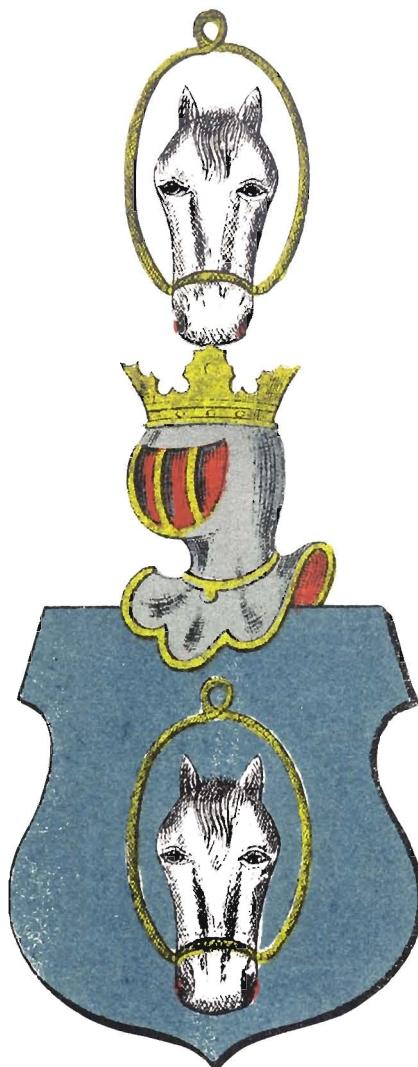
Otcovský statek Třtice ujal po Petrovi Str. z Nedabylic kníže Okta-vian Piccolomini, když Petr v Meklembursku pobýval, načež vrátil se tento do Čech, domáhal se práva svého. Ač dokázal, že se Švédy nedržel, neobdržel přece ničeho, a teprv jeho synovi Janu Petrovi r. 1711. vyplacena summa hotová 11.000 zl. rýn.

Za pokutu ztratil *Jindřich St.* Heřmanice, Vesec a Studnici v Hradecku; *Zdeněk St. z N.* zůstal však seděti na Hoděčíně, ač velmi zadlužený.

Potom domohli se mnozí Str. zase vysokých úřadů. Z nich zvláště vynikl *Petr Mikuláš Str. z N.* na Podhořanech a Horn. Malobratřicích, JMC. slav. král. soudů komorních a dvorních rada a mistokomorník království Českého. Jeho manželka byla Mag. Johanna Kostomlatská z Vřesovic, po níž zdědil statek Podhořany. Petr Mikuláš zastával důležitý úrad nejvyššího písáře zemského krále Českého a zemřel dne 5. dubna 1720., stár jsa 96 let. Statek Podhořanský přešel po jeho smrti na dceru jeho Josefu Antonii, která se r. 1727. provdala za Bertholda Záruba svob. p. z Hustiřan. Josefa Antonie zemřela r. 1752. a pochřbena jest v Turkovicích. Za času jejího založena důležitá kniha gruntovní pro statek Podhořany.

Dle Paprockého, Bílka a Pam, archæol.

RYTÍŘI HUMPOLEČTÍ z RYBENSKA.

Humpolečtí z Rybenska.

Praotec rodiny této, již v XV. století vládycvím nadané, byl jakýsi Kožka, rodem z Humpolce, dle něhož potomci jeho se psali Kožkové Humpolečtí z Rybenska.

Ku konci XV. století držel Mikuláš Kožka svobodné dědiny Bojanovské při městě Čáslavi, kteréž syn jeho Štěpán prodal r. 1531.

Potom připomíná se při městě Čáslavi ještě Petr Kožka. Mikuláš Humpolecký seděl od r. 1526 v Čáslavi na svobodném domě Rezkovském, a ten r. 1567 s manželkou svou Johankou z Pašiněvsi a synem svým Václavem prodal Martinovi Hanušovi z Šaratice za 307 kop gr. č.

Jan H. z Rybenska měl v Čáslavi mnoho statku a synu svému Jiříkovi dal dům v rynku. Také obci prodal dvůr Vlčkovský. Jiný Jan H. z R. měl statek Pucheř r. 1565.

Synové Janovi: Pavel, Jiřík, Zdeněk, Václav a Kryštof usadili se v Čáslavsku. Václav držel statek Vesec a zemřel r. 1577. Kryštof zůstával při městě a držel dvůr na předměstí Hradeckém. Na konci XVI. století vystěhovali se na Moravu, kde zase znova vzkvetli a ještě v předešlém století se připominali.

VANČUROVÉ z ŘEHNIC.

Rytířové a svob. páni Vančurové z Řehnic.

Staročeský rod tento věrně králům svým sloužil a vlast svou hrdinskými činy chránil. Již za Přemysla Otakara II. vynikl v Rakousích jeden Vančura z Řehnic.

Jan V. z Ř., syn někdy Václava Vančury z Ř. koupil r. 1409. Krnsko, týž také Seletice přikoupil. Měl dva syny, z nichž Mikuláš přátelské služby konával Zbyňku Zajíci z Hasmburka okolo r. 1498. Týž koupil r. 1497. dvůr v Sovenicích. Byl muž bohatý. První manželka jeho jmenovala se Dorota Hrušovská z Hrušova, s níž splodil tři syny a dcery čtyry. S druhou manželkou Johankou ze Žlunic měl také 4 syny a 4 dcery. Ze synův jeho vynikli Jan, Jiří a Zigmund. Petr Vančura z Řehnic a na Vartemberce umřel bezdětek. Mikuláš V. z Ř. měl několik dcer, z nichž Mariána pojala za manžela Burjana Trčku z Lípy, podkomoří království Českého, jemuž porodila syna Maxmiliána Trčku z Lípy a na Světlé, který zemřel r. 1597. Z bratří jeho Zikmund držel Přívory Dolejší a Jindřich Kostelec nad Labem. Na počátku XVII. stol. se velmi rozrodili. Adam Kašpar V. z Ř. přišel pro účastenství ve vzdouře r. 1620. o třetinu jmění svého a ostatku nemohli se domoci potomkové jeho ani po 60 letech a žili v nouzi. Fridrich a Vilém sloužili stavům povstalým a zemřeli na vojně. Jiří Štastný V. z Ř. a na Studenci (Bol.) od souzen r. 1622. polovici svého jmění a ostatek mu pak nedoplacen. Václav V. z Ř. měštan Starého Města Pražského ztratil r. 1604. všecko jmění.

V XVIII. století znova vzkvetli. První člen této rodiny, jenž povýšen r. 1731. do stavu panského, byl *Antonín Vančura z Řehnic*. Poslední ze staročeského rodu toho po přeslici byla hraběnka Vančurová z Řehnic, matka Jana a Petra svob. p. Dobřenských z Dobřenic, první na Chotěboři a druhý na Úhrově, oba přiznávající se s hrdostí k historické šlechtě české.

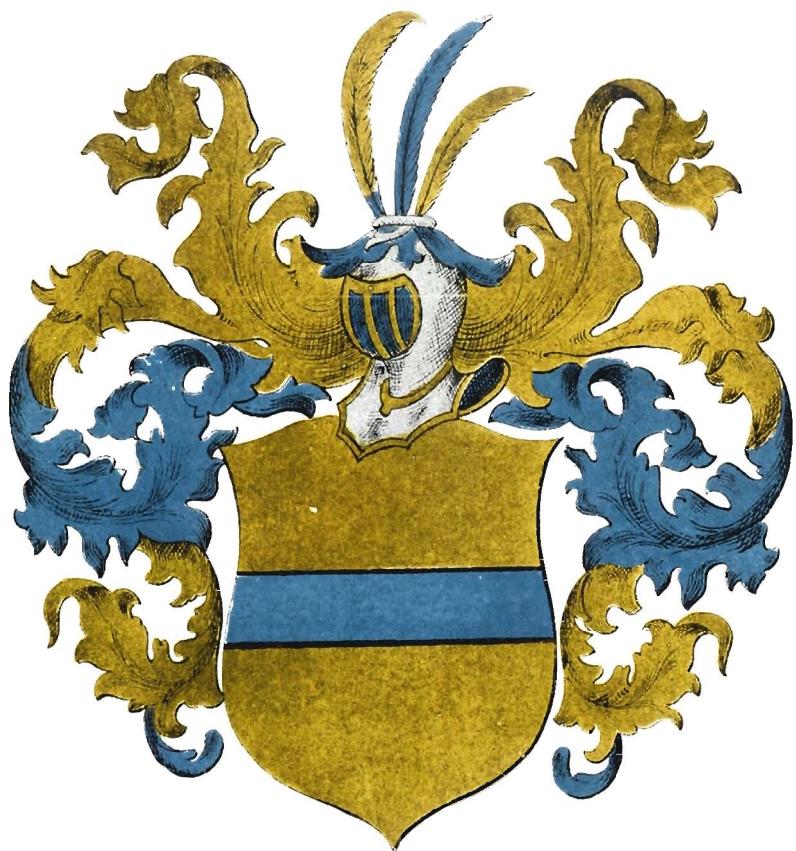
PÁNI z LOMNICE.

Páni z Lomnice.

Starožitný rod moravský, stejného původu s pány z Tasova, z Mezeříčí, z Křižanova na Mor. a ze Skuhrova v Čechách u Solnice. Původiště jejich jest Lomnice v Brněnsku. První z rodu toho se připomíná *Artleb* z *L.* již r. 1180 jako podkomoří moravský. V druhé polovici XIII. věku živ byl *Vznata* z *L.* Jeho syn *Tas* ujal hrad Deblín s příslušenstvím po manželce své Kateřině z Deblína, jež po jeho smrti založila r. 1317 klášter panenský sv. Anny v Brně. Jejich synové byli *Jeneč Tas* (oba † před r. 1317) a *Vznata*, kterýž byl 1318—24 komorníkem cídy Brněnské a Znojemské a r. 1339 hejtmanem zemským. Potomei těchto bratří drželi rozdělně zboží Lomnické a Deblínské, hrad Louku a městečko Olešnici. Synové *Vznatovi* na Deblíně byli *Jeneč* a *Procek*, z nichž první ostavil dcery *Markétu*, za p. Čenka z Kunštatu provdanou a *Anežku*, manželku p. Hynka z Kunštatu. Procek měl syny *Beňeše*, *Váňku* a *Čenku*.

Na Lomnici vládli *Jeneč* a *Vznata*, bratří a pak *Jan st. z L.* (Klamoška zvaný, † 1407) a *Jan ml.*, který na počátku XV. stol. všecky statky rodičů zdědil. Týž byl od r. 1415—48 nejv. komorníkem cídy Brněnské. Z dcer jeho *Bohunka* provdala se za *Jana z Pernštýna* a na Pardubicích a byla matkou slavného Viléma z Pernštýna. Vnukové *Jana ml.* byli *Markvart*, *Bohuš* a *Jaroslav*. K posledním potomkům Markvartovým náleží *Smil* z *L.* na Smišově, který po manželce své *Alžbětě* ze Šternberka sdělil Hořešov a bratrů *Tasovi* zůstavil, od něhož r. 1580 panu Janu Krušinovi z Lichtenburka prodejem se dostalo. *Přibík* z *L.* a na Trávníku († 1570) a *Vznata z L.*, kterýž s manželkou svou Mandalenou roz. Valeckou z Mírova statku Říčan nabyl a r. 1572 Veveří koupil. Zemřel r. 1587. Markvartův bratr *Bohuš* držel zboží otcovské, ale zemřel bezdětek. *Jaroslav* měl syny *Štěpána*, *Jana*, *Albrechta* a *Václava*, kteří Náměstí v Znojemsku nabyla. *Jan* koupil Brumov, který po něm zdědil syn *Adam* a po tomto sestra *Mandalena*, provdaná knězna Minstrberská. Po Václavovi († 1518) drželi Náměstí *Václav*, pak *Vznata* († 1540) a *Oldřich* († 1567), po kterém Náměšť spadla na pana Jana z Žerotína. Na Lomnici jmenuje se od r. 1531 *Jiří z L.*, který od bratra *Adama* i jeho polovici statku příkoupil, až se pak Žerotínum též dostalo. Na Mezeříčí násleoval po p. *Václavovi* *Jan Mezeříčský*, jsa r. 1493 nejv. komorníkem a 1496 nejv. hejtmanem zemským, v kterémž úřadě † 1515. Jeho synové *Jindřich*, *Zdeněk*, *Jan*, *Vilém*, *Václav* a *Vladislav* Mezeříčtí vzdavše se statku otcovského, nabyla jiných statků na Moravě i v Čechách. Do Čech dostal se zejména *Zdeněk* pojáv manželku Markétu z Říčan, s níž dostal panství Ledecké. (Týž † v Praze 1566.)

Dědic jeho *Jan* † 1569 bezdětek zůstaviv vdovu Johanku roz. Trčkovnu z Lípy, potom zase za Jana Kavku Říčanského z Říčan. Ledeč dostala se po něm Jaroslavovi Trčkovi z Lípy, manželu sestry jeho Markety. Z bratří Zdeňkových držel *Jindřich* zboží Jamnice a Jaroměřice, kteréž potomkům svým zůstavil. Poslední mužský potomek celého rodu p. z Lomnice byl *Tas* na Jamnici, Jaroměřicích a Němcicích, syn *Jiřího*, nejv. soudího mark. Moravského. Lomničtí vymřeli r. 1600 právě když se poněmčovati počali, načež veškeré dědictví jejich prodejem přešlo na Sigm. svob. p. z Tiefenbachu.

STAŘIMSKÝ z LIBŠTEJNA.

SÁDLO RYTÍŘ z VRAŽNÉ.

RUDHART z MALEŠOVA.

Ruthardové z Malešova,

starodávný rod kutnohorský, odvozuje původ svůj od Kunklina Rutharda, bohatého těžíře a rudokopce kolem r. 1300. Bohatí Ruthardovci měli velký vliv na správu obce v Kutné Hoře a stáli za času krále Jana v čele měšťanstva, hájice práva svá proti šlechtě vlastenecké. Války husitské pokořivše Kutnou Horu učinily konec panství živlu německého v městě tom a zlomily též moc Ruthardoveců. Nieméně kvetl rod ten dále, užívaje přídomku z *Malešova* od statku bliže Kutné Hory, kterým vládli od r. 1350 do r. 1366. Zdá se, že rod ten vyhynul Mikulášem Ruthardem z Malešova, který byl r. 1565 hejtmanem panství Třeboňského. Ruthardové za doby květu svého štědře podporovali blahodárné a lidumilné ústavy a přispívali k okrášlení města Hory Kutné; jmenovitě byl tam r. 1310 nynější chrám sv. Jakuba založen z bohatého odkazu nákladníka a měšťana Jana Kunklina Rutharda, a tam posud na jedné kapli znak jeho vytesán. Tamtéž pod Hrádkem jest zahrada nazvaná Ruthardka. Vlastenecký spisovatel Jos. Kaj. Tyl napsal znamenitou pověst staročeskou „Rozina Ruthardova.“ Ve znaku užívaly ruky větev držici.

ŽAMPACHOVÉ z POTŠTEJNA.

Žampachové z Potenšteina.

Žampach, druhdy hrad bliže Žamberka v Hradecku, jejž vy stavěli Drslavici, kterých jedna větev potom nazývala se Žampachové z Potšteina. První známý držitel Ž—u byl Břetislav z Potšteina (1312.) Později držel jej pověstný škůdce zemský Mikuláš Ž. z Potšteina, který v odboji proti králi r. 1338 sesutou věží hradu Potšteinského byl pohřben. Ze statků jeho ku komoře propadlých, navrácen Ž. synu jeho Ješkovi. Než krátec potom neznámým spůsobem vešel v držení Ž—u jiný škůdce zemský, Jan Pancíř ze Smojna, proti němuž r. 1356 Karel IV. osobně vytáhl, hradu dobyl a Pancíře se vši jeho čeládkou zvěseti kázal. Na to Ž. dostal se opět rodu Potšteinskému, který zůstal v jeho držení až do r. 1574, kdežto bratři Karel a Čeněk z Potšteina panství to prodali. Jedna větev rodu toho později na Moravě usedla, a z té objevuje se na počátku XVII. století Zděnek Ž. z Potšteina, který r. 1608, když celé markrabství arciknížeti Matiáši se poddalo, samotný s Ladislavem Bérkou tomu na odpor se postavil a do Čech se obrátil. Později stál věrně při Ferdinandovi II., byl jeho komorníkem, a do stavu hraběcího povýsen, žil ještě r. 1634, jsa — jak se zdá — poslední svého rodu.

ŠLECHTA SVOB. PÁN z HERALTIC.

RYTÍŘOVÉ VARLICHOVÉ z BUBNA.

Varlichové z Bubna.

Rytířská rodina tato užívá znaku mluvícího, totiž takového, že obrazem bubnu na štítu zároveň přídomek jich z Bubna se vytýká. Takových znaků potřebují hrabata Sternberkové (hvězda), hrabata Schafgočové (hlava berani), dříve pak Zajíci z Hazmburka (zajíc v běhu), z Růže knížata z Auersperka, město Rakovník (ve znaku rak), Beroun (Verona, Bärn, ve znaku též medvěd) atd.

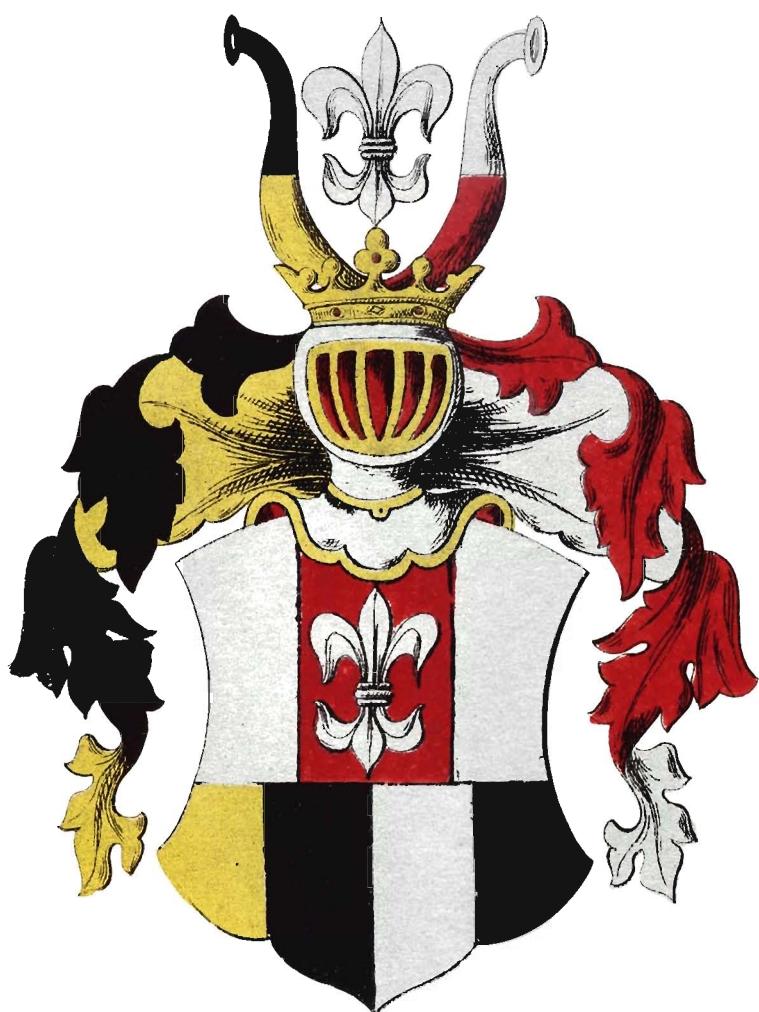
Z rodiny této známe rytíře Josefa Varlicha z Bubna, jenž seděl ke konci století 18. na statku Radiči na Sedlčansku, kterýž statek pozemský koupil r. 1782. od rytíře Šebestiána Matěje Losi z Losenau. Jeho císařské milosti skutečného rady, a zase jej prodal r. 1805. JUDrovi, Františku Pistlovi.

Varlejchové sídlili zprvu v jižních Čechách v okolí Helfenberku v Prachensku, kde se připomíná Racek V. z B., jenž r. 1471. žádal Rožmberských, aby mu lidí nejmali. Stáli zajisté Varlejchové v odporu s Janem z Rožmberka, a purkrabí na Helfenburce oznamoval r. 1471. na sv. Ludmilu, že zajali a obrali Varlejcha z Bubna a z Krajnice, poněvadž Rožmberských draňcováno a mordováno.

SLAVKOVŠTÍ RYTÍŘOVÉ ze SKALICE.

JAN ŠKRÉTA ŠOTNOVSKÝ ze ZÁVOŘIC.
(Slavný malíř.)

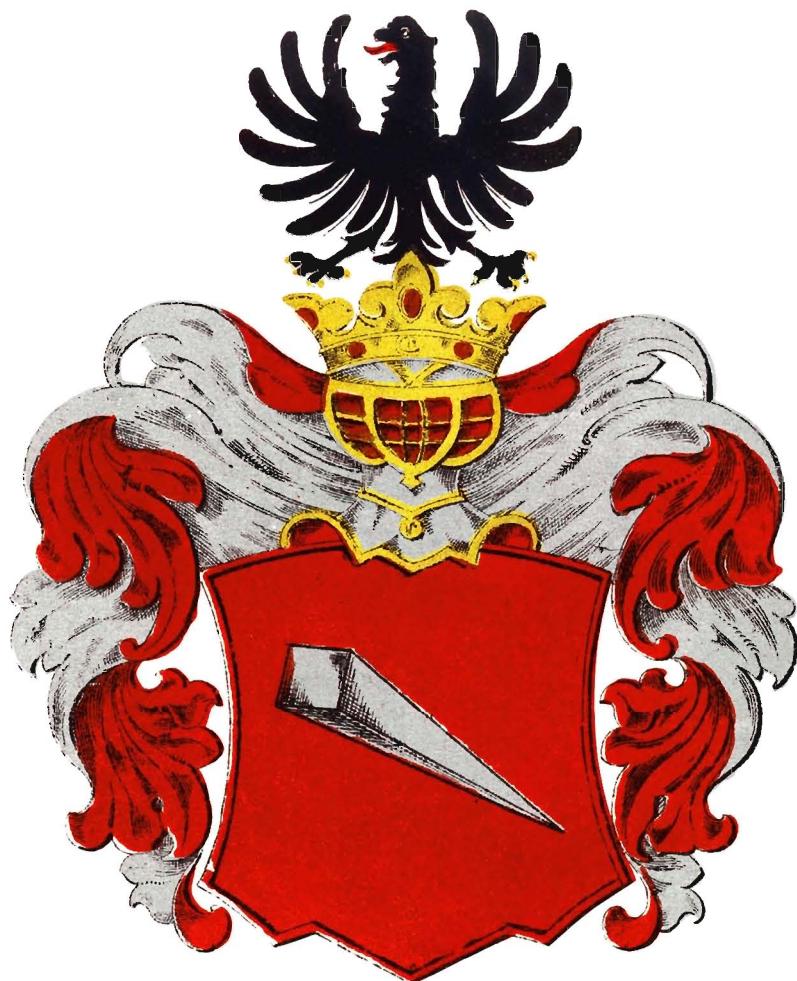
VRABŠTÍ z VRÁBÍ.

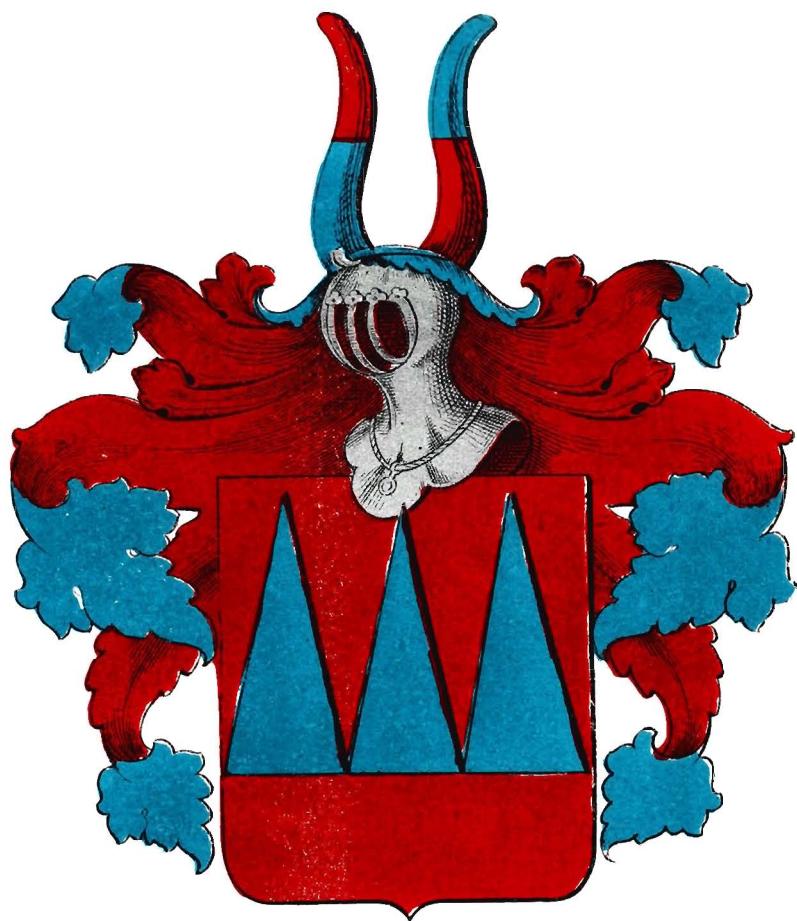
ŠLECHTOVÉ z HROCHOVA.

SAKOVÉ z BOHUŇOVIC.

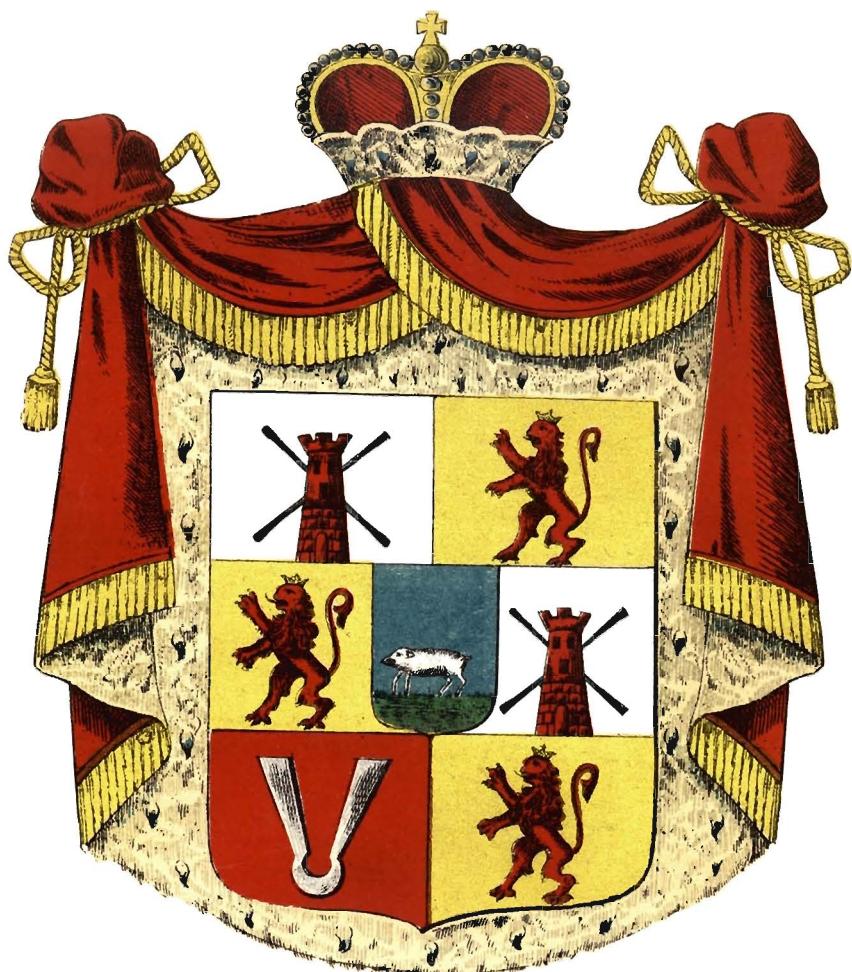
**ZYLVAROVÉ ze SILBERŠTEJNA
a PILINKOVA.**

RYTÍŘOVÉ SEDLEČTÍ z OUJEZDCE.

BUBNOVÉ z LITIC.

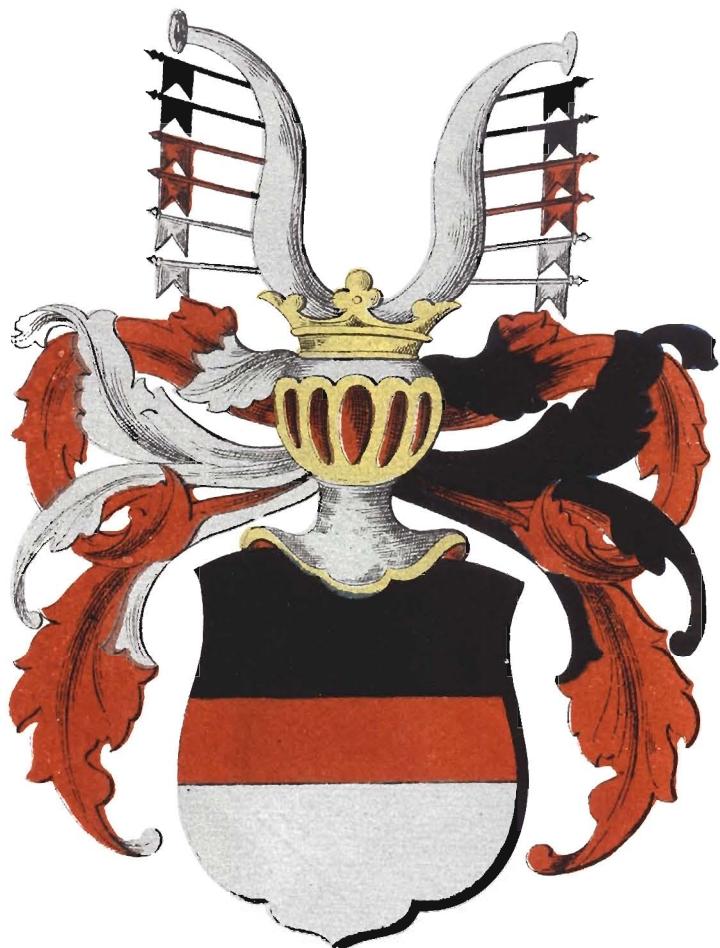
KNÍŽE THURN TAXIS

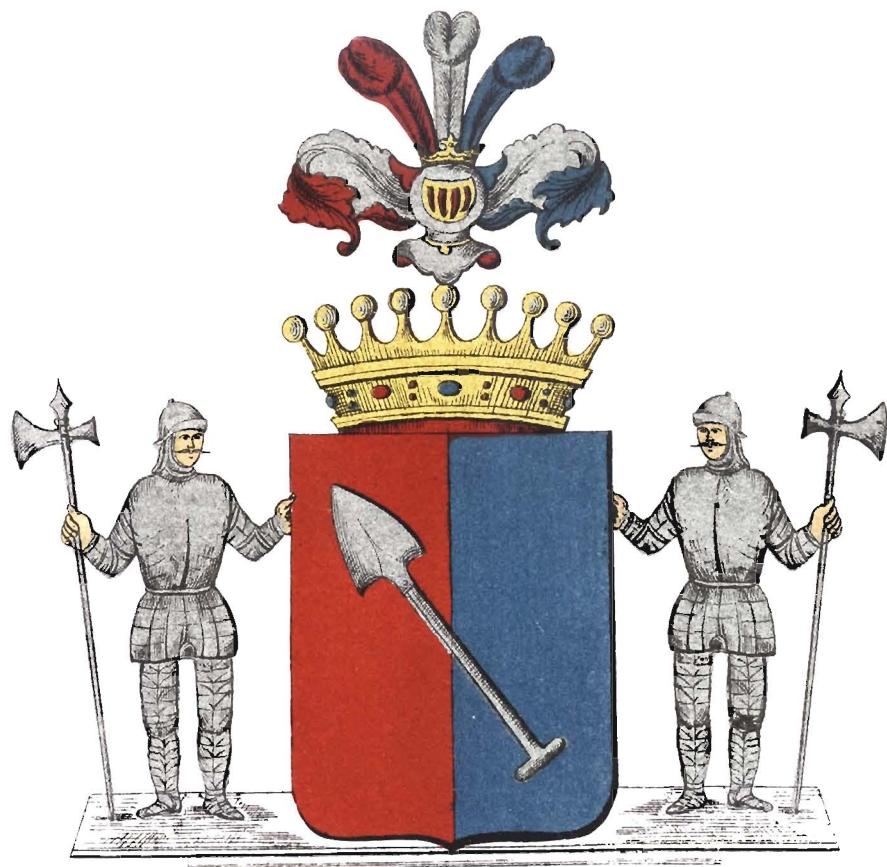
STEFFKOVÉ z KOLODĚJ.

ZYCH ze ZVÍŘETÍNA.

RYTÍŘI TRČKOVÉ z LÍPY.

HRABATA RADEČTÍ z RADČE.

Radečtí z Radče.

Kdož neznal by téhož bohatýrského rodu?

Starožitný rod tento vykazuje již na počátku rozkvětu svého přítele vlasteneckých památek, kanovníka **Václava z Radče**. Týž byl r. 1385 jmenován děkanem u sv. Apolináře na Větově, od r. 1386 působil jako jenerální vikář arcibiskupství Pražského, zemřel r. 1416 a získal si velikou zásluhu o vlast a české umění řízením stavby chrámu sv. Václava, když 36 let dohlížel, a v němž za jeho ředitelství dostavěn r. 1385 chor a o letnicích 1392 položen základ ku hlavní lodi chrámové. Za přítomnosti jeho uloženy ostatky sv. Vojtěcha ze sbořené baziliky sv. Václava a sv. Václava do kaple nové a zatímní. Václav R. obohatil oltář sv. Kříže bohoslužebným náradím. V témž chrámu vidí se v triforiu jeho poprsí kamenné, dosti poškozené pruskými kulemi r. 1757.

Týž rod v XVII. století přijat v stav panský, v r. 1764 vyzdvížen do stavu hraběcího, **Václavem Leopoldem** počínaje, který měl za manželku Annu Ver. Bzeneskou z Prorubenic.

Syn téhož **Josef Václav** hr. Rad. z R. oslavil vlast naši hrdinstvím. Narodil se 2. listopadu 1766 v Novém Trhu v Krajinském, jsa c. k. komořím, polním maršálkem, jenerálním guvernérem a vojen. komendantem v Lombardii i v Benátsku, vynikal jako velitel druhé armády ve Veroně. Byl majitelem pluku rakouského a pruského a ruským polním maršálkem. Byl zasnouben s hraběnkou Strassoldo-Grafenberkovou zanechal syna Teodora a hraběnku Bedřišku r. 1838 provdanou za císařského komořího hrab. K. Wenkheimu. Hrabě T. Radecký sloužil u vojstě rakouském.

Krásný pomník hrdinnému vítězi u Navarry a Custozy, hr. Jos. Václavu postavila krasoumná jednota v pomníku na Radeckého náměstí na Malé Straně v Praze.

VÁCL. HLAVA z KYRSFELDU

primátor Nymburský.

ZAHRÁDECKÝ ze ZAHRÁDEK.

Zahrádečtí ze Zahrádek

nazývalo se více rodin šlechtických v Čechách a na Moravě, ačkoli nelze zjistit, že všecky mezi sebou byly zpřízněny. Původně české rodiny zdá se že byla Zahrádka v Berounsku; později však nabyla ještě zboží Nehvizdek, Chrastu, Konice, Crkovic, a psali se pak podle zboží toho. V tituláři z roku 1534. připomíná se

Bohuslav ze Zahrádek na Konicích,
Burián ze Z. a Ctibor ze Z. na Crkovicích,

Jiřík ze Z. na Nehvizdkách a Vilím ze Z.

Roku 1544. vložil Martin ze Z. zboží své Zahrádku do desk zemských.

Roku 1556. přicházejí v tituláři

Jiřík starší ze Zahrádek na Malých Nehvizdkách,

Jiřík ml. ze Z. na Chrastu,

Jan ze Z. na Nehvizdkách,

Jan ze Z. na Pošni, J. M. C. rada,

Lorenc ze Z.)

Pavel ze Z. | oba na Přistoupíně

Zdeněk ze Z. na Crkovicích.

Roku 1589. připomíná se

Jan Crkovický ze Z. na Crkovicích a

Václav Crkov. ze Z. a z Velhejšova.

Z počátku XVII. století nedrželi však Zahrádečtí ze Z. již více žádného statku a nepřipomínají se již více ani na sněmích zemských a v stavovských registrech, ačkoli ještě ku konci stol. předešlého mnozí členové byli na živé.

Jan Zahrádecký byl as roku 1706. purkrabím na Poděbradech a dostal se později as roku 1714. za purkrabího na panství jilemnické. Matka jeho Marie Magdalena držela v Poděbradech dům varní na náměstí, který v dubnu 1706. syn Jan převzal.

Moravská rodina byla zámožnější než česká a pocházela z tvrze Zahrádky ve Znojemsku. Držela statky Hobzy, Višnové, Budiškovice, Hrosovice, Krhov, Jemnice atd.

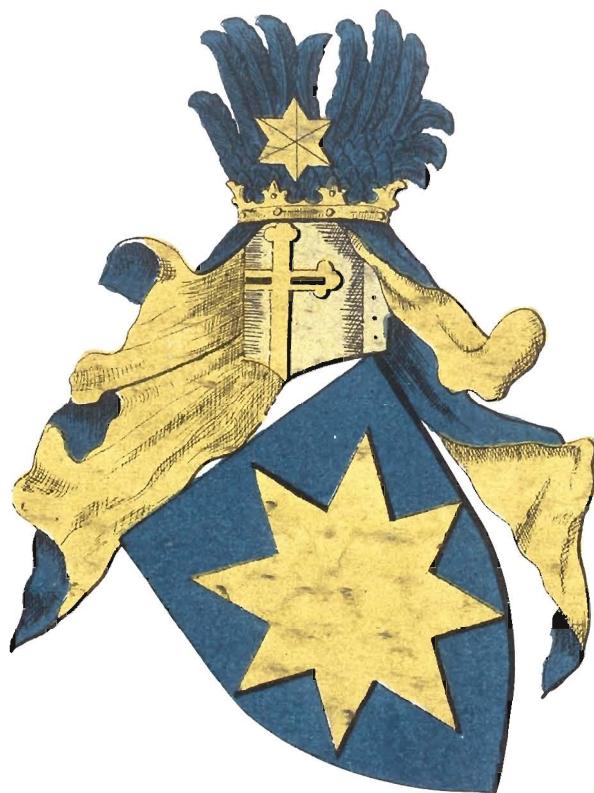
Od císaře Matiáše byla rodina tato majestátem 1615. povýšena do stavu panského kr. českého a zemi přivtělených. Prodlením století XVII. vyhynula však rodina tato docela.

Podle slov. nauč.
J. Hellrich.

DOBŘENSKÝ z DOBŘENIC.

PÁNI ze ŠTERNBERKA.

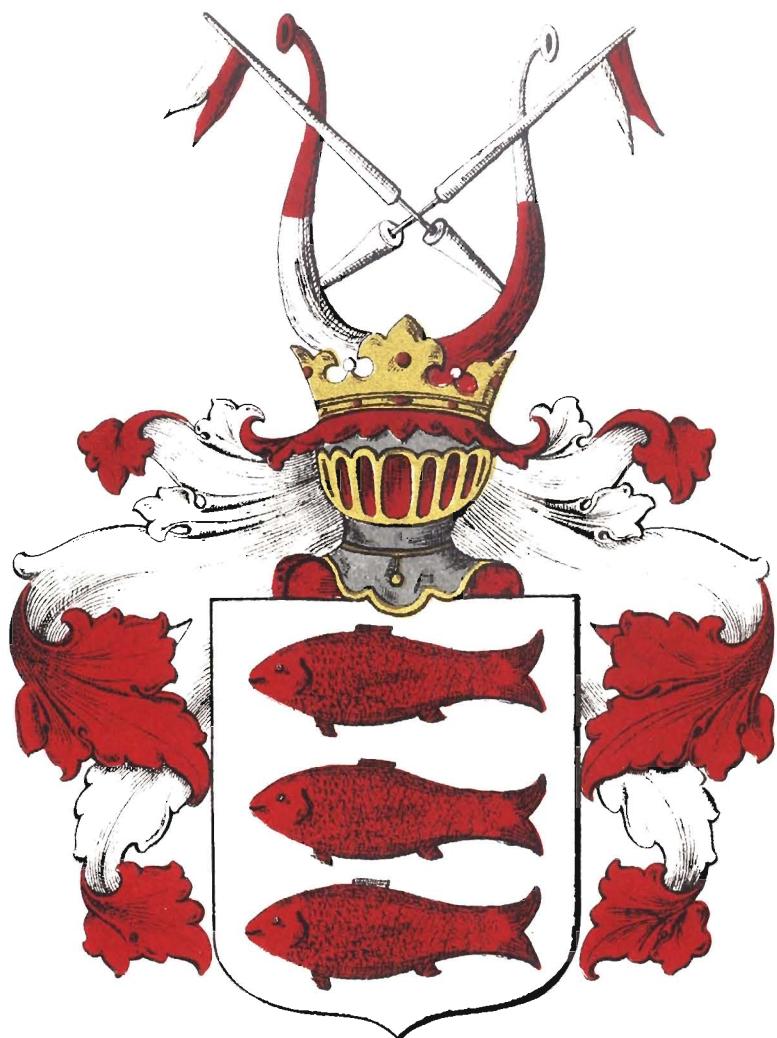
KRÁLÍK z BROCNÉ.

PÁNI z ČASTOLOVIC.

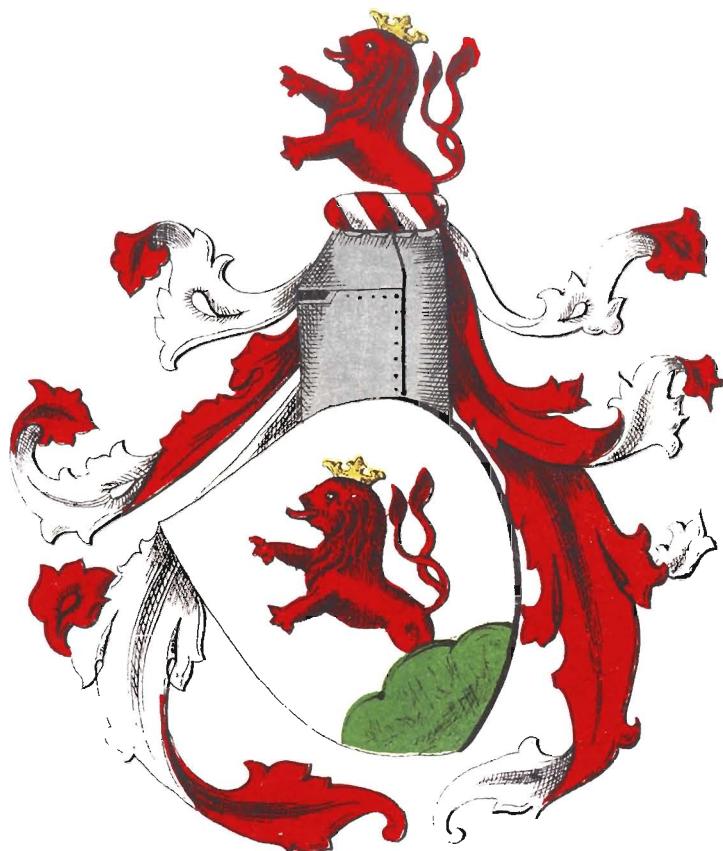
Z KUNŠTÁTU.

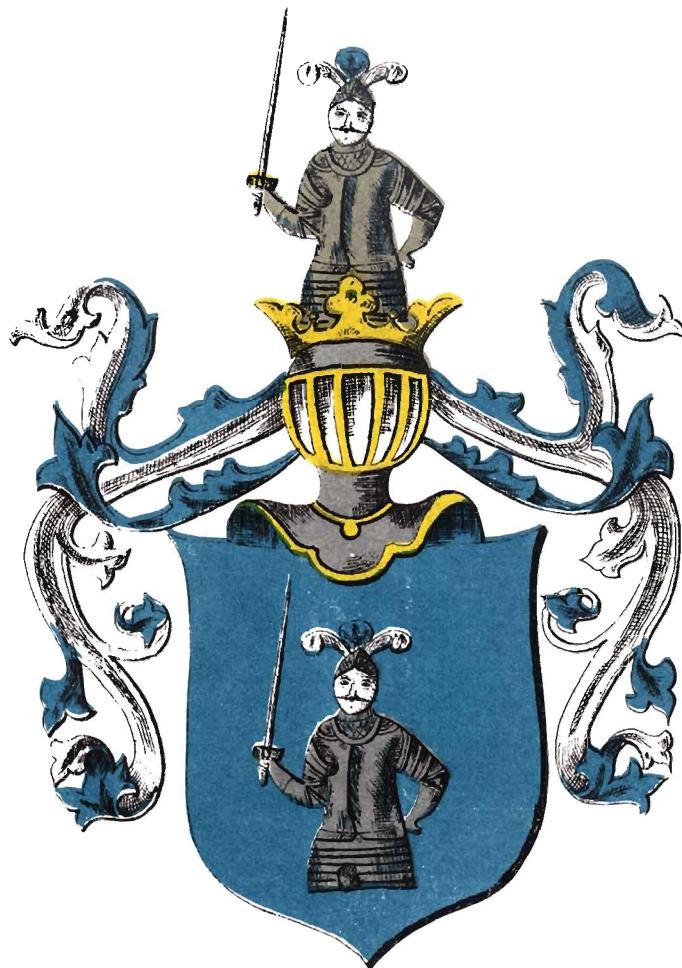
Z LAŽAN.

Z NÁCHODA.

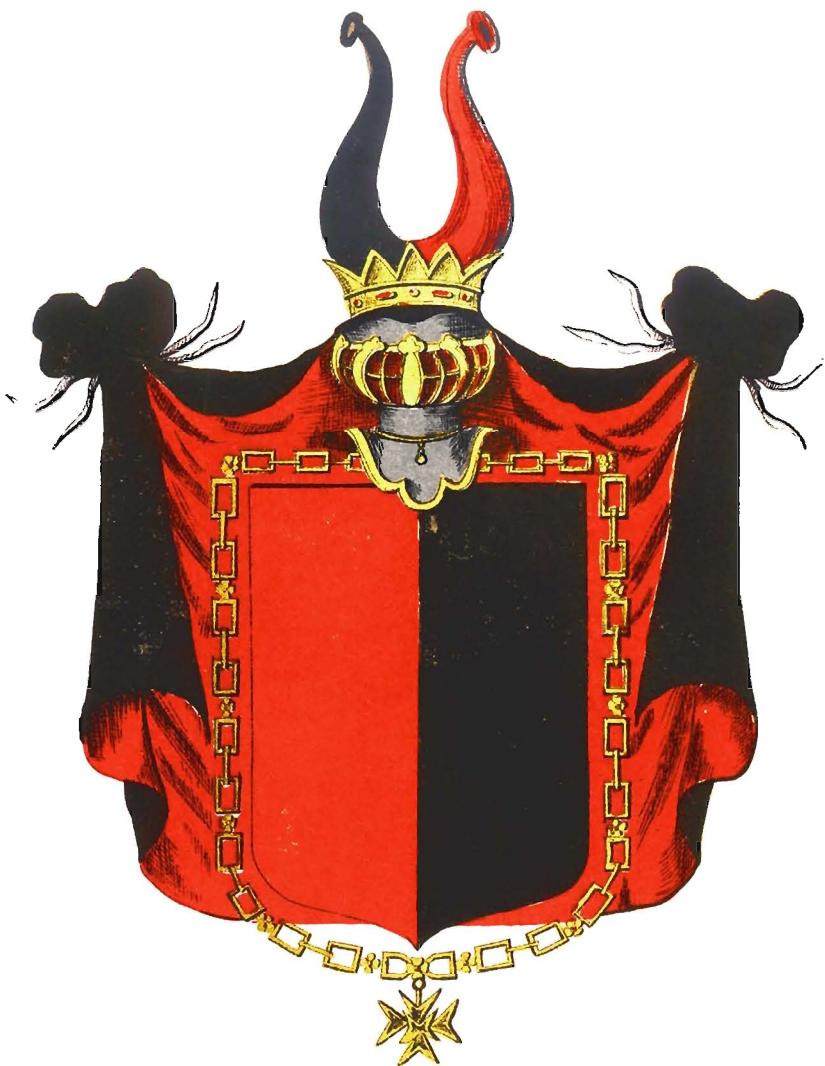
Ze ŽEROTÍNA.

Z DOUDLEB.

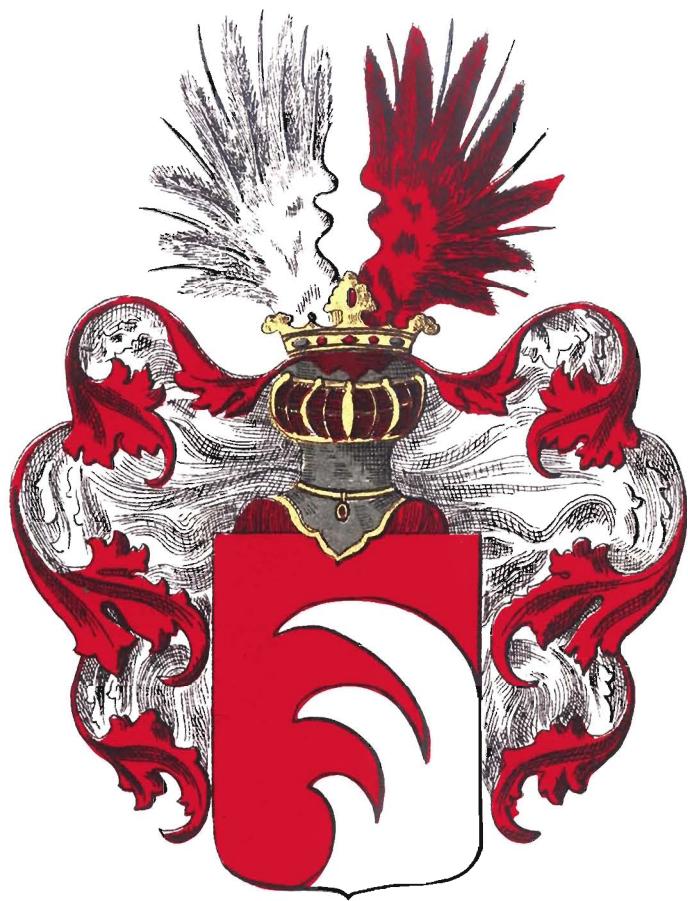
Ze SENDRAŽIC.

**HRABATA
VRATISLAVOVÉ z MITROVIC.**

Vratislavové z Mitrovic,

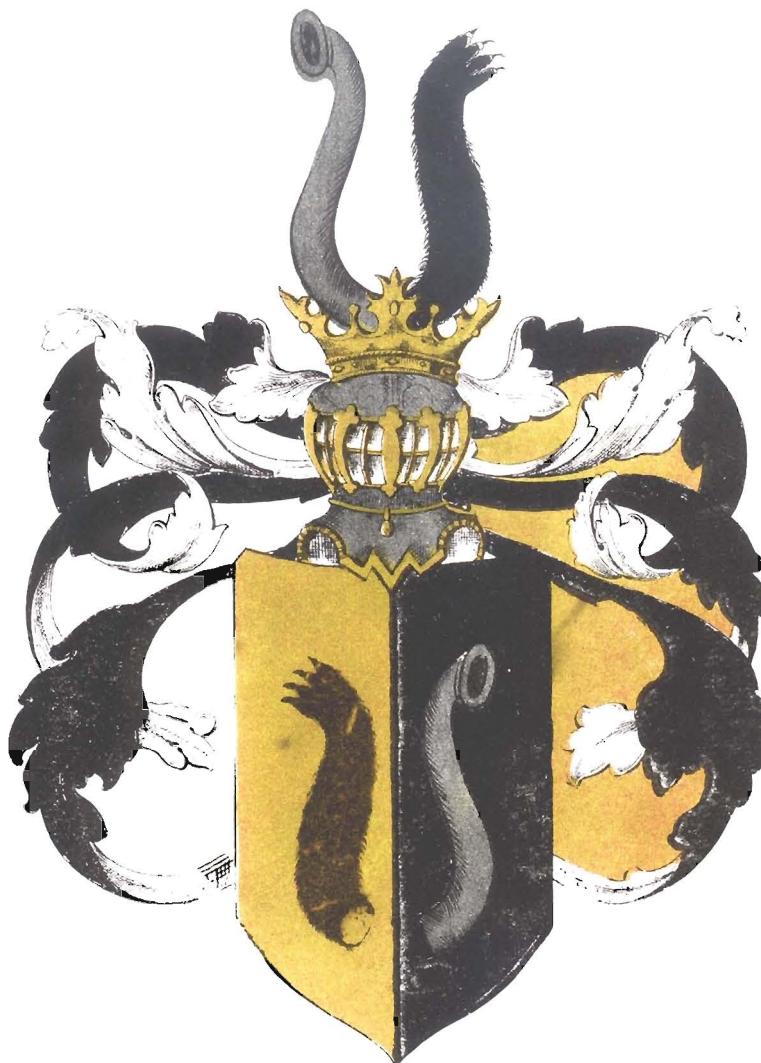
jméno starožitné rytířské, později panské a nyní hraběcí rodiny české, jež i přvodní sídlo byly Mitrovice v někdejším Berounsku. Co se o původu rodu tohoto od knižete Vratislava IV. povídá, jest bájka, k níž v pozdějších doboch přičinu zavdalo jméno rodiny té, v níž jako ve mnohých jiných rodech českých z oblíbeného křestního jména v prošlém čase stálé příjmení pošlo. První historický zjištěný svědek nynějších hrabat *V.* jest *Vratislav z Mitrovic*, který se po ukončení husitských válek připomíná co přívřenze Oldřicha z Hradce, jemuž proti Jiřímu Poděbradskému pomáhal. Roku 1455 a 1457 jmenej se co mistrosudi zemský, a zemřel okolo r. 1464. Potomei jeho valně se rozmnožili, zastávajíce často zemské úřady a držice hojně statky pozemské. *Vilém V. z Mitrovic* vstoupiv do rádu maltézského stal se r. 1627 jeho nejvyšším převorem v Čechách, sloužil císaři vojensky co nejvyšší nad dvěma pluky kyrysníků a jmenován jest válečným radou, truksanem, komořím a konečně maršálkem dvorským. On první z rodu svého byl r. 1607 povýšen s bratry Vratislavem, Zděnkem a Hertvíkem do stavu panského a r. 1620 do stavu hraběcího, který po jeho smrti přejít měl na jeho přibuzné, a zemřel 19. ledna 1637 v 61. roce svého věku. *Vilém V.* vládl rozsáhlým zbožím pozemským, jehož část byl po bitvě Bělohorské skoupen ze statků konfiskovaných. *Václav V. z Mitrovic*, narozen 1576 studoval z mládí u Jesuitů, r. 1591 přidán co pachole komonstvu Fridricha svob. pána z Kreky, císaře vyslance v Čáslavu. Tam s celým vyslanectvím držán v zajetí od Turků a teprv r. 1595 propuštěn, od kud nazýván jest „Tureček.“ Tuto cestu i zajetí své popsal pod názvem *Příhody Václava Vratislava*, kterážto kniha, oblíbené to čtení lidu českého, vícekrát jest vydána a od Pelzla i do němčiny přeložena. R. 1629 dosáhl s několika přibuznými svými povýšení do stavu panského, nabyl hojných statků a zemřel r. 1635 co císařské rady. *Jan Václav V. z Mitrovic* vstoupil záhy do služby státní a sloužil platně třem císařům, Leopoldovi I., Josefu I. a Karlu VI. v diplomacii, žil v přátelství s princem Eugenem Savojským, stal se nejvyšším kancléřem království Českého a zemřel 21. prosince 1712. V chrámě sv. Jakuba v Praze nachází se jeho náhrobni pomník. Ze statků Jinec a Malesic zřídil rodinný fideikomis a r. 1701 povýšen jest spolu s bratrem Františkem do stavu hraběcího. *Adam hrabě V. z Mitrovic*, věnovav se stavu duchovnímu, stal se r. 1711 biskupem Králohradeckým, r. 1721 Litoměřickým, a r. 1733 arcibiskupem pražským, zemřel však ještě téhož roku 2. června dříve, nežli nastoupil, v 60. roce věku svého. V století XVIII. četní členové rodu toho zastávali vysoké úřady v státu i v církvi.

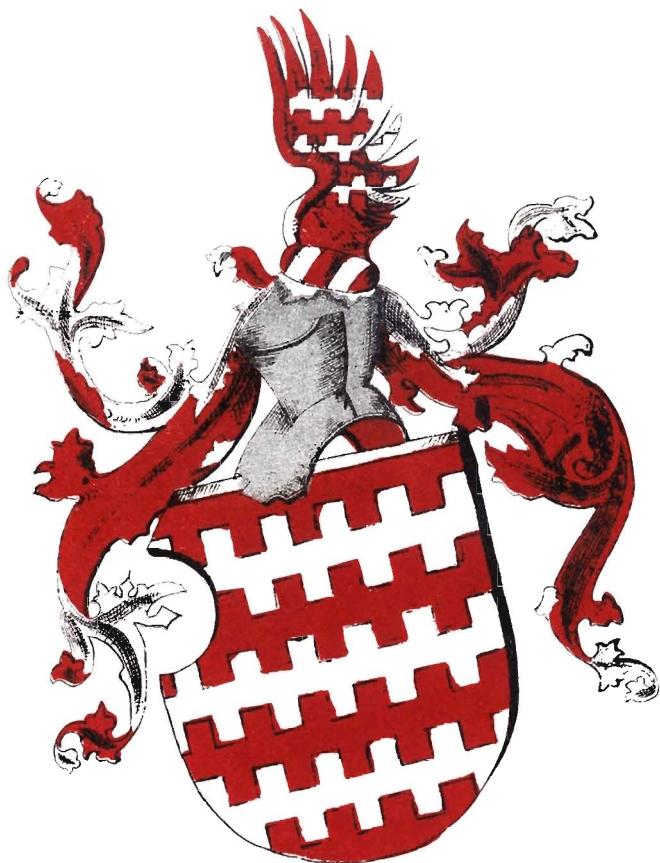
ERB
HRABAT KINSKÝCH z VCHYNIC a TETOVA.

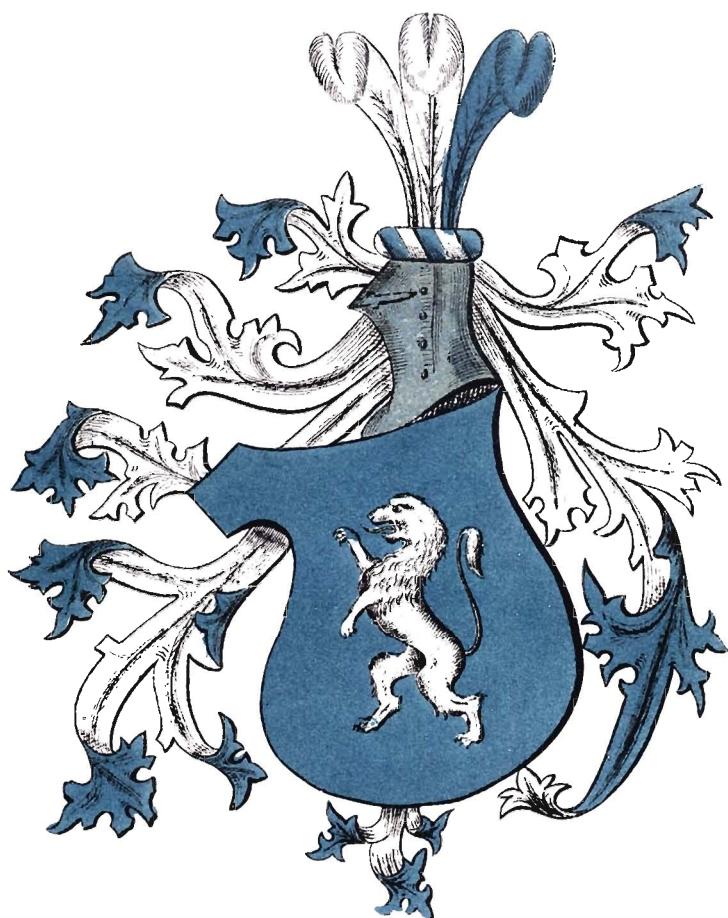
OTMAR z HOLOHLAV.

Erb svobodných pánů
z BIESCHIN-Ú

Z CIMBURKA.

VESELICKÝ z VESELIČE.

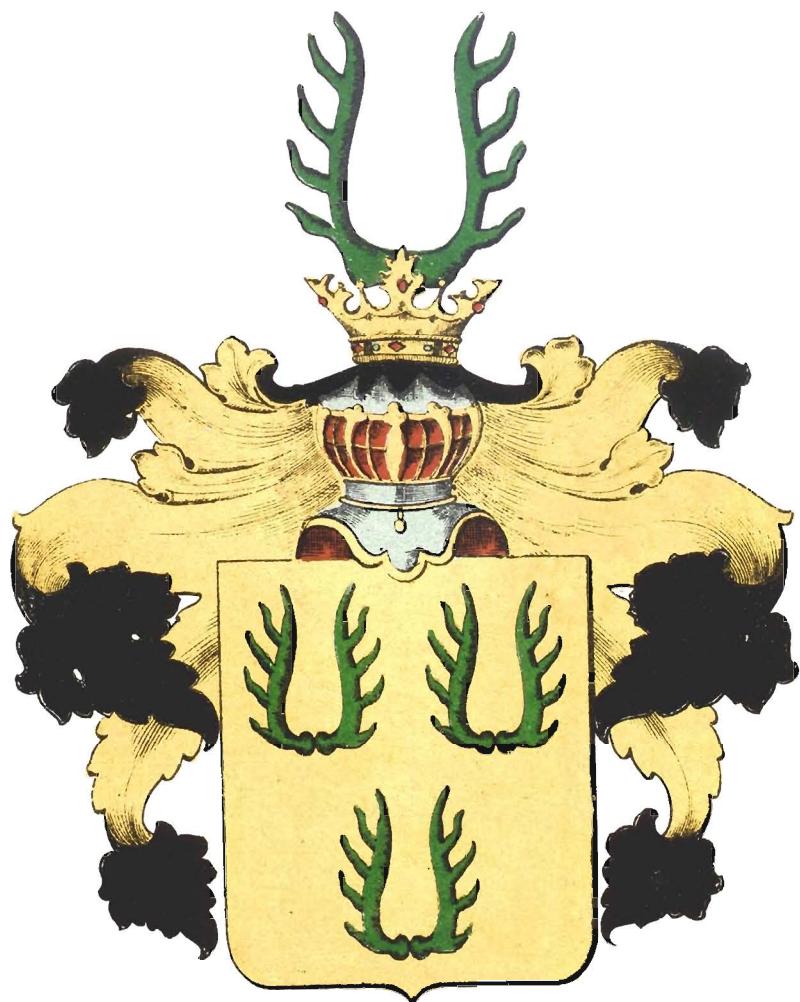
KAMENEC z KAMENA.

OKROUHЛИCKÝ z KNĚNIC BECHYNĚ.

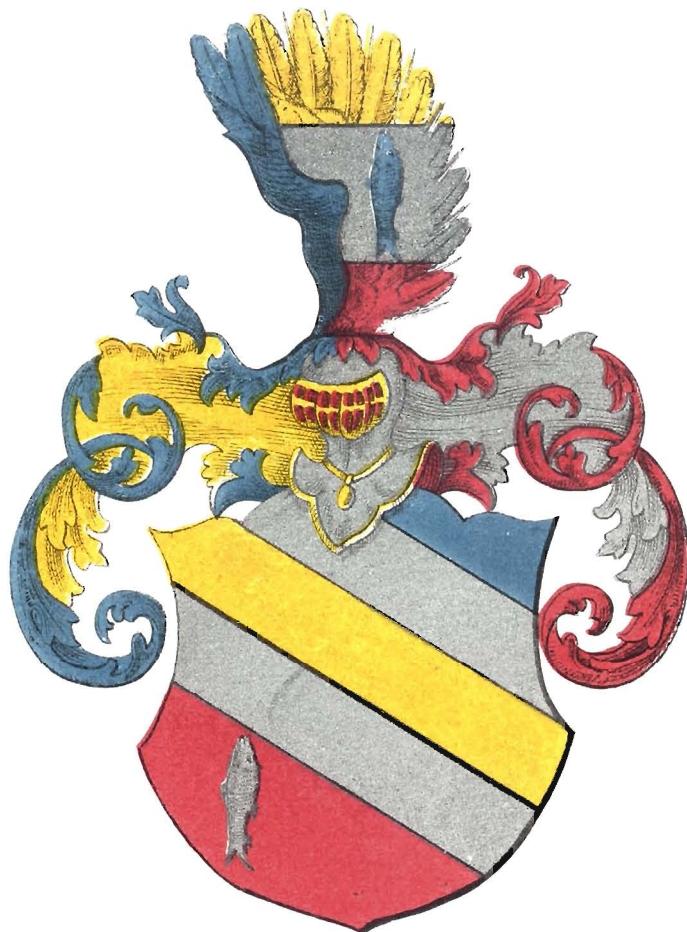
Erb panského rodu
MLADOTŮ ze SOLOPIŠK.

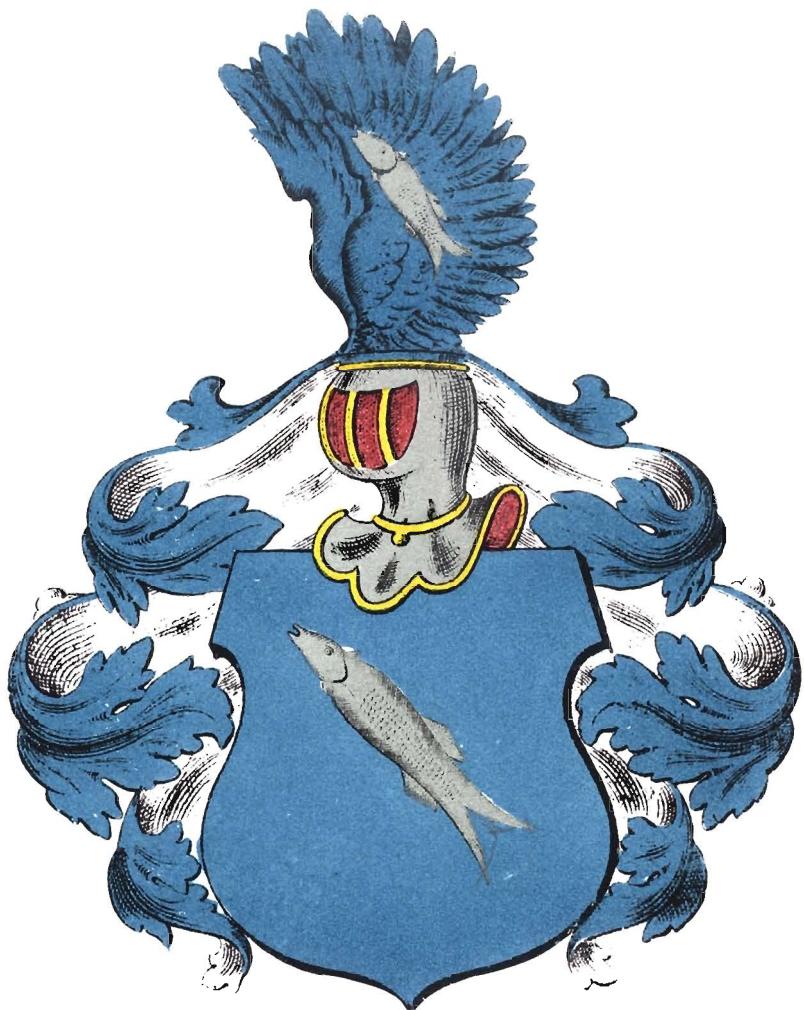
ERB
HRABAT z VRTBY.

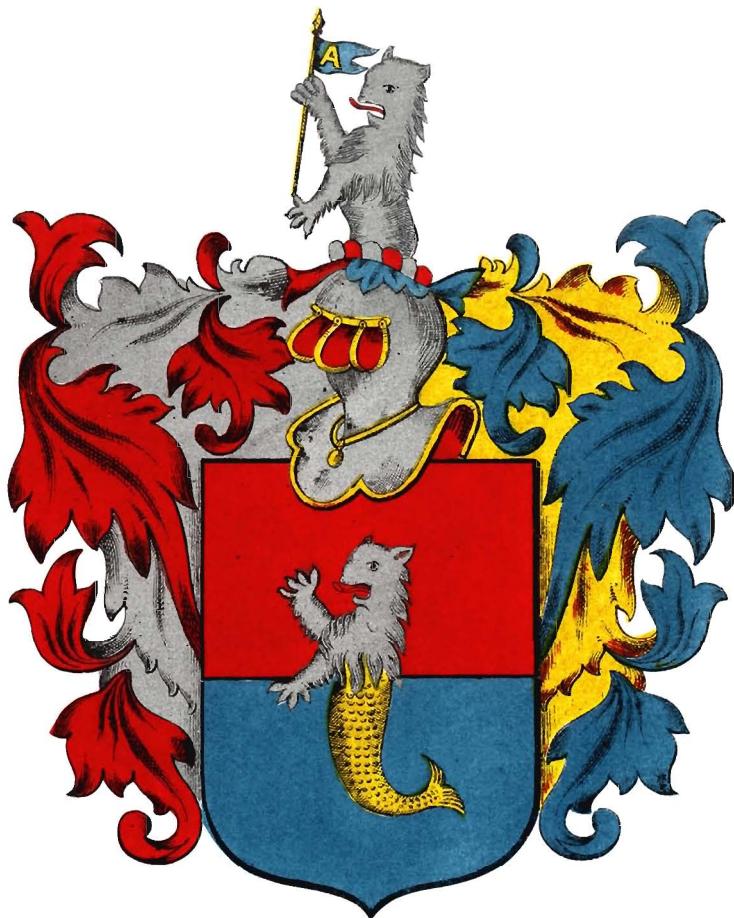
Šlechtický erb
HRONŮ z LEUCHTENBERGA.

VODIČKA z WASSERFELDŮ.

TUNKLOVÉ z BRNÍČKA a ze ZÁBŘEHA.

VEJVODOVÉ ze STROMBERKA.

VRAŽDOVÉ z KUNVALDA.

Vladycký rod
SOKOLŮ z MOR.

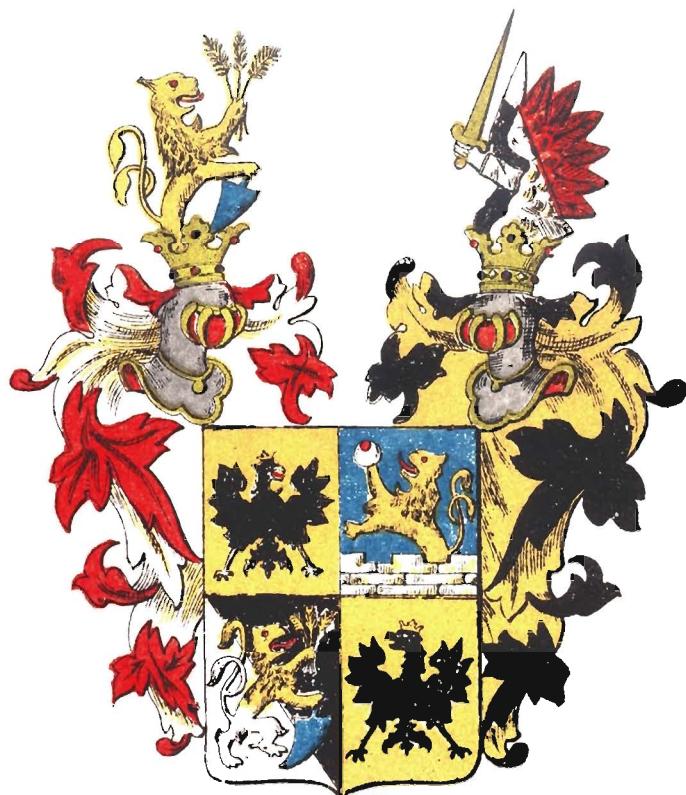
RYTÍŘI LODGMANOVÉ z AUEN.

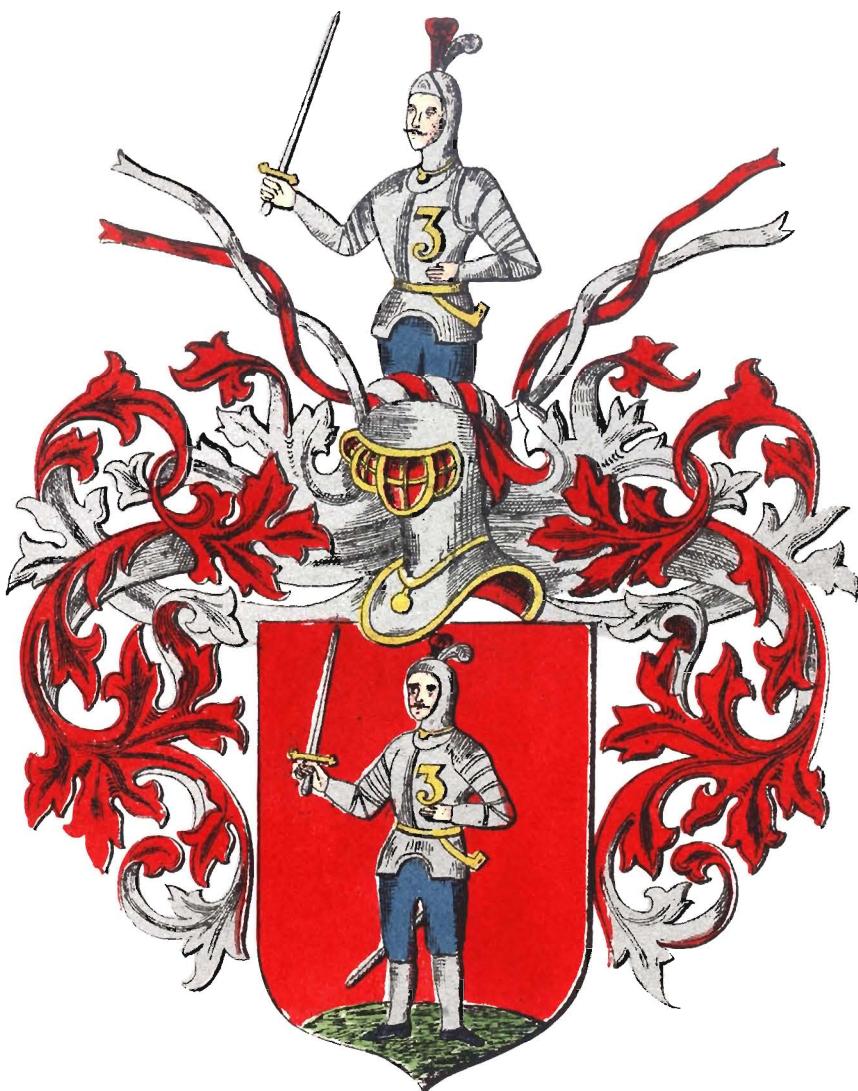
SLADOVSKÝ ze SLADOVA.

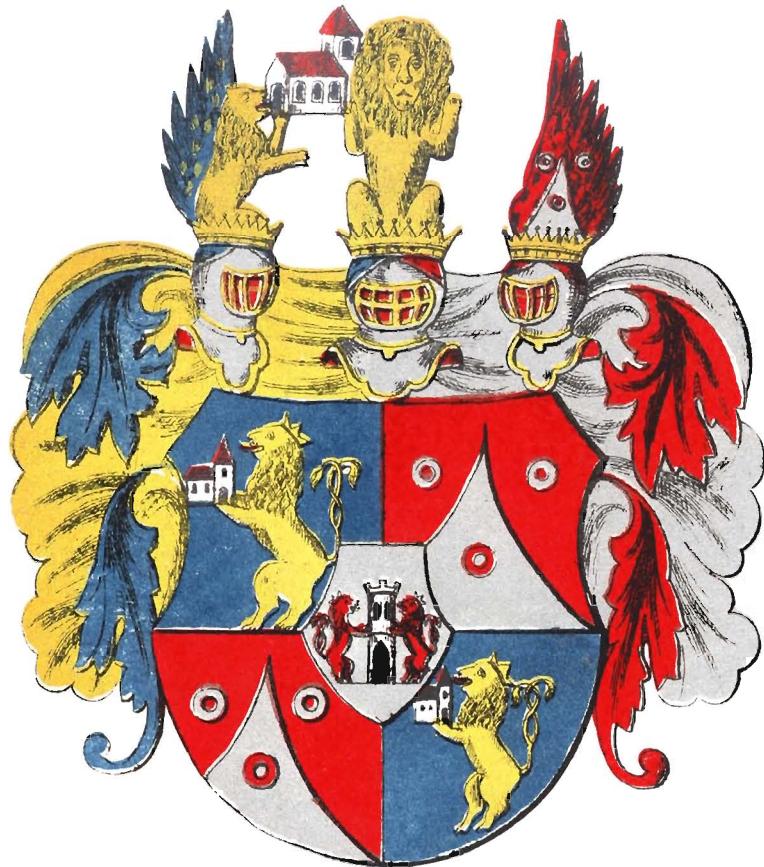
TŘEŠTÍKOVÉ z HYRŠOVA.

VOŘIKOVŠTÍ RYTÍŘI z KUNDRATIC.

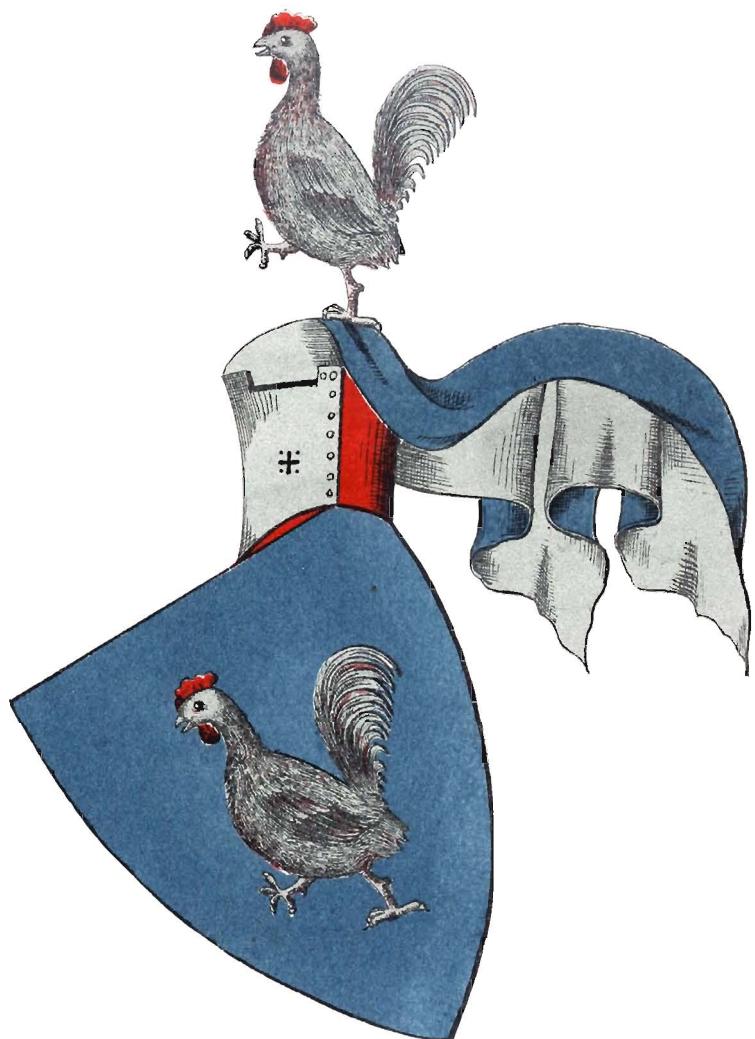
MAŠKOVÉ z MAASBURGU.

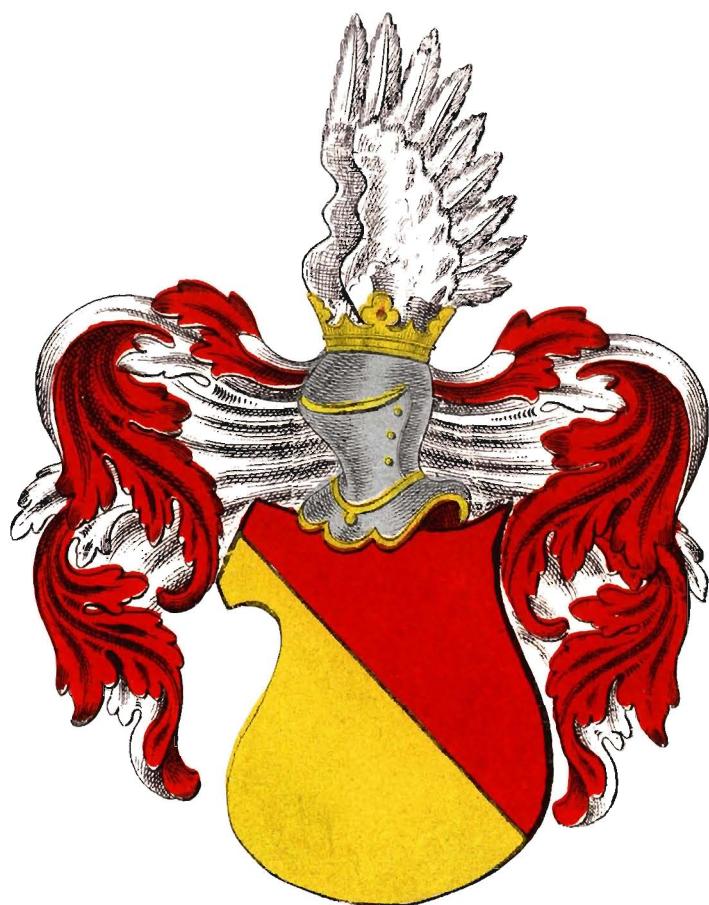
ERB
HRABAT ŠLIKŮ z PASOUNU.

HRABATA HAUGVICOVÉ z BISKUPIC.

KRÁLOVÉ z DOBRÉ VODY.

PŘEPYSKÝ z RYCHEMBURKA.

SLAVATA z CHLUMU.